

TÜRK İS

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU YAYIN ORGANI

ISSN 1300-6043

Haziran - Temmuz 2002 • Sayı 351

50'nci Yılda Gururluyuz

TÜRK-İŞ YÖNETİM KURULU

Bayram MERAL
Genel Başkan

Hüseyin KARAKOÇ
Genel Sekreter

Mustafa KUMLU
Genel Mali Sekreter

Salih KILIÇ
Genel Eğitim Sekreteri

Çetin ALTUN
Genel Teşkilatlandırma Sekreteri

SAHİBİ:
TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
TÜRK-İŞ Adına
Genel Başkan
Bayram MERAL

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ:
Enis BAĞDADIOĞLU

YAYINI HAZIRLAYAN:
Sevkuthan NEVSUHAN

FOTOĞRAFLAR:
Necdet UZMAN

GRAFİK - TASARIM:
Münir GÜRAN

YÖNETİM YERİ
TÜRK-İŞ Genel Merkezi
Bayındır Sk. No. 10
Yenişehir / ANKARA
Tel: 433 31 25 (4 Hat) (Santral)
Fax: 433 68 09 - 433 85 80
<http://www.turkis.org.tr>
e-mail: turkis@turkis.org.tr

Dergimizde yayınlanan yazılar
yazarların düşüncesine aittir.

**DERGİMİZ BASIN AHLAK
YASALARINA UYAR**

Baskı :
Ziraat Matbaacılık A.Ş.
Tel : 384 73 45 - 46

BASKI TARİHİ : 15.08.2002

TÜRK-İŞ'te Genel Kurullar

Özel güvenlik görevlilerinin sendikal özgürlükleri (2)

Mustafa GÜLCÜ

Kamu Hukuku ve Yönetim Bilimi Uzmanı
Emniyet Müdürü

TÜRK-İŞ'in 50. Yılında Sosyal Sigortalar Kurumu'nun çıkmazı

Celal TOZAN

TÜRK-İŞ Sosyal Güvenlik Danışmanı

İnsanın ihtiyaçları, çalışanların hakları

Salih KILIÇ

TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri

Temmuz 2002 Gıda Harcaması

Tarımda da varlık içinde yoksulluğa adım adım

Sinan VARGİ

TÜRK-İŞ Teşkilatlanma ve
Tüketici Sorunları Uzmanı

2 BAŞYAZI

50 yıllık mücadele ve iş güvencesi

Bayram MERAL
TÜRK-İŞ Genel Başkanı

4 HABER

50'nci Yılda Gururluyuz

16 HABER

Ve... İş Güvencesi Yasalaştı

21 GÖRÜŞ

İş Güvencesi Yasası ne getiriyor?

Yıldırım KOÇ
TÜRK-İŞ Genel Başkan Danışmanı

23 HABER

ILO Uluslararası Çalışma Konferansı 90. Toplantısı

26 HABER

Asgari Ücret 184 Milyon Lira...

35 HABER

Emek Platformu'ndan Çağrı

38 HABER

TİSK, TÜRK-İŞ, HAK-İŞ ve DİSK "Üretim ve İstihdam" için toplandı

39 ARAŞTIRMA

Krizin faturaları kime kesiliyor?

Namık TAN
TÜRK-İŞ Araştırma Müdür Yardımcısı

42 ARAŞTIRMA

16'ncı yılına girerken "TÜRK-İŞ Gıda Harcaması"

Enis BAĞDADIÖĞLU
TÜRK-İŞ Araştırma Müdür Yardımcısı

50'nci YILDA

TÜRK-İŞ, KURULUŞUNUN 50'NCİ YILINI DÜZENLEDİĞİ TOPLANTI VE KOKTEYL İLE KUTLADI

TÜRK-İŞ'İN 50'NCİ KURULUŞ YILDÖNÜMÜ TÖRENİNE CUMHURBAŞKANI AHMET NECDET SEZER, DYP GENEL BAŞKANI TANSU ÇİLLER, ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI YAŞAR OKUYAN, DEVLET BAKANI YILMAZ KARAKOYUNLU, DEVLET BAKANI MEHMET KEÇECİLER, DEVLET BAKANI TAYFUN İÇLİ, DEVLET BAKANI RAMAZAN MİRZAOĞLU, AKP GENEL BAŞKANI RECEP TAYYİP ERDOĞAN, SP GENEL BAŞKANI RECAİ KUTAN KATILDI. KATILIMCILAR ARASINDA MHP GENEL BAŞKAN YARDIMCISI ŞEVKET BÜLENT YAHNİCİ İLE CHP GENEL BAŞKAN YARDIMCISI CEVDET SELVİ DE YERALDI

TOPLANTIDA TÜRK-İŞ ESKİ İCRA VE YÖNETİM KURULU ÜYELERİNE ŞÜKRAN PLAKETİ VE ONUR BELGESİ VERİLDİ

GURURLUYUZ

TÜRK-İŞ, kuruluşunun 50'nci yılını Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer ile birlikte çok sayıda siyasetçinin katıldığı bir toplantı ve kokteyl ile kutladı. Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer ile birlikte çok sayıda siyasetçinin katıldığı toplantıda Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer, DYP Genel Başkanı Tansu Çiller, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan, Devlet Bakanı Tayfun İçli, AKP genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan, SP Genel Başkanı Recai Kutan, MHP Genel Başkan Yardımcısı Şevket Bülent Yahnici ile CHP Genel Başkan Yardımcısı Cevdet Selvi konuşmacı olarak yer aldı.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram MERAL'in TÜRK-İŞ'in 50. Kuruluş Yıldönümü Kutlama Toplantısı Açış Konuşması

Toplantı, TÜRK-İŞ Genel Sekreteri Hüseyin Karakoç tarafından yapılan açış konuşması ile başladı. Saygı duruşu ve İstiklal Marşı'nın ardından TÜRK-İŞ tarihinin ve politikalarının anlatıldığı sinevizyon gösterisi gerçekleştirildi. Daha sonra kürsüye gelen TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral'in ardından Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer bir konuşma yaptı. Sezer konuşmasında, İş Güvencesi Yasa Tasarısı'nın basın çalışanlarını da kapsayacak biçimde bir an önce çıkarılması'nın gereğine işaret etti. Yasanın çıkmasının bu alanda keyfi uygulamalara son vereceğini kaydeden Sezer, yasayla işçilerin korunacağını, bunun da işçile-

Sayın Cumhurbaşkanım,

Değerli Bakanlar,

Değerli Milletvekilleri,

Siyasi Partilerimizin Değerli Temsilcileri,

TÜRK-İŞ'in Kurulmasında ve Bugünlere Gelmesinde Emegü Geçen Sendikacı Büyüklerimiz,

Yazılı Basınımızın ve Televizyon Kanallarının Değerli Çalışanları,

Demokratik Kitle Örgütlerinin Değerli Başkan ve Yöneticileri,

Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Değerli Yöneticileri,

TÜRK-İŞ'in ve Bağlı Sendikalarımızın Değerli Yöneticileri,

Sayın Cumhurbaşkanım,

TÜRK-İŞ'in 50 kuruluş yıldönümü nedeniy-

le düzenlediğimiz toplantıya hoşgeldiniz, onur verdiniz.

Hepinizi TÜRK-İŞ adına en derin saygı ve sevgilerimle selamlıyorum.

50. kuruluş yıldönümümüzde bizlerle birlikte olduğunuz için sizlere teşekkürlerimi sunuyorum.

79 yıllık Cumhuriyet tarihinin 50 yılında, yani yarım asırlık bölümünde Ankara'da TÜRK-İŞ vardı, bugün de var, yarın da var olacaktır.

TÜRK-İŞ'i kuranlardan, bugünlere getirenlerden hayatta olanları saygıyla; Hakk'ın rahmetine kavuşmuş olanları da rahmetle anıyoruz.

Sayın Cumhurbaşkanım,

TÜRK-İŞ'in kuruluşu, ülkemizde sendikacılık hareketi tarihinde bir dönüm noktasıdır.

Türkiye'de işçiler ilk kez TÜRK-İŞ ile, işkolu, meslek ve bölge ayrımı olmaksızın, aynı çatı

Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer

altında, ortak çıkarları için biraraya gelmişlerdir.

Türk işçisi bugün sahip olduğu hak ve özgürlükler açısından küçümsenmeyecek bir noktadaysa, bunda TÜRK-İŞ'in büyük katkılarının olduğu açıktır.

Tarihimizde birçok hakkın elde edilmesinde, korunmasında, geliştirilmesinde ve 12 Eylül sonrasının kayıplarının geri alınmasında, TÜRK-İŞ belirleyici bir rol oynamıştır.

TÜRK-İŞ, ülkemiz ve halkımız için hiçbir sorun yaratmayarak, sorunları öncelikle diyalog yoluyla masa başında çözmeye çalışarak, ülkemizin demokratikleşmesi ve çalışanların haklarının gelişmesi için büyük çaba göstermiştir.

TÜRK-İŞ, bu çabaları esnasında, ülkemizin ve halkımızın çıkarlarını hep ön planda tutmuş, hiç kimseye ve hiçbir şeye zarar vermemiş, bu tavrıyla da halkımızın takdirini kazanmıştır.

Sayın Cumhurbaşkanım,

50 yıllık tarihimizde, doğal olarak, eksikliklerimiz ve hatalarımız olmuştur.

Ancak, 50 yıllık tarihimizi bir bütün olarak değerlendirdiğimizde, bizi TÜRK-İŞ yapan bazı özelliklerimiz ön plana çıkmaktadır.

- Her zaman demokratik bir yapımız ve işleyişimiz oldu.

- Hiçbir zaman bir siyasi partinin emrine girmedik, dışarıdan yönetilmedik, bağımsızlığımızı yitirmedik.

- Her zaman Türkiye Cumhuriyeti'nin üniter devlet yapısının bütünlüğünü ve bağımsızlığını, ulusal egemenliği, laik ve demokratik sosyal hukuk devletini, parlamenter demokratik düzeni, insan haklarını, işçi hak ve özgürlüklerini savunduk.

- Her zaman ülkemizin ve ülkemizdeki tüm

rin etkin çalışmaları için güvenli ortamı sağlayacağını belirtti. Sezer, bu durumun işçiler üzerindeki olumsuz baskıları azaltacağını, kapasitelerini en iyi biçimde kullanmalarına zemin oluşturacağını, verimliliği artıracığını ifade etti. Sezer, "Bu tasarının yasalaşması, Anayasa'da ve yasalarda yer alan sendikalaşma hakkının kullanılmasını da kolaylaştıracaktır" diye konuştu.

Cumhurbaşkanı Sezer, sendikacılığın gelişmesi için yasal düzenlemelerin tek başına yeterli olmadığını belirterek, "Haklarının bilincine varmış, önce ülkesinin çıkarlarını gözeterek kendi çıkarlarını savunan emekçiler, sendikacılığın ve ül-

kenin gelişimine güç katmaktadır" dedi. Sezer, TÜRK-İŞ'in kurulduğu günden bu yana emekçilerin ve Türk Ulusu'nun çıkarlarını savunarak onların de-

mokratik haklarını dile getirdiğini, sorunlara çözüm aradığını ifade etti. Sezer, en büyük işçi konfederasyonu olarak TÜRK-İŞ'in işçilerin haklarını en iyi biçimde savunarak daha başarılı nice 50 yıllar geçireceğine olan inancını da ifade etti.

Sezer'in ardından kürsüye DYP Genel Başkanı Tansu Çiller geldi. Hükümetin ekonomik politikasını eleştiren Çiller, işçilere "Tek istediğim şey kendiniz için doğru yolu bulun" diye seslendi. Türkiye'nin bugün yaşadıklarına benzer bir tabloyla 5 Nisan 1994 yılında da karşılaştığını, ancak bu dönemde aldıkları önlemlerle bir dolar dahi borçlanmadan ülkeyi içinde bulunulan sıkıntılı dönemden çı-

dar ve sabit gelirlielerin çıkarlarını ön planda tuttuk.

TÜRK-İŞ'te yönetimler geldi, yönetimler gitti. Bazı eksikliklerimiz oldu. Ancak TÜRK-İŞ'in bu temel özellikleri değişmedi ve değişmeyecektir.

Sayın Cumhurbaşkanım,

Türkiye, bugün tarihinin en sıkıntılı dönemini yaşamaktadır.

Küreselleşen dünyanın yolaçtığı krizler ülkemize yansımaktadır.

Gümrük birliğinin, olumsuz etkileri her geçen gün artarak yaşanmaktadır.

Körfez savaşının Türkiye'ye verdiği zarar 50 milyar doların üstündedir.

Belirli ülkeler tarafından desteklenen bölücü terör örgütünün eylemlerinin ülkemize maliyeti 30 bin can ve 100 milyar dolardır.

Çeşitli ülkelerce Kıbrıs'a haksız biçimde uygulanan ambargo, önemli kaynak transferine yol açmaktadır.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin yaptığı bir araştırma, on yıllık dönemde yolsuzluklar ve haksız kazanç nedeniyle devletimizin 195 milyar dolar kaybettiğini ortaya çıkarmaktadır.

Kamu hizmetlerinde israf sürmektedir.

Faizler aracılığıyla büyük servetler edinenler, akıl almaz bir lüks içinde yaşamaktadır.

Devletimiz, topladığı vergiden daha fazla faiz ödemektedir.

2002 yılının ilk altı aylık döneminde 25,4 katrilyon liralık vergi toplanırken, faiz olarak 28,4 katrilyon lira ödenmiştir.

Bazı kamu bankalarının geri alınamayan kredileri de dahil edildiğinde, bankalar sisteminin devletimize maliyeti 54 milyar dolardır.

DYP Genel Başkanı Tansu Çiller

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan

kardıklarını belirten Çiller, 1997 ve 2001 yılı arasındaki işçi ücretlerini kıyasladı. Çiller, vergi gelirlerinden işçi ücretlerine ayrılan payın her geçen yıl azaldığına dikkat çekerek, her yeni doğan bebeğin 3 bin dolar borçla dünyaya geldiğini kaydetti. Çiller, iş güvencesi yasa-

sının bir ön önce çıkarılmasının gereğine de işaret etti..

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan, yaptığı konuşmada, kuruluş yıldönümünde TÜRK-İŞ'e en büyük armağanın iş güvencesi yasa tasarisini yasalaştırmak olduğunu

belirtti. DYP'nin iş güvencesi konusundaki çelişkili bir tavır içinde olduğunu öne süren **Okuyan**, iş güvencesi konusunun çoktan halledilmiş olması gerektiğinin altını da çizdi.

Devlet Bakanı Tayfun İçli yaptığı konuşmada, partisinin

Dış borçlarımız 115 milyar doları, iç borçlarımız 122 katrilyon lirayı aşmıştır.

Hükümetler, halkımızın sesine kulaklarını tıkamıştır; IMF'nin ve Dünya Bankası'nın isteklerini dikkate almaktadır.

Yatırımlar durmuştur; tarım ve hayvancılık çökmektedir; her gün yüzlerce işyeri kapanmakta, binlerce işçi işten çıkarılmaktadır.

Her ailede birkaç işsiz vardır.

Hükümetler, kamu kesiminde işçi ve memur çıkarma karşılığında borç alma pazarlığı yapmaktadır.

İşsizlik, yoksulluk ve hatta açlık yaygınlaşmaktadır.

Yeni asgari ücret ayda net 184 milyon liradır.

Ama 4 kişilik bir ailenin yalnızca asgari mutfak masrafı 334 milyon liradır; yoksulluk sınırı 1 milyar 16 milyon liraya ulaşmıştır.

Son 12 ayın fiyat artışı yüzde 42,6'dır.

Fiyat artışlarındaki yavaşlama, sağlıklı bir ekonomik büyümenin sonucu değildir; halkın talebindeki ciddi azalmadan kaynaklanmaktadır.

Sayın Cumhurbaşkanı,

TÜRK-İŞ olarak dünyadaki gelişmelere gözümüzü kapamamız söz konusu değildir.

Ülkemizin ve ulusumuzun çıkarma hizmet etmesi koşuluyla, her türlü yeniliğin yanındayız.

Birçok ülkede özelleştirme yapılmıştır.

Bunların bazılarında özelleştirme sayesinde kamu işletmeleri yenilenmiş, yeni teknolojiler getirilmiş, istihdam ve üretim artırılmış, çevre korunmuş, çalışanların haklarına saygı gösterilmiş, işçi çıkarılmamış, aksine istihdam artırılmıştır.

Devlet Bakanı Tayfun İçli

MHP Genel Başkan Yardımcısı Şevket Bülent Yahnici

her zaman emek yanlısı politikaları hayata geçirmeyi amaç edindiğini belirtti. İçli geçici işçilerin kadroya geçirilmesinin bunun en somut örneği olduğunu belirtirken, daha sonra kürsüye gelen MHP Genel Başkan Yardımcısı Şevket Bülent Yahnici, AB uyum yasaları ile İş

Güvencesi Yasası'nın birlikte çıkarılmasının "cinlik" olacağını söyledi. Yahnici, ağırlıklı Çiller'i eleştirdiği konuşmasında, "Çok iyi çalışmışlar. Rakamlar, tablolar çok güzel. Aynı çalışmayı halka iki tane anahtar tekli ederken de yapsalardı. Meclis'i çalıştıralım diyorlar. Mec-

lis'e devam oranı yüzde onlarda olan bir siyasi hareketin, Meclis açık olduğunda milletvekillerini Meclis'e getiremeyenlerin Meclis'i yazın çalıştıralım demeye ne hakları var" diye sordu.

AKP Lideri Recep Tayyip Erdoğan, yaptığı konuşmada hem

Ancak Türkiye'de bunların tersi olmuştur.

Ülkemizdeki özelleştirme, yağma ve talan biçiminde sürdürüldü, ülke ekonomisini tahrip etti, üretimde azalmaya ve işsizlikte artışa yol açtı.

Kısa bir süre önce Sayın Bakan'ın da açıkladığı gibi, özelleştirmelerde elde edilen gelir 9,9 milyar dolar iken, özelleştirme giderleri 9,7 milyar doları bulmuştur.

Sayın Bakan'ın açıklamaları, bizim yıllardır ülkemizde sürdürülen özelleştirmelere karşı çıktığımızda ileri sürdüğümüz gerekçeleri doğrulamaktadır.

Bundan sonra bu konuda atılacak adımlarda belirli kişilerin veya kesimlerin değil, ülkemizin çıkarlarının ön planda tutulmasını diliyorum.

Sayın Cumhurbaşkanım,

Dikkatinize arz etmek istediğim diğer bir

nokta, Paşabahçe Şişe Cam Fabrikası'ndaki işçilerin durumudur.

Atatürk döneminde kurulan ve Türk sanayinin gelişmesine büyük katkılarda bulunmuş olan bu fabrika, keyfi bir biçimde kapatılmaktadır.

800 Paşabahçe işçisi, son iki yıl içinde işten çıkarılan 1,5 milyon işçinin saflarına itilmektedir.

Fabrikanın kapatılması ve 800 işçinin işten çıkarılması, bu işçilerin ailelerinin yanı sıra, Beykoz ve Paşabahçe halkına da yeni sıkıntılar anlamına gelmektedir.

Devletimizin bu keyfilige müdahalesini bekliyoruz.

Sayın Cumhurbaşkanım,

Bu sorunlar bizim ülkemizin sorunlarıdır.

Bu sorunları çözecek güç bizleriz.

AKP Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan

SP Genel Başkanı Recai Kutan

siyasette hem de sendikacılıkta vaad döneminin geride kaldığını vurguladı. Hükümet ortağı partilerin AB üyeliği ve iş güvencesi konusunda samimi olmadıklarını vurgulayan Erdoğan, "Bakan Okuyan yasanın çıkmasını istiyor. Ama açık söylüyorum, partisi istemiyor" diye

konuştu. Ulusal Program'ı imzalayan koalisyon liderlerinin imzalarının gereğini yapmadıklarını öne süren Erdoğan, Hükümet ortaklarının bu alanda da popülist davrandıklarını ifade etti. DYP Lideri Tansu Çiller'i eleştiren Erdoğan Çiller'in Cumhurbaşkanı Necdet Sezer

tarafından düzenlenen AB konusundaki liderler zirvesine katılmamasını eleştirdi.

SP Genel Başkanı Recai Kutan, yaptığı konuşmada 55. 56 ve 57'nci Hükümetler döneminde uygulanan yanlış politikalar sonucunda Türkiye'nin büyük

Ülkesini seven hiçbir kişi ülke sorunlarına duyarsız kalamaz.

Bu sorunları çözdükçe de, Avrupa Birliği ve diğer ülkelerle ilişkilerimiz daha da gelişecektir.

Meclis 29 Temmuz Pazartesi günü olağanüstü olarak toplanmıştır.

TÜRK-İŞ'in Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne katılması konusunda genel kurul kararı bulunmaktadır.

Meclis, öncelikle,

- Siyasi Partiler Yasası ve Seçim Yasasında gerekli değişiklikleri yapmalı;

- Türkiye Ulusal Programında da yer alan ve Bakanlar Kurulu'nca Meclis'e sevk edilmiş bulunan İş Güvencesi Yasa Tasarısını yasalaştırmalı;

- Avrupa Birliği'ne uyum yasalarını çıkartmalıdır.

Erken seçim kararı ancak bunlardan sonra alınmalıdır.

Sayın Cumhurbaşkanım,

1952 yılında milli gelirimiz bugünkünün onda birinden azdı.

Ancak Türkiye'nin geleceğine ilişkin kararlar, IMF'ye ve Dünya Bankası'na bakılarak verilmezdi.

İnsanlarımızda geleceğe ilişkin umut vardı, siyasete ve siyasilere güven vardı.

Bugün umut ve güven büyük ölçüde azalmıştır.

Türkiye'nin sorunlarının aşılabilmesinin ilk adımı, Türkiye'de siyasi istikrarsızlığın aşılması ve siyasete ve siyasilere yeniden güven sağlanması olmalıdır.

CHP Genel Başkan Yardımcısı Cevdet Selvi

ICFTU Genel Sekreter Yardımcısı Mamounata Cisse

bir çıkmazın içine sürüklendiğini belirtti. **Kutan**, Devlet Bakanı Kemal Derviş'i, "IMF programının uygulayıcısı" diye tanımlarken, Derviş'e bazı muhalefet partileri tarafından yapılan "bize gelin" teklifini de sert bir dille eleştirdi. **Kutan**, "Derviş'e bu teklifi yapanların IMF program-

larını eleştirmeye hakkı yoktur" dedi. **Kutan**, 54'ncü Hükümet döneminde çalışanların alın terinin karşılığının kurutulmadan verildiğine de işaret ederek, "Biz-i popülist politika uyguluyor diye suçlayanlar dört ay sonra gerçekleri gördüler" dedi. **Kutan**, AB yasaları ile birlikte iş

güvencesi yasasının da çıkarılması gerektiğini savundu.

CHP Genel Başkan Yardımcısı Cevdet Selvi ise konuşmasında çalışanların hangi sorunlar içinde bulunduğunu söylemenin, bulunulan ortamda "tereciye tere satmak" anlamına

Sayın Cumhurbaşkanım,

Türkiye'de yaşanan ve daha da derinleşmesinden korktuğumuz ekonomik krizin sorumlusu, işçiler ve diğer çalışanlar değilken, fatura daima dar ve sabit gelirli kesilmektedir.

TÜRK-İŞ, ekonomik krizlerde üzerine düşen fedakarlığı fazlasıyla yapmıştır.

Tasarrufu teşvik fonundaki 12 katrilyon liramız ve konut edindirme fonundaki paramız hala ödenmemiştir.

İkramiyelerimiz ertelenmiştir.

Toplu iş sözleşmelerinde enflasyonun altında oranlarda ücret zammı kabul edilmiş, zam farklarının ödenmesinde büyük kolaylık sağlanmıştır.

Biz bu kadar fedakarlık yapmışken, ülke nimetlerinden fazlasıyla yararlanan sayın servet

sahibi kişilerin yaptığı fedakarlığı merak etmeyiz.

Düne kadar bu ülkenin kaynaklarından büyük gelirler elde eden bazı işadamlarının, kriz bahanesiyle birikimlerini yurtdışına aktarmalarını da üzülmektedir.

Sayın Cumhurbaşkanım,

TÜRK-İŞ, 12 Eylül sonrasının kayıplarını geri almaya, ülkemizin çağdaş uygarlık düzeyini aşmasını ve insanlarımızın huzur ve refah içinde geleceğe umutla bakmalarını sağlamaya çalışmaktadır.

Siyasi partilerimizin de aynı amaçlarla hareket ettiğine inanıyoruz.

Bugün aramızda bulunan değerli siyasilere, bu konuda verdikleri sözleri hatırlatıyor ve kendilerinden bunun gereğini yapmalarını istiyoruz.

Toplantıyı çok sayıda basın mensubu izledi

Toplantıdan sonra kokteyl verildi

geldiğini ifade etti. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı binasına asılan "iş güvencesi" afişini eleştiren Selvi, "Bunu binaya asan Hükümetin bir bakanı. Asacağımıza yasayı çıkarın" diye konuştu.

Toplantıda son konuşmayı Uluslar arası Hür İşçi Sendika-

ları Konfederasyonu Genel Sekreter Yardımcısı Mamounata Cisse yaptı. Cisse, sendikaların kadınlar ve erkekler arasında gerçek eşitliğin sağlandığı bir strateji geliştirmesi ve uygulaması gerektiğini belirterek "Bunun gerçekleştirilmesi için bir 50 yıl daha bekleyemeyiz. Bu

nedenle sözler eyleme dönüştürülmelidir" dedi.

TÜRK-İŞ'in 50'inci yıl kutlamaları konuşmaların ardından TÜRK-İŞ eski icra ve yönetim kurulu üyelerine verilen şükran plaketi ve onur belgesi töreninin ardından verilen bir kokteyl ile sona erdi.

Ayrıca, Ortadoğu'da kalıcı ve adil bir barışın kurulması için Devletimizin tutumunu takdirle izliyoruz.

Devletimiz, ulu önder Atatürk'ün "yurtta barış, dünyada barış" anlayışını ön planda tutarak, bölgemizdeki bir sıcak savaşın dışında kalmalıdır.

Sayın Cumhurbaşkanım,

50 yıllık tarihimizde büyük sorunlarla karşılaştık.

Hiçbir zaman karamsar olmadık.

Bugün de karamsar değiliz; yeter ki bu ülkenin nimetlerinden yararlananlar, nimetlerden yararlandıkları ölçüde devletimize karşı sorumluluklarını yerine getirsinler.

Bugünkü endişelerimizin ve kaygılarımızın nedeni bu konudaki eksikliklerdir.

Ülkemizin durumu 1919 yılındakinden kötü değildir.

Halkımız, o günlerde, sıkıntıları aşmıştır.

Bugünkü sıkıntıları da aşacaktır.

Ülkemizin yeraltı ve yerüstü zenginlikleri, becerili ve genç insangücümüz, girişimci ruhumuz ve tarihimizden gelen özelliklerimiz, bizlere bu imkanı sağlamaktadır.

Eksik olan, 1919 yılının ruhudur; ülke çıkarlarını herşeyin üstünde tutma anlayışı ve coşkusudur.

Bu ruhu yaratacak ve güven verecek bir siyasi yönetimin oluşması sonrasında, bugünkü sıkıntılar aşılabacaktır.

Buna güvenimiz tamdır.

Bu inançla ve ülkemizin ekonomik krizi ve siyasi istikrarsızlığı en az zararla aşması diliyor, TÜRK-İŞ'e nice 50 yıllar temenni ediyor, hepimize saygılarımı sunuyorum.

50'nci yılda TÜRK-İŞ eski icra ve yönetim kurulu üyelerine şükran plaketi ve onur belgesi verildi

VE... İŞ GÜVENCESİ YASALAŞTI

- ✓ **TBMM'nin olağanüstü toplantıya çağrılmasıyla birlikte TÜRK-İŞ ile diğer işçi konfederasyonları iş güvencesi tasarısının yasalaşması için TBMM'de grubu olan siyasi partiler nezdinde girişimleri yoğunlaştırdı**
- ✓ **Girişimler sonucunda aldığı erken seçim kararının ve çıkardığı AB uyum yasalarının ardından kapanan TBMM, seçim ek bütçesi ve İş Güvencesi Yasa Tasarısı'nın görüşülmesi için yeniden olağanüstü toplantıya çağrıldı**
- ✓ **Tasarı'nın TBMM Genel Kurulu'ndaki görüşmeleri sırasında liderler düzeyinde tek destek Başbakan Bülent Ecevit'ten geldi. Ecevit, altı saati aşkın süren görüşmeler sırasında Genel Kurul salonundan ayrılmayarak tasarının yasalaşmasına verdiği önemi gösterdi.**
- ✓ **Tasarının yasalaşması sürecinde ANAP Genel Başkanı Mesut Yılmaz'ın "Tasarıyı geri çek" baskısı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan'ın istifasına neden oldu.**
- ✓ **İşverenlerin yoğun muhalefetine rağmen yasalaşan iş güvencesi, 15 Mart 2003 tarihinden itibaren yürürlüğe girecek**

Başbakan Bülent Ecevit İş Güvencesi Yasa Tasarısı görüşülürken TBMM çalışmalarına katılan tek lider oldu.

TÜRK-İŞ'in yıllardan beri yasalasmaı için mücadelesini verdiği İş Güvencesi Yasa Tasarısı, yoğun çalışmalar sonucunda 8 Ağustos 2002 tarihinde TBMM Genel Kurulu'nda kabul edildi.

Türkiye'de bir seçim atmosferinin doğması; erken seçim kararının alınması ve AB'ye uyum yasalarının çıkarılması için TBMM'nin olağanüstü toplantıya çağırılması ile birlikte, TÜRK-İŞ, HAK-İŞ ve DİSK, TBMM Genel Kurul Gündemine İş Güvencesi Yasa Tasarısı'nın da alınması için etkin bir girişim başlattı. Girişimler sonucunda aldığı erken seçim kararının ve çıkardığı AB uyum yasalarının ardından kapanan TBMM, seçim ek bütçesi ve İş Güvencesi Yasa Tasarısı'nın görüşülmesi için TBMM Başkanı Ömer İzgi tarafından yeniden olağanüstü toplantıya çağırıldı.

Tasarının TBMM Genel Kurulu'nda görüşülmesi sırasında, görüşmeleri başından sonuna dek izleyen tek lider Başbakan Bülent Ecevit oldu. Tasarının yasalasmaı sürecinde ANAP Genel Başkanı Mesut Yılmaz'ın "Tasarıyı geri ek" baskısı, çalışma ve sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan'm istifasına neden oldu.

İşverenlerin yoğun muhalefetine rağmen yasalaaşan iş güvencesi, 15 Mart 2003 tarihinden itibaren yürürlüğe girecek.

SONUCA DOğRU ADIM ADIM

*TÜRK-İŞ, HAK-İŞ ve DİSK liderleri 20 Temmuz 2002 tarihinde TÜRK-İŞ'te yaptıkları

Konfederasyon liderleri DYP Genel Başkanı Tansu iller'i ziyaret etti

Konfederasyon liderleri AKP Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ı ziyaretlerinde

Konfederasyon liderleri SP Genel Başkanı Recai Kutan'ı ziyaret etti

toplantıda, erken seçim kararı ve AB'ye uyum yasaları için olağanüstü toplantıya çağrılan TBMM'nin, İş Güvencesi Yasa Tasarısını da gündemine alması talebiyle bir dizi girişim başlatma kararı aldı.

*Konfederasyon liderleri 21 Temmuz 2002 tarihinde kamuoyuna yaptıkları ortak açıklama ile bu talebi dile getirirken talebin gerçekleştirilmesi doğrultusunda TBMM'de grubu bulunan tüm siyasi parti liderleriyle görüşme yapacaklarını bildirdiler.

*Konfederasyon liderleri alınan karar çerçevesinde başta Başbakan Bülent Ecevit olmak üzere, MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli, DYP Genel Başkanı Tansu Çiller, AKP Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan, SP Genel Başkanı Recai Kutan, YTP

Genel Başkanı İsmail Cem ile görüştü. Liderlerin tümünden iş güvencesi yasa tasarısının yasalaştırılması konusunda söz alan Konfederasyon liderleri, girişimlerini daha sonra çeşitli bakanlar ve siyasi partilerin TBMM Grup Başkan Vekilleri nezdinde sürdürdü. Bu girişimler sonucunda yedisi grup başkan vekili olmak üzere 210 milletvekilinden imza toplandı.

*Konfederasyon Liderleri, işverenlerin karşı atağı üzerine, 5 Ağustos 2002 tarihinde TÜRK-İŞ Genel Merkezi'nde bir basın toplantısı düzenledi. Toplantıda bir konuşma yapan Bayram Meral, işverenlerin kendileri için Avrupa şartlarını, çalışanlar için ise Afrika şartlarını istediğini belirtti. Meral, toplantıda işveren kesiminin iş güvencesi yasasının çıkmaması için

her yola baş vurduğuna dikkat çekerek, "Ben inanıyorum ki, Yüce Meclis'in saygıdeğer milletvekilleri, banka soyanların, ülkeyi talan edenlerin, aldığı kredileri geri ödemeyenlerin, vergi kaçırانların, SSK'ya prim borcunu ödemeyenlerin, ülkeyi krize sokan ve milyonlarca insanı işinden edenlerin baskılarına boyun eğemeyecektir" dedi.

*6 Ağustos 2002 tarihinde, TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu olağanüstü toplantıya çağrıldı ve diğer konfederasyonlarla birlikte TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu üyeleri, iş güvencesi konusundaki talebi yüksek sesle dile getirmek için TBMM'ye yürüyerek gidilmesi ve genel kurul çalışmalarının izlenmesi kararı alındı. Aynı gün TÜRK-İŞ Genel Merkezi önünde toplanılarak, önce TİSK'e gidildi ve TİSK

Konfederasyon liderleri ile TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu 6 Ağustos 2002'de işverenlerin tavrını protesto etmek için TİSK ve TOBB'a karanfiller bıraktı. Grup daha sonra Meclis'e yürüdü

önüne protesto anlamında karanfiller bırakıldı. TÜRK-İŞ, DİSK ve HAK-İŞ Genel Başkanları'nın da aralarında bulunduğu topluluk daha sonra karanfil bırakmak üzere TOBB'a doğru yürüyüşe geçti, ancak yolları güvenlik görevlileri tarafından kesildi. Kısa süren gerginliğin ardından önce TOBB'a daha sonra TBMM'ye ulaşıldı.

*TBMM'nin aynı gün tatile girmesi üzerine, seçim ek bütçesi için yeniden toplanacak olan TBMM'nin gündemine İş Güvencesi Yasa Tasarısı'nı da alması için çalışmalara devam edildi. Bu çerçevede başta Başbakan Bülent Ecevit olmak üzere, siyasi parti liderleriyle yeniden görüşmeler yapıldı. Sonuçta, yapılan başvuruları değerlendiren TBMM Başkanı Ömer İzgi, seçim ek bütçesinin ve İş Güvencesi Yasa Tasarı-

sı'nın görüşülmesi için TBMM'yi 8 Ağustos 2002 tarihinde olağanüstü toplantıya çağırdı.

*TÜRK-İŞ, HAK-İŞ VE DİSK genel başkanları 7 Ağustos günü basma yaptıkları ortak açıklama ile İş Güvencesi Yasa Tasarısı'nın neler getirdiğini anlattılar. Aynı gün ANAP Genel Başkanı Mesut Yılmaz, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan ile Bakanlar Kurulu toplantısı öncesi görüştü. Görüşmede Yılmaz Okuyan'dan, "Bakanlar Kurulu toplantısında tasarının geri çekilmesini önermesini" istedi. Bu isteği kabul edemeyeceğini belirten Okuyan, istifa yolunu seçti. Okuyan'ın yerine Devlet Bakanı Nejat Arseven atandı. Konfederasyon liderleri aynı gece Arseven ile görüştüler ve tasarı için uzlaşma arayışları sürdürüldü.

*8 Ağustos günü TBMM, ek bütçe tasarısı ve iş güvencesi yasa tasarısını görüşmek üzere toplandı. Aynı gün işçi konfederasyonları liderleri ile Arseven arasında yapılan görüşmelerde yasanın 15 Mart 2002 tarihinde yürürlüğe girmesi konusunda uzlaşma sağlandı ve uzlaşma kararı TBMM'de düzenlenen bir basın toplantısı ile açıklandı.

*TBMM'de tasarıya ilişkin görüşmelere saat 21.00'de başlandı. Ağırlıklı DSP'li ve MHP'li milletvekillerinin bulunduğu Genel Kurul Salonu'nda siyasi parti liderlerinden bir tek Başbakan Bülent Ecevit yer aldı. Ecevit, bakanlarıyla birlikte tasarı görüşmeleri bitene kadar Genel Kurul Salonu'nda çalışmalara katıldı. Görüşmeler 03.10'da sonuçlandı. Yapılan oylama ile tasarı yasalaştı.

Meclis'e yürüyüşte güvenlik güçlerinin yolu kesmesi üzerine kısa bir gerginlik yaşandı

İş Güvencesi Yasası ne getiriyor?

9 Ağustos 2002 günü kabul edilen 4773 sayılı İş Güvencesi Yasası (İş Kanunu, Sendikalar Kanunu ile Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun) çalışma mevzuatımızda çok köklü değişiklikler getirmektedir:

Yasaya göre, işverenin bir işçinin hizmet akdini feshedebilmesi için geçerli bir neden bulunması gereklidir.

- İşçinin işini yapmadaki yetersizliği,
- İşçinin kötü davranışı,
- İşyerinin veya işin gereklerinden kaynaklanan nedenler,

geçerli neden kabul edilmektedir. Ancak, bu tanımlar kapsamına giren nedenlerin gerçekten işçinin işten çıkarılmasını gerektirip gerektirmediğine mahkeme karar vermektedir. Bu konuda, Türkiye'nin onaylamış bulunduğu 158 sayılı ILO Sözleşmesinin uygulanmasına ilişkin kararlar yol gösterici niteliktedir.

Bu yeni düzenlemenin eski düzenlemeden farkı şudur: Eski mevzuata göre, işveren bir işçiyi işten çıkarabilmek için herhangi bir neden bulmak ve göstermek zorunda değildi. Tek yükümlülük, kıdem tazminatı ve ihbar süresinin ücretinin ödenmesiydi. İşveren, bu koşullarda, iste-

diği sayıda işçiyi, sendikaya üye olduğu için, ancak sendikaya üye olmalarını bir gerekçe olarak göstermeden, işten atabiliyordu. Yürürlükteki mevzuatta zaten sendikalaşma veya sendikal faaliyet nedeniyle işten atılmaya karşı önemli bir güvence vardı. Ancak işveren hemen hemen hiçbir zaman "sendika üyesi oldun, seni atıyorum" diye bir belge vermediği için, sendikal nedenle işten çıkarmada yargı yoluyla tazminat alabilmek çok zordu. Yeni uygulamada, her türlü işten çıkarmada geçerli bir neden aranarak, sendikal örgütlenmenin önündeki engeller büyük ölçüde kaldırılmakta, işçiye uygulanan baskılar azaltılmaktadır.

Yeni Yasaya göre, işverenin, bir işçinin hizmet akdini davranışı veya verimi ile ilgili nedenlerle feshetmeden önce, mutlaka savunmasını alması zorunludur. Eski düzenlemede böyle bir yükümlülük yoktu. İşveren işçiyi işten çıkarır, ardından işçi haklılığını kanıtlamaya çalışırdı.

Hizmet akdinin işveren tarafından geçerli bir neden gösterilmeden feshedilmesi durumunda veya işverenin gösterdiği nedenin geçerli bir neden olmaması durumunda, işçi iş mahkemesine dava açabilmektedir. İşten çıkarmanın geçerli bir nedene dayandığını ispat yükümlülüğü işverene aittir.

İşveren geçerli bir neden belirtmeden işçiyi işten çıkarırsa veya gösterdiği neden geçerli bir neden değilse, mahkeme, işçinin işe geri dönmesi kararı verebilir. İşveren, işçiyi işe kabul etmezse, işçinin altı aylık ücreti ile bir yıllık ücreti arasında değişen bir tazminat ödemek zorundadır. Ayrıca, mahkeme süresince (toplam 4 ayı geçmemek üzere) işçinin ücreti ve diğer hakları da kendisine ödenir.

Bu tazminat, işçinin alacağı kıdem tazminatına ve ihbar süresinin ücretine eklenir.

Yeni Yasaya göre, işveren, ekonomik, teknolojik, yapısal ve benzeri nedenlerle topluca veya bir ay içinde toplam en az on işçinin hizmet akdini feshetmek istediğinde, bunu en az

otuz gün önceden işyeri sendika temsilciliğine, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bölge müdürlüğüne ve Türkiye İş Kurumu'na bildirmek zorundadır. Bu bildirimde işçi çıkarma nedeni konusunda bilgi verilmesi gerekmektedir. Bu bildirimin ardından işyeri sendika temsilcisi ile, işçi çıkartmanın önlenmesi veya işçi sayısının azaltılması konusunda görüşme yapılmaktadır.

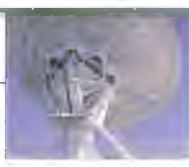
Yeni Yasaya göre, işyerinde işyeri sendika temsilcisinin bulunmadığı durumlarda, işçiler arasından seçilecek işçi temsilcileri görev yapacaktır.

Gazeteciler de TBMM çalışmaları sırasında yasa kapsamına alındı. Ancak, gemiadamlarının kapsama alınması sağlanamadı.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanan ve Bakanlar Kurulu tarafından Meclis'e sunulan tasarının önemli düzenlemelerinden biri, tarım ve orman işçilerinin İş Yasası kapsamına alınmasıydı. Meclis görüşmeleri sırasında bu konuda bir değişiklik yapıldı ve yalnızca 50'den fazla işçinin çalıştığı tarım ve orman işyerlerindeki işçiler yasa kapsamında kaldı.

Yasanın diğer bir yetersizliği, 1475 sayılı İş Yasasının 17/II maddesinde düzenleme yapmamasıdır. Ayrıca, bu Yasa ile getirilen iş güvencesi on ve daha fazla sayıda işçi çalıştıran işyerlerinde en az altı aylık kıdemi olan işçiler için geçerlidir. Yasa, 15 Mart 2003 tarihinde yürürlüğe girecektir.

ILO Uluslararası Çalışma Konferansı 90. Toplantısı

Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) Uluslararası Çalışma Konferansı'nın 90. Toplantısı 3 - 20 Haziran 2002 günleri Cenevre'de toplandı. Türkiye'den bu yıl da işçi delegesi TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, işveren delegesi de TISK Genel Sekreteri Bülent Pirler oldu.

Uluslararası Çalışma Konferansı'nın 90. Toplantısına toplam 306 hükümet delegesi ve 867 hükümet danışmanı, 154 işveren delegesi ve 421 işveren danışmanı, 154 işçi delegesi ve 541 işçi danışmanı katıldı.

Türkiye Hükümet Delegesi ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan Konferans Genel Kurulunda 11 Haziran 2002 günü bir konuşma yaptı. Türkiye İşveren Delegesi ve TISK Genel Sekreteri Bülent Pirler, Konferans Genel Kurulunda 11 Haziran 2002 tarihinde konuştu.

Türkiye İşçi Delegesi ve TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral ise, Konferans Genel Kurulunda 13 Haziran 2002 günü aşağıdaki konuşmayı yaptı:

"Sayın Başkan,

"Uluslararası Çalışma Konferansı'nın 90. Toplantısının Değerli Delegeleri,

"Konuşmama başlarken, hepinizi, Türkiye'deki tüm çalışanlar adına, en derin saygılarımla selamlıyorum.

"Türk çalışanları, Sayın Genel Müdür'ün belirlemiş olduğu stratejik hedefleri yürekten desteklemektedir. Ayrıca, ILO'nun çocuk işçiliği ortadan kaldırmaya yönelik girişimleri, Türkiye'de

uygulanen IPEC projesi ve Konferans'a bu konuda sunulan rapor nedeniyle de Sayın Genel Müdüre teşekkür ediyorum. Türkiye, geçen bir yıllık süre içinde, 182 sayılı Sözleşmeyi de onaylayarak, çocuk işçilikle mücadele konusundaki kararlılığını göstermiştir.

"Ulusötesi şirketlerin denetiminde ve çıkarları doğrultusunda gerçekleştirilen küreselleşme, gelişmekte olan tüm ülkelerde olduğu gibi, Türkiye'de de toplumsal huzursuzluğa yol açmaktadır. Ayrıca küçük ve orta ölçekli girişimciliğe büyük zarar vermektedir.

"Ulusötesi şirketlerin temsilcisi durumundaki IMF'nin ve Dünya Bankası'nın ülkeme dayattığı politikalar nedeniyle,

- tarım ve hayvancılık büyük zarar görmekte, milyonlarca köylü şehirlere göç ederek işsizler ordusunun saflarına katılmaktadır;
- kamu kuruluşlarının küçültülmesi ve özelleştirmeler nedeniyle üretim kapasitesi düşmekte, onbinlerce işçi işsiz kalmaktadır;
- kamu kesiminde onbinlerce işçinin ve memurun istekdışı emeklilik yoluyla işten çıkarılması gündemdedir;
- özetle; tüm ülkede işsizlik ve yoksulluk hızla artmakta, insan onuruna yaraşır iş imkanları yaratılma-

makta, kayıt-dışı sektör hızla büyümektedir.

"ILO'nun, IMF ve Dünya Bankası ile yaptığı görüşmelerde, bu kuruluşların uygulattığı politikaların gelişmekte olan ülkelerde yol açtığı ekonomik, sosyal ve siyasal tahribata dikkat çekmesini diliyorum.

"Ülkemin ve çalışanların gündeminin önemli bir maddesi Avrupa Birliği ile ilişkilerimizdir. Biz Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne katılmasını istiyoruz. Hükümetimiz ve Yüce Meclisimiz, bu amaçla, Türkiye Ulusal Programı'nda yer alan taahhütleri yerine getirmek için gereken yasal düzenlemeleri yapmaktadır. Umarım, Avrupa Birliği, kısa sürede kabulü mümkün olmayan bazı isteklerde bulunarak katılım süresini uzatmaz.

"Ülkemdeki ekonomik, sosyal ve siyasal sorunların aşılması çabalarında siyasilerimizin, hükümetimizin ve işçi ve işveren kesimlerinin güçbirliği içinde olduğunu belirtmek istiyorum. IMF'nin gereksiz müdahalelerine rağmen, işsizliğin önlenmesi için hükümetimiz

olumlu adımlar atmaktadır. Ayrıca, yıllardır kısa süreli çalışan yüzbine yakın geçici işçinin sürekli çalışması sağlanmıştır. Sendikal örgütlenmeyi teşvik edebilmek amacıyla, kısa bir süre önce çıkarılan bir yasayla, sendikal işçi çalıştıran işverenlerin yapmak zorunda oldukları bazı ödemeler ertelenmiştir.

"Diğer taraftan, çalışanlar tarafından ısrarla talep edilen iş güvencesi yasa tasarısı Meclis'e sunulmuştur; bunun bir an önce yasalaşmasını beklemekteyiz. Ayrıca, çalışma mevzuatındaki sorunların ortadan kaldırılabilmesi için, işçi-işveren-hükümet üçlüsü birlikte çalışma sürdürmektedir. Bu çerçevede, kamu çalışanlarının da sendikal haklardan tam olarak yararlanabilmelerini diliyorum.

"Türk çalışanları olarak dünyada ve ülkemizde barıştan yanayız. Savaşların ve terörün ilk kurbanı çalışanlar ve onların yarattıkları zenginliklerdir. Savaş ve terör, insan haklarının ve demokrasinin de en büyük düşmanıdır. Türk çalışanları olarak, insan haklarına ve demokrasiye inanan tüm ülkeleri barışa hizmet etmeye ve özellikle Orta Doğu'da barışın inşasına katkıda bulunmaya çağırıyoruz ve bölgemizde kesinlikle bir savaş istemediğimizi tekrar vurguluyoruz. Başkanlığımız altında ki bu konferansın barışa da büyük hizmetlerde bulunacağı inancındayım.

"Teşekkür ederim."

Türkiye, 13 Haziran 2002 günü Standartların Uygulanması Komitesi'nde 122 sayılı Sözleşmenin uygulanmasına ilişkin olarak incelemeye alındı.

Türkiye'ye ilişkin görüşmelerde ilk olarak Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına Prof. Dr. Toker Dereli bir konuşma yaptı. Toker Dereli, Ekonomik ve Sosyal Konsey'e ilişkin 4641 sayılı Yasanın 21 Nisan 2001 tarihinde kabul edildiğini ve böylece Konsey'e hukuki bir dayanak sağlanmış olduğunu ve Konsey'in görevleri arasında, istihdama ilişkin politikaların formüle edilmesinin ve uygulanmasının bulunduğunu belirtti. Toker Dereli daha sonra İŞKUR'un çalışmaları hakkında bilgi verdi. Türkiye'de işsizliğin artmasında, 1999 yılında yaşanan büyük depremin ve birbiri ardı sıra gelen ekonomik krizlerin etkisine değinen Toker Dereli, hükümetin işsizlikle mücadelede çeşitli işgücü piyasası önlemlerini geliştirdiğini ve uyguladığını söyledi. Prof.Dereli, erken yaşta zorunlu emeklilik konusunda ise, Türkiye'nin Uluslararası Para Fonu ile yaptığı stand-by düzenlemelerinin getirdiği yükümlülüğe dikkati çekti.

İşçi Grubu ve İşveren Grubu adına yapılan konuşmaların ardından, Türkiye işçi delegasyonu bir konuşma yaptı. Hollanda ve Romanya işçi temsilcilerinin konuşmalarının ardından, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti temsilcisi Prof. Dr. Toker Dereli tekrar söz aldı ve işsizliğin yarattığı sorunların büyüklüğüne dikkat çekerek, sağlıklı bir istihdam yapısının bulunmadığı koşullar-

da çalışma mevzuatının anlamını yitirdiğine değindi. Ayrıca, Ekonomik ve Sosyal Konsey'in toplanması için sosyal tarafların yasal haklarını kullanarak başvuruda bulunabileceklerini belirtti.

İşveren Grubu ve İşçi Grubu sözcülerinin kısa birer konuşmasının ardından, Standartların Uygulanması Komitesi oybirliğiyle aşağıdaki sonuçları kabul etti:

"Konferans Komitesi, Hükümet temsilcisinin konuşmasını ve aynı zamanda Komite'de gerçekleşen görüşmeleri kaydetmiştir. Konferans Komitesi, İstihdam Politikası Sözleşmesinin öncelikli bir Sözleşme olduğunu ve koordineli bir ekonomik ve sosyal politika çerçevesinde tam, üretken ve özgürce seçilmiş istihdamın teşvikini gerektirdiğini ve bu politikanın alınan önlemlerden etkilenen tüm kişilerin temsilcileriyle danışma içinde yürütülmesi gerektiğini hatırlatmaktadır. Komite, Türkiye'nin halen karşı karşıya bulunduğu ekonomik durumları ve aynı zamanda istihdamı teşvik etmek amacıyla Hükümetin aldığı çeşitli aktif önlemleri (ki bunlar arasında Kamu İstihdam Hizmetlerinin reforma tabi tutulması ve özel istihdam bürolarının işleyişini amaçlayan çok sayıda önlem bulunmaktadır) kaydetmektedir. Komite, Hükümet'in, Sözleşmenin uygulanması konusundaki bir sonraki raporunda istihdamın teşviki konusunda sağlanan ilerle-

me hakkında bilgi sağlamaya devam edeceğini umut etmektedir. Komite, Hükümet'in, Sözleşmenin uygulanması konusundaki raporlarının, Ekonomik ve Sosyal Konsey çerçevesinde etkili bir danışmanın gerçekleşmesini sağlamak için alınan diğer önlemler konusunda da bilgi içereceğine ve işveren ve işçi örgütlerinin temsilcilerinin ve aynı zamanda ilgili diğer tarafların görüşlerinin, istihdam politikalarının ve programlarının formülasyonunda, uygulanmasında ve değerlendirilmesinde tam olarak dikkate alınacağına inanmaktadır."

Uluslararası Çalışma Konferansı 90. Toplantısında Kooperatiflerin Teşviki konusunda bir Tavsiye Kararı kabul etti. Bu karar, 1966 yılında kabul edilmiş olan 127 sayılı Tavsiye Kararının yerini almaktadır. Yeni Tavsiye Kararı, tüm ülkelerde istihdam yaratılması, girişimcilik potansiyelinin geliştirilmesi, tasarrufun ve yatırımların artırılması ve toplumsal durumu geliştirmek amacıyla kooperatiflerin geliştirilmesini sağlayacak önlemlerin kabulünü istemektedir.

Uluslararası Çalışma Konferansı 90. Toplantısında, 155 sayılı Mesleki Güvenlik ve Sağlık Sözleşmesine yeni bir protokol eklenmesi kararlaştırıldı ve mesleki hastalıkların listesini 22 yıl sonra güncelleştiren bir Tavsiye Kararı kabul edildi.

Konferansın bu yılki toplantısında yeni bir Sözleşme kabul edilmedi.

***Halkı üzen, çalışanları ezen
bu ekonomik düzene böyle asgari ücret
Asgari Ücret 184 Milyon Lira...***

Asgari Ücret Tespit Komisyonu'nun işveren-hükümet temsilcileri tarafından alınan karar doğrultusunda, asgari ücret 1 Temmuz 2002 tarihinden itibaren brüt 250 milyon 875 bin, net 184 milyon 251 bin lira olarak uygulanmaya başlandı. İşçi kesimi temsilcileri alınan karara muhalif kalırken, karşı oy yazısında "Asgari Ücret Tespit Komisyonu'nun iradesini hiçe sayan yaklaşımlarla, IMF göl-

gesinde asgari ücret belirlenmiştir" görüşüne yer verildi.

Asgari ücret; işçi ve ailesinin, günün ekonomik ve sosyal koşullarına göre insan haysiyetine uygun bir yaşantı sürdürmelerine imkan veren bir ücrettir. Çalışanların yaşama koşullarını düzenlenmesine yönelik önemli bir uygulamadır.

İşçi, yaşamını sürdürebilmek ve ailesini geçindirebilmek için çalışmak zorundadır. Ancak ça-

lışması karşılığında bir gelir elde edebilmektedir. İşçi eğer çalışma imkanı bulamazsa aç kalacaktır. Bu nedenle, çoğu zaman işçi kendisine önerilen düşük ücreti kabul etmek zorunda kalmaktadır. Kendi çıkarını ve karını düşünen bazı işverenler, işçilerin bu durumundan yararlanarak emeği değerinin çok altında bir karşılıkla çalıştırmak istemektedir. Özellikle pazarlık gücü zayıf işçilerin korunması ve ücret düzeyinin kabul edile-

bilir bir düzeyde olması bu yönüyle önem kazanmaktadır.

Asgari ücrete ilişkin uluslararası düzenlemelerde "düşük ücretlere karşı koruma" amacı ön plandadır. Ülkemizde de asgari ücreti yasal yoldan belirlemenin temelinde bu amaç yatmakta, özellikle vasıfsız ve pazarlık gücü bulunmayan işçilerin, ekonomik kriz, işsizlik gibi nedenlerle işveren tarafından istismarını ve çok düşük ücretlerle çalıştırılmasını engellemeye yönelik olarak uygulanmak istenmektedir.

Ülkemizde de, asgari ücretle ilgili düzenlemelerin temelinde bu anlayış bulunmaktadır. Ancak, ekonomik ve toplumsal koşullardaki değişim ve egemen olan siyasal görüşe bağlı olarak ortaya çıkan yaklaşım farklılığı, asgari ücret belirlemesine doğrudan yansımaktadır.

Uluslararası sermaye kuruluşlarının yönlendirmesiyle ülkede uygulanan ekonomik politikaların çalışanlara yansımaları asgari ücret örneğinde de görüldüğü üzere olumsuzdur. Geçmiş iki yılda olduğu gibi 2002 yılı için belirlenen asgari ücret de IMF'e verilen taahhütler gölgesinde, siyasal müdahale ile sonuçlandırılmıştır.

IMF programının genel stratejisi çerçevesinde uygulanan gelirler politikasının temelini, ücret ve fiyat artışlarının hedef enflasyona göre belirlenmesi oluşturmaktadır. Bilindiği üzere, Hükümet "asgari ücret artışlarının hedeflenen enflasyon

oranı ile aynı doğrultuda olmasını sağlamak için" IMF'e taahhütte bulunmuş ve bu sözünü, asgari ücret tespit komisyonunda görev yapan işveren kesiminin desteğini alıp oy çokluğu sağlayarak yerine getirmiştir. Siyasal iktidarın dar ve sabit gelirli kesimlere yaklaşımı asgari ücret belirlenmesi çalışmalarında bir kez daha açığa çıkmıştır.

2002 yılının sonuna kadar uygulanacak brüt asgari ücretten gelir vergisi, sosyal güvenlik işçi primi, işsizlik sigortası, damga vergisi vb. nedeniyle kesinti yapılmaktadır. Mevcut asgari ücretten; 35,1 milyon lira SSK primi, 27,5 milyon lira gelir vergisi, 1,5 milyon lira damga vergisi ve 2,5 milyon lira işsizlik sigortası primi olmak üzere toplam 66,6 milyon lira kesinti yapıldıktan sonra ele geçen net tutar 184,2 milyon lira olmaktadır.

Günün geçerli ekonomik ve sosyal koşullarında "en az düzeyde geçimi sağlamak üzere"

ASGARİ ÜCRETEN YAPILAN KESİNTİLER

	Ocak'2002	Temmuz'2002
Brüt Aylık Asgari Ücret	222.000.750.-	250.875000.-
SSK Primi	31.080.105.-	35.122.500.-
Gelir Vergisi	23.805.096.-	27.486.563.-
Damga Vergisi	1.332.005.-	1.505.250.-
İşsizlik Sigortası*	2.220.008.-	2.508.750.-
Kesintiler Toplamı	58.437.213.-	66.623.063.-
Kesinti Oranı	% 26.3	% 26.6
Net Aylık Asgari Ücret	163.563.537.-	184.251.937.-

Kaynak: TÜRK-İŞ Araştırma Merkezi

belirlenmesi gereken asgari ücretten yüzde 26,6 oranında kesinti yapılmaktadır. İşçi açısından ücretin önem taşıyan yönü, ele geçen net tutarıdır. Yapılan bu kesintiler nedeniyle, asgari ücret daha başlangıçta eksik ödenmektedir. Böylece asgari ücret, tespit edildiği andan itibaren yetersiz, çelişkili ve tutarsız olmaktadır.

Oysa, kişilerin aileleriyle birlikte kendilerini ancak geçindirebilecek miktardaki gelirinin vergi dışı bırakılması gerekir. Vergi alınmasında hiçbir gerekçe insanların kendi bedensel varlıklarını sürdürmeleri gereğinden üstün tutulamaz.

Asgari ücretin vergi dışı bırakılması konusunda Hükümetin yetkisi bulunmaktadır. Nitekim 11.7.1992 gün ve 3824 sayılı yasa ile Bakanlar Kurulu *"...özel indirim tutarlarını, sanayi kesiminde çalışan 16 yaşından büyük işçiler için uygulanan asgari ücret tutarına kadar arttırma-*ya" yetkili kılınmıştır. Ancak siyasal iktidar bu yetkisini, sosyal kesimler arasında bu konuda görüş birliği de oluşmasına rağmen kullanmamıştır.

Aslında asgari ücret kadar gelirin vergi dışı bırakılması, meselenin sadece bir boyutunun çözüme kavuşturulması anlamını taşımaktadır. Asgari ücret vergi dışı bırakılsa bile, yukarıdaki bölümde de açıklandığı üzere, devam eden diğer kesintiler nedeniyle asgari ücretin eksik ödenmesi sürecektir.

Asgari ücretle çalışan bir işçinin 2002 yılında ödeyeceği

yıllık gelir vergisi 307 milyon lirayı aşmaktadır. Asgari ücretli- den gelir vergisi alınırken, öte yandan "sermayeyi ürkütme- mek" adına olsa gerek;

- Devlet tahvili ve hazine bonosu faizi gelir tutarlarındaki istisna tutarı yüksek tutulmuş ve yüz milyarlarca lira faiz alandan 5 kuruş bile vergi alınmamaktadır.
- Borsa kazançlarının tutarı trilyonlarla ifade edilse bile yine herhangi bir vergi ödemesi söz konusu olmamaktadır.

Ülkemizde ücretliler için uygulanan özel indirim anlamını yitirmiştir. Örneğin halen uygulanan özel indirim tutarı ayda 30 milyon liradır. Yani ücretlerin sadece bu bölümü vergiden muaf tutulmaktadır ve bu tutar asgari ücretin sadece sekizde biridir (yüzde 12,0). Oysa 1980'li

yılların başında indirim tutarının asgari ücrete oranı yüzde 71 oranındaydı. Bu durum, ücretlerin vergi yoluyla yıpratılması anlamını taşımaktadır. Bugün ücretlilere özel indirim nedeniyle sağlanan vergi avantajı ayda 4,5 milyon liradır. Diğer bir ifadeyle, devlet ayda yarım kilo etin karşılığı olan tutarı vergi dışı tutmaktadır.

Asgari Ücret Yönetmeliği, asgari ücreti "İşçilere normal bir çalışma günü karşılığı olarak ödenen ve işçinin gıda, konut, giyim, sağlık, ulaşım ve kültür gibi zorunlu ihtiyaçlarını günün fiyatları üzerinden asgari düzeyde karşılamaya yetecek ücret" biçiminde tanımlamaktadır.

Asgari Ücret Tespit Komisyonu, geçmiş dönem çalışmalarında asgari ücreti belirlerken şöyle bir yöntem izlemekteydi:

1- Asgari ücretin zorunlu ihtiyaçlar için yeterli bir satın alma gücü sağlayan bir ücret olduğu kabul edilmekte ve tüketim harcamaları besin içi/besin dışı olarak iki bölümde düşünülmektedir. Besin içi harcamaların tespiti için, çalışanların fizyolojik ihtiyaçları ile tutarlı ve dengeli beslenme için gerekli harcama kalıbı Hacettepe Üniversitesi'nden alınmaktadır. Buna göre, bir işçinin günlük çalışma karşılığı olarak ihtiyaç duyduğu kalori miktarı ve bu kaloriyi sağlayan beslenme kalıbı çalışmalarda esas alınmaktadır.

2- Dengeli beslenme için gerekli 3540 kaloriyi sağlayan besin içi harcamaların tutarı, Dev-

let İstatistik Enstitüsünün tüm illerde aylık olarak derlediği perakende fiyatlar kullanılarak ve bu fiyatlar illerde kayıtlı işçi sayıları ile ağırlandırılarak hesaplanmaktadır.

3- Bulunan besin içi fiyatları esas alınarak, besin içi/besin dışı olmalı yapılmak gereken toplam harcamaların hesaplanabilmesi için, Devlet İstatistik Enstitüsü'nün Türkiye geneli Hanehalkı Gelir ve Tüketim Harcamaları Anketi sonuçlarına göre bulunan besin içi / besin dışı harcamaları oranları esas alınmaktadır.

Diğer bir ifadeyle, besin içi harcaması için bulunan tutarın tüm harcamalar için emsal olacağı varsayılmakta ve gıda dışında kalan konut, ulaşım, giyecek, kültür vb. harcamaları tek tek hesaplanmak yerine, gıdaya bağlı olarak tek oranda belirlenmesi yoluna gidilmektedir.

Asgari Ücret Tespit Komisyonu, bu yöntemle göre hesaplama yapılması için Devlet İstatistik Enstitüsü (DİE)'ne görev

vermiş ve DİE bu tutarın Haziran 2002 ayı itibarıyla net 274.655.003.-TL/ay olması gerektiğini ortaya koymuştur.

Ancak Komisyonun işveren-hükümet oy çoğunluğu devletin resmi rakamlarına itibar etmek yerine "ülkenin içinde bulunduğu ekonomik durum" gerekçe gösterilerek çok daha düşük bir tutarı kabul ve ilan etmiştir. Böylece son yıllara egemen olan yaklaşım asgari ücretin bu dönem tespit çalışmalarında da uygulamaya konmuştur.

Geçmiş yıllarda yapılan belirlemelerde benzeri politika işveren-hükümet temsilcileri tarafından izlenmiştir. Devlet İstatistik Enstitüsü (DİE) 2001 yılının başında asgari ücretin net 153.436.336.- lira olması gerektiğini hesaplamış, ancak asgari ücret brüt 139.950.000.- ve net 102.369.600.- lira olarak yürürlüğe girmiştir. Aynı şekilde DİE Temmuz 2001 itibarıyla asgari ücretin net 195.060.720. lira olması gerektiğini bilimsel

olarak hesaplamış ve fakat asgari ücret Ağustos'tan itibaren brüt 167.940.000.- ve net 122.186.520.- lira olarak açıklanmıştır. Aynı biçimde Aralık 2001 itibarıyla DİE asgari ücretin net 255.464.820.- lira olması gerektiğini hesaplamış ve fakat brüt 222.000.750.- lira brüt ve 163.563.537.- lira olarak asgari ücret açıklanmıştır.

Böylece asgari ücretlinin cebinden milyonlarca lira, bu keyfi, haksız ve insafsız uygulama sonucu alınmıştır. Bu eksik belirlemeden dolayı işçinin kaybı vardır ve asgari ücretli her ay eksik ücret almıştır. Yapılan bir hesaplama göre; enflasyonun satın alma gücündeki aşındırma dikate alınmadığı durumda bile, asgari ücret belirlemesindeki bu farklılıktan dolayı işçinin kaybı 1,8 milyar lirayı aşmaktadır.

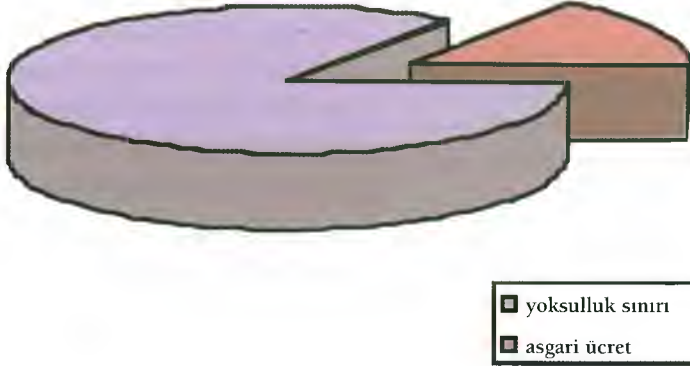
Asgari ücret belirlenmesi çalışmalarında, işveren-hükümet kesimi temsilcileri ülkenin içinde bulunduğu ekonomik durumu öncelikle değerlendirmekte

ASGARI ÜCRETE EKSİK BELİRLEME NEDENİYLE DOĞAN KAYIP

	DİE'nin Belirlediği Net Asgari Ücret	Asgari Ücret Komisyonu'nun İlan Ettiği Net Asgari Ücret	Fark
Ocak 2001	153.436.336.-	102.369.600.-	51.066.736.-
Temmuz 2001		107.323.830.-	
Ağustos 2001	195.060.720.-	122.186.520.-	72.874.200.-
Ocak 2002	255.464.820.-	163.563.537.-	91.901.283.-
Temmuz 2002	274.655.003.-	184.251.937.-	90.403.066.-

Kaynak: TÜRK-İŞ Araştırma Merkezi

YOKSULLUK SINIRI ve ASGARI ÜCRET

Kaynak: TÜRK-İŞ Araştırma Merkezi

ve fakat çalışanların içinde bulunduğu ekonomik ve sosyal yaşama koşullarını göz ardı etmektedir. İşçinin ailesinin hesaplamalarda dikkate alınmaması sonucu asgari ücret eksik ve yetersiz olarak belirlenirken, bu tutardan ayrıca kesinti yapılması nedeniyle asgari ücret "sefalet ücreti"ne dönüşmektedir.

TÜRK-İŞ Araştırma Merkezi'nin tespitlerine göre; Haziran 2002'de dört kişilik bir ailenin

yeterli, dengeli ve sağlıklı olarak beslenebilmesi için yapması gereken asgari gıda harcaması tutarı 334 milyon 041 bin liraya ulaşmıştır. Gıda harcamasının aile bütçesi içinde önemli bir payı bulunmaktadır. Ancak gıda yanı sıra kira, ulaşım, yakacak, giyim, eğitim, kültür gibi temel gereksinimler için de harcaması yapılması gerekmektedir. Ailenin zorunlu gereksinimleri için yapılması gereken bu top-

lam harcama tutarı Haziran 2002 itibarıyla 1 milyar 15 milyon liradır.

Asgari ücret ile yapılması zorunlu gıda harcaması tutarına bağlı olarak hesaplanan yoksulluk sınırı arasındaki fark, çalışanların karşı karşıya bırakıldığı geçim koşullarını ortaya koymaktadır.

Asgari ücret tespitinde işçilerin ailesiyle birlikte değerlendirilmesi gereğini dikkate almayan bir yaklaşım hatalıdır. Çünkü, ülkemizdeki işçi ailelerinin çoğunda, bakıma muhtaç yaşlılar ile küçük yaşta çocuklar bulunmakta ve çok sayıdaki işçinin ücreti, iktisaden faal olmayan bu nüfus tarafından paylaşılmaktadır. Diğer bir söyleyişle, ülkemizde aile bağımlılığı, gerçek bir olgudur. Bu bakımdan, asgari ücretin tespitinde, sadece işçinin zorunlu ihtiyaçlarının göz önünde bulundurulması, ülke gerçeklerine aykırı düşmektedir.

Tabloda da görüleceği üzere, son üç yıl içinde asgari ücret fi-

ASGARI ÜCRET - ENFLASYON ALANINDAKİ GELİŞİM

	Ortalama Brüt Asgari Ücret** (TL/AY)	Ortalama Brüt Asgari Ücret Artış Yüzdesi	Ortalama Yıllık Enflasyon Artış Yüzdesi	Ortalama Brüt Asgari Ücretteki Reel Yüzde Değişme
2000	114.300.000.-	33,2	54,9	-14,0
2001	152.195.625.-	33,2	54,4	-13,7
2002	236.437.875.-	55,4	60,1*	-2,9

Kaynak: TÜRK-İŞ Araştırma Merkezi

* Haziran 2002 itibarıyla

** Asgari Ücret'in yürürlük tarihi esas alınarak ağırlıklandırılmıştır.

yat artışlarının gerisinde kalmış ve 2000 yılında yüzde 14,0 ve 2001 yılında yüzde 13,7 oranında reel kayba uğramıştır. Asgari ücretteki reel kaybın 2002 yılında da sürmesi tahmin edilmektedir.

Ülke ekonomisinin geldiği olumsuzluklarda çalışanların herhangi bir sorumluluğu bulunmamaktadır. Aksine, uygulamalardan en fazla zararı, giderek ağırlaşan geçim koşulları karşısında dar ve sabit gelirli geniş halk kesimleri görmektedir.

Öte yandan, en düşük devlet memuru maaşının 1 Temmuz

2002 tarihinden geçerli olmak üzere net 293 milyon 230 bin lira olduğu da dikkate alındığında, bu hususun asgari ücretin belirlenmesi çalışmalarında dikkate alınmaması ciddi bir çelişki olmaktadır.

Siyasal iktidarın dar ve sabit gelirli kesimlere yaklaşımı asgari ücret belirlenmesi çalışmalarında bir kez daha açığa çıkmıştır. Bilindiği üzere, Hükümet "asgari ücret artışlarının hedeflenen enflasyon oranı ile aynı doğrultuda olmasını sağlamak için" IMF'e taahhütte bulunmuş ve bu sözünü, asgari ücret tespit komisyonunda görev yapan iş-

veren kesiminin desteğini alıp oy çokluğu sağlayarak yerine getirmiştir.

BRUT ve NET ASGARI ÜCRETTEKİ GELİŞMELER

Yürürlük Tarihi	Brüt Asgari Ücret (TL/AY)	(\$/Ay)*	Net Asgari Ücret (TL/AY)	(\$/Ay)*
Ağustos 1993	2.497.500.-	215.-	1.563.472.-	135.-
Eylül 1994	4.173.750.-	123.-	2.759.428.-	81.-
Eylül 1995	8.460.000.-	178.-	5.547.135.-	116.-
Ağustos 1996	17.010.000.-	201.-	11.084.652.-	131.-
Ağustos 1997	35.437.500.-	217.-	22.943.025.-	141.-
Ağustos 1998	47.839.500.-	175.-	33.808.514.-	124.-
Ocak 1999	78.075.000.-	244.-	57.620.790.-	180.-
Temmuz 1999	93.600.000.-	217.-	68.631.120.-	159.-
Ocak 2000	109.800.000.-	198.-	80.550.900.-	145.-
Temmuz 2000	118.800.000.-	190.-	86.922.900.-	139.-
Ocak 2001	139.950.000.-	209.-	102.369.600.-	153.-
Temmuz 2001	146.947.500.-	112.-	107.323.830.-	82.-
Ağustos 2001	167.940.000.-	120.-	122.186.520.-	87.-
Ocak 2002	222.000.750.-	152.-	163.563.537.-	112.-
Temmuz 2002	250.875.000.-	150.-	184.251.937.-	110.-

Kaynak: TÜRK-İŞ Araştırma Merkezi

DİE verilerine göre asgari ücretin hesaplanması

Asgari ücretin hesaplanmasında, Hacettepe Üniversitesi tarafından belirlenen bir işçi için gerekli olan günlük net 3540 kalorilik besin kalıbında yer alan maddeler ile bu maddelerin Devlet İstatistik Enstitüsü anketörlerince 81 ilden derlenen 2002 yılı Mayıs ayı perakende fiyatları kullanılmıştır. 3540 kaloriye karşı gelen besin miktarlarıyla perakende fiyatlar çarpılarak 81 il için ayrı ayrı bir işçinin günlük asgari gıda harcaması tutarı bulunmuştur. Her ile ait günlük bir işçinin gıda harcama tutarı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca tespit edilen o ilin 2002 yılı Mayıs ayı işçi sayısı ile ağırlıklandırılarak bir işçinin bir günlük gıda harcaması tutarı hesaplanmıştır.

Toplam (illerdeki işçi sayısı x illerdeki günlük gıda harcaması tutarı)

Toplam işçi sayısı

$$\frac{16,084,418,614,807}{4,947,224} = 3,251,201 \text{ TL.}$$

Yapılan hesaplama göre bir işçinin bir günlük gıda harcaması tutarı; 3,251,201 TL. olarak hesaplanmıştır.

Besin içi ve besin dışı oranları kullanılarak günlük besin içi ve besin dışı toplam harcamalar tutarı;

$$\frac{3,251,201}{36.40} \times 100 = 8,931,870 \text{ TL. bulunmuştur.}$$

İşçinin bir aylık besin içi ve besin dışı toplam harcamaları tutarı olarak ise;

$$8,931,870 \times 30 = 267,956,100 \text{ TL. elde edilmiştir.}$$

Bulunan bu aylık tutara son beş yılın Haziran ayları Tüketici Fiyatları İndeks artış oranları ortalaması olan % 2,5 eklenerek aylık 274,655,003 TL. bulunmuştur.

İşçi temsilcilerinin karşı oy gerekçesi

"Asgari Ücret Tespit Komisyonu'nun işveren-hükümet kesimi temsilcileri oy çoğunluğuyla belirlenen asgari ücrete, gerek miktar ve gerek belirleme yöntemi açısından katılmadığımızdan işçi kesimi olarak muhalif kaldık.

Asgari Ücret Yönetmeliği, asgari ücreti *"İşçilere normal bir çalışma günü karşılığı olarak ödenen ve işçinin gıda, konut, giyim, sağlık, ulaşım ve kültür gibi zorunlu ihtiyaçlarını günün fiyatları üzerinden asgari düzeyde karşılamaya yetecek ücret"* biçiminde tanımlamaktadır.

Komisyonun işveren-hükümet oy çokluğuyla 1 Temmuz 2002 gününden itibaren brüt 250.875.000.-TL/Ay ve net 184.251.937.-TL/Ay olarak belirlenen asgari ücret tutarı ile işçinin asgari düzeydeki gereksinimlerinin karşılanması mümkün değildir.

Asgari ücretin belirlenmesinde işveren-hükümet oy çoğunluğu, yönetmeliğin ilgili hükmü gereğince "ülkenin içinde bulunduğu ekonomik durumu" öncelikli olarak ele almıştır.

Asgari Ücret Tespit Komisyonu'nun iradesini hiçe sayan yaklaşımlarla, IMF gölgesinde asgari ücret belirlenmiştir. Ülkemizde uygulanmakta olan Uluslararası Para Fonu-Dünya Bankası (IMF-WB) politikalarının ücretli çalışanlara dönük olumsuz yönü asgari ücret belirlenmesi örneğinde -bir kez

daha- açığa çıkmıştır. Ekonomide yaşanan kriz gerekçesiyle başta ücretli çalışanlar olmak üzere tüm dar ve sabit gelirli toplum kesimleri yoksullukla karşı karşıya bırakılmışlardır. Ülke ekonomisinin 'kriz' ortamına gelmesinde çalışanların sorumluluğu olması bir yana, uygulamalardan en fazla zararı artan hayat pahalılığı karşısında yaşama şartları ağırlaşan, işten atılmalara maruz kalan, temel hakları tehdit altında olan dar ve sabit gelirli kesimler görmüştür.

"Asgari ücretin tespitinde çalışanların geçim şartları"nın göz önünde bulundurulacağına ilişkin son Anayasa değişikliğinin içerdiği anlayış, işveren-hükümet oy çokluğu tarafından

dikkate alınmamış, Devlet İstatistik Enstitüsü (DİE)'nin tek işçi için hesapladığı net 274.655.003.-TL/Ay geçim düzeyi bile gözerdi edilmiştir.

TÜRK-İŞ Araştırma Merkezi'nin belirlemelerine göre; Haziran 2002 itibarıyla dört kişilik bir ailenin sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenebilmesi için yapılması gereken asgari aylık harcama tutarı 334 milyon liraya ulaşmıştır. "Açlık sınırı" olarak tanımlanan bu gıda harcaması yanı sıra kira, ulaşım, yakacak, giyim, eğitim, kültür gibi temel gereksinimler için yapılması gereken harcamalar da dikkate alındığında haneye girmesi gereken toplam gelir 1 milyar liranın üstünde olmaktadır.

Aldığı ücretle yaşamını sürdürmek durumunda olan işçi ve ailesinin ihtiyaçlarını belirlenen asgari ücretle karşılayabilmesi mümkün değildir. Bu yönüyle belirlenen asgari ücret eksik kalmaktadır, yeterli değildir.

Asgari ücret ile yapılması zorunlu gıda harcaması tutarına bağlı olarak hesaplanan yoksulluk sınırı arasındaki fark, çalışanların karşı karşıya bırakıldığı geçim koşullarını ortaya koymaktadır.

Belirlenen ve ilan edilen asgari ücret; pazarlık konusu edilmiş, işçinin geçimini sağlamaktan uzak sefalet ücreti düzeyinde olmuş, bilimsel, objektif ve güvenilir verilerle tespit yerine, dayatmalar sonucu oy çokluğuyla kabul edilmiş, çalışanla-

rın ekonomik ve sosyal şartlarını daha da kötüleştiren, gelir dağılımını daha da bozan ve yoksulluğu arttıran özellikte olmuştur.

İşçi kesimi temsilcileri olarak Komisyon çalışmalarında;

- Asgari ücretin, işçi ve ailesinin günün ekonomik ve sosyal koşullarına göre insanca yaşamasını mümkün kılacak, insanlık onuruyla bağdaşacak bir düzeyde belirlenmesi,
- Belirlenen tutarın işçinin eline net geçecek biçimde düzenlenmesi;
- Belirleme yapılırken, işçinin ailesiyle birlikte tüketim harcamalarının esas alınması,

● Asgari ücretin ulusal düzeyde, sanayi/tarım ve yaş, cinsiyet ayrımı yapılmadan belirlenmesi;

● İşçinin satın alma gücünün ileriye dönük olarak korunabilmesi için gerekli bir iyileştirmenin ayrıca ilave edilmesi;

● Belirlenen asgari ücretin adil gelir dağılımını sağlamaya yönelik olması ve refahtan pay içermesi;

ilkelerinin uygulanabilmesi için çaba gösterdik.

İşçi kesimi olarak savunduğumuz görüşlerimizin Komisyon çalışmalarında dikkate alınmaması nedeniyle alınan karara muhalifiz."

Emek Platformu'ndan Çağrı:

**"Siyasi partiler ve seçim yasaları demokratikleştirilmeden
gidilecek seçim çözüm değildir"**

**Emek Platformu Başkanlar Kurulu Paşabahçe işçilerini direnişlerinin 12'nci gününde
ziyaret ederek destek verdi**

**Platform Başkanlar Kurulu, 16 Temmuz 2002 tarihinde de Yalova'da sendikasıızlaştırmanın
yaşandığı AK-AL Tekstil ve bir buçuk yıldır kapalı bulunan Yalova Elyaf ve Akrilik Sanayii
A.Ş.'nin önünde kitlesel basın toplantısı düzenledi**

Emek Platformu Haziran ve Temmuz aylarını yoğun bir tempo ile geçirdi. Emek Platformu Başkanlar Kurulu 26 Temmuz 2002 tarihinde yaptığı toplantının ardından yayımladığı bildiride seçim atmosferine giren Türkiye'ye "Siyasi Partiler ve Seçim Yasaları demokratikleştirilmeden gidilecek seçim çözüm değildir" mesajını verirken, Platform Başkanlar Kurulu, kapatılma kararı alınan Paşabahçe Fabrikası işçilerini direnişlerinin 12'nci gününde ziyaret etti. Başkanlar Kurulu, 16 temmuz 2002 tarihinde de Yalova'da sendikasıızlaştırmanın yaşandığı AK-AL tekstil ve bir buçuk yıldır kapalı bulunan Yalova Elyaf ve Akrilik Sanayi A.Ş'nin önünde kitlesel basın toplantısı düzenledi.

YALOVA TOPLANTISI

Emek Platformu Başkanlar Kurulu, Yalova'da ilk toplantıyı AK-AL işyerinde yaptı. İşyerinde örgütlü bulunan TÜRK-İŞ'e bağlı TEKSİF Sendikası'nın Ge-

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral Paşabahçe işçilerini ziyaretinde

nel Başkanı Zeki Polat, işverenin krizi bahane ederek sendikasıyla çalışmaları başlattığını, noter masraflarını karşılayarak işçileri sendikadan istifa ettirdiklerini belirtti. İşletmenin karlı çalıştığını ve yurt dışına ihracat yaptığını belirten Polat, işverenin asıl amacının işletmeye taşeron sokmak olduğunu söyledi.

Emek Platformu bileşenleri Ak-Al'dan sonra bir buçuk yıldır kapalı bulunan ve HAK- İŞ'e bağlı Öz İplik-İş Sendikası'nın örgütlü bulunduğu Yalova Elyaf ve Akrilik Fabrikası'nı ziyaret etti. Burada bir konuşma yapan

Hak-İş Genel Başkanı Salim Uslu, hükümetin içi boşaltılan bankalara milyar dolarlar aktardığını, ancak çalıştığı taktirde binlerce işçi istihdam edecek ve üretim sağlayacak bu tür işletmelere sahip çıkmadığını vurguladı.

PAŞABAHÇE ZİYARETİ

Emek Platformu Başkanlar Kurulu 2 Ağustos 2002 tarihinde; direnişlerinin 12'nci gününde Paşabahçe işçilerini ziyaret etti.

TÜRK-İŞ'e bağlı Kristal-İş Sendikası'nın Paşabahçe Şubesi önünde toplanan Emek Platfor-

mu Başkanlar Kurulu bir grup destekçi işçi ile birlikte Paşabahçe Fabrikası'na kadar yürüdü. Güvenlik güçlerinin gazetecilerin fabrikaya girmesine izin vermemesi nedeniyle basından uzak gerçekleştirildi. Ziyaret sonrasında gazetecilere bir açıklama yapan TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, işçilerin ağaçlar gibi birer birer budanıp yok edilmek istendiğini belirtti. Meral, şöyle dedi:

"Biz Paşabahçe sorununun çözüleceğini düşünmüştük. İş Bankası Yönetim Kurulu üyelerinden birisi bize bir teklif getirdi. Neredeyse sonuca gidiyor-

duk. Ancak İş Bankası ve Şişecam Genel Müdürlerinin ortaya koydukları olumsuzluklar olayı tırmandırdı. Bizim işçilerimizin büyük bir bölümünün İş Bankası'nda parası vardır. Eğer Genel Müdür "Dediğim Dedik" diyor, sorunu çözmeye yanaşmıyorsa İş Bankası ile ilişkilerimizi kesip, koparacağız. Umarım Genel Müdür yıllardır süren bu iyi ilişkilere gölge düşürmez"

SIYASİLERE MESAJ

Emek Platformu başkanlar Kurulu 26 Temmuz 2002 tarihinde yaptığı toplantının ardından yayımladığı bildiride ise siyasilere, "İş güvencesi yasalaşmadan,, siyasi partiler ve seçim yasaları demokratikleştirilmeden gidilecek seçim çözüm değildir" mesajı verildi. Bildiride ana hatlarıyla şunlar yer aldı:

"Siyasi Partiler ve Seçim Yasalarında demokratik açılım gerçekleştirilmeden yapılacak bir seçim, halkımızın, özellikle çalışanların ve emeklilerin sorunlarına çözüm getirmeyecektir.

Seçim ve siyasi partilerle ilgili yasalarda yapılacak değişiklik istemlerimizi kamuoyuna bir kez daha açıklıyoruz.

SEÇİM YASASI İLE İLGİLİ OLARAK;

1. Seçimlerde, halkın iradesinin tam ve gerçek olarak parlamentoya yansımaları engellenen başta baraj olmak üzere tüm engeller kaldırılmalıdır.

2. Seçmenlere, milletvekillerini tercih hakkı tanınmalıdır.

3. Partilerin seçim ittifaklarına olanak sağlanmalıdır.

4. Siyasi partilerin seçim harcamalarının saydam olması sağlayacak düzenlemeler yapılmalı ve denetim sistemi getirilmelidir.

5. Milletvekili dokunulmazlığı yasama çalışmaları ile sınırlandırılmalıdır.

6. Yurtdışında yaşayan yurttaşlarımızın, bulundukları ülkelerde oy kullanabilmeleri ile ilgili düzenleme yapılmalıdır.

7. Siyasi partilerin seçimlere katılmalarına engel oluşturan kısıtlamalar kaldırılmalıdır.

SIYASİ PARTİLER YASASI İLE İLGİLİ OLARAK;

1. Seçimlerde siyasi partilerin adaylarını belirlemesinde yargı denetiminde bir ön seçim zorunlu kılınmalıdır.

2. Başta kamu çalışanları olmak üzere, toplumun çeşitli kesimlerinin siyasete katılımını engelleyen, seçme ve seçilme özgürlüğünü kısıtlayan hükümler kaldırılmalıdır. Anayasa'nın 82. Maddesi değiştirilmeli, milletvekilliği ile bağdaşmayan görevler listesinden sendika yöneticiliği çıkarılmalıdır.

3. Siyasi partilerin program, tüzük ve işleyişinde üyelerin iradelerini özgürce kullanabilecekleri düzenlemeler yapılmalıdır.

4. Siyasi partilerde kadın ve gençlerin yönetim kademelerinin-

de yer alabilmelerinin yolunu açacak ve kendi özgür iradeleri ile belirleyecekleri oranlarda temsiline olanak sağlayacak (kota gibi) düzenlemeler yapılmalıdır.

5. Siyasi partilerin kapatılması ile ilgili mevzuat, temel hak ve özgürlükler çerçevesinde gözden geçirilmelidir.

6. Siyasi partilere üyelik yaş sınırı, seçmen yaşına indirilmelidir.

Başkanlar Kurulumuz, yaptığı değerlendirmeler sonucunda, artık toplumun tüm kesimlerinin talebi ve beklentisi haline gelen bu değişikliklerin yapılmadan gerçekleştirilecek bir erken genel seçimin, çözüm olmayacağını; aksine ülkemizde daha büyük sorunların oluşmasına katkı yapacağını bir kez daha kamuoyu ile paylaşmaktadır.

Emek Platformu, yıllardır uygulanan ve başarısızlığı kanıtlanmış olan IMF ve Dünya Bankası programlarının alternatifini ortaya koymuştur. Emek Platformu Alternatif Programını gözetmeyen, programlarında ve seçim bildirgelerinde bu programda yer alan taleplere yer vermeyen, hiçbir siyasi partiye Emek Platformu bileşenleri olarak destek verilmeyecektir.

Emek Platformu yaşanmakta olan süreci tüm yönleri ile izleyecek; alternatif programımızdaki taleplerimizin yaşama geçirilmesi için kararlı bir mücadele yürütecektir."

TISK, TÜRK-İŞ, HAK-İŞ ve DİSK "Üretim ve İstihdam" için toplandı

TISK, TÜRK-İŞ, HAK-İŞ ve DİSK Genel Başkanları, TISK Genel Başkanı Refik Baydur'un çağrısı üzerine 9 Temmuz 2002 tarihinde biraraya geldi. Toplantıda "üretim ve istihdam" konularının yanı sıra, ülkedeki siyasal gelişmeler de değerlendirildi. Toplantı sonrasında yayımlanan bildiride şunlara yer verildi:

1. TBMM derhal toplanmalıdır. Böyle bir ortamda Meclis'in tatilde olması lükstür.
2. Siyasi Partiler Yasası, Seçim Yasası, gerekirse Anayasa'da gerekli deği-

şiklikler yapılarak erken genel seçimlere gidilmelidir.

3. AB'ye uyum yasaları, ulusal çıkarlarımıza uygun şekilde ele alınarak gecikilmeksizin çıkarılmalıdır.
4. Koalisyon Hükümetine siyasi ve ekonomik tercihin yatırım ve istihdamdan yana olmamıştır.
5. İşsizlik ve istihdam, Türkiye'nin bugün ve gelecekteki en büyük sorunu haline gelmiştir.
6. Rant ekonomisinden üre-

tim ekonomisine geçiş temel hedef olmalıdır. TBMM, bu konularda ivedilikle önlem almak zorundadır.

7. Üretim ve istihdama dönük teknik çalışmalarımız; tüm kesimlerin sorumluluğunu içerecek şekilde sürecektir.
8. İşçisi ve İşvereni ile Türkiye'nin mevcut dinamikleri, sorunları aşacak güçtedir. Tüm siyasi partiler de bizler gibi üretim ve istihdama odaklanmalıdır.

Krizin faturaları kime kesiliyor?

2000 ve 2001 yıllarında ekonomide yaşanan krizin bedelleri, ekonomik yönden güçsüz durumda olan, çalışan ve emeklilere kesilmiştir. Ekonomide yaşanan krizin en büyük nedeni, Devletin iç ve dış borç bacağına sürüklenmesi, üretim ve yatırımı durduracak karların alınmasıdır.

İç borç stoku 126.8 katrilyon lira

Hazine'nin iç borç stoku Haziran ayında bir önceki aya göre 4 katrilyon 52 trilyon 439 milyar lira artmıştır. İç borç stoku 126 katrilyon 830 trilyon 490 milyar liraya yükselirken, stokun 98 katrilyon 819 trilyon 328 milyar liralık bölümünü tahviller 28 katrilyon 11 trilyon 163 milyar liralık bölümünü bonolar oluşturmuştur.

Diğer bir riskte, dış borçların mart sonu itibariyle değeri 117.5 milyar dolara ulaşmasıdır.

Ödemeler tıkanınca, Cumhuriyet tarihiyle özdeşleşmiş bir çok kuruluş ve değerler IMF ve Dünya Bankası'ndan alınan kredilere ve borçlara karşılık haraç-mezat satılmaya başlanmış, özelleştirmeler sonucu bazı işyerleri kapatılmış, işçiler sürgüne gönderilir gibi değişik yerlere gönderilmeye mecbur edilmiştir.

Bütün olumsuzlukların sorumlusu Hükümet, bu duruma seyirci kalmıştır? İşyerleri açılmıyor, kapatılıyor. Bu nasıl yaklaşım. İnsanları işinden etmek, işyerlerini kapatmak hangi Hükümetin uygulaması olabilir. Yetkisiz Bakanlar olabilir mi? Bakanlar, hem kendi konumlarını, hem de kendilerini seçen insanları koruyamamıştır.

Hükümet, milletin vergisiyle kurulmuş KİT'leri yok pahasına elden çıkarmıştır. Yatırım yapmadığı gibi, mevcut kuruluşlar da korunamamıştır. Özelleştirme İdaresi Başkanlığı gibi kuruluşlar acımasız ve insafsız kararlar almıştır.

IMF ile yapılan anlaşmalar da, çalışanlara ceza kesilir gibi

kararlar alınmış, kredi alınabilmesi bakımından, çalışanların işten çıkarılması konusunda taahhütlerde bulunulmuştur.

İşten çıkarmak veya işyerini kapatmak çözüm olur mu? Bu kararı alanlar ve uygulayanlar, kendi halkını cezalandıran kişiler olarak ilan edilmelidir.

Ekonomi yönetimi, acımasız kararların mimarı olmuştur. Türk halkını yoksullaştırmış ve işsiz bırakmıştır. Biz bunları hak etmiyoruz.

Bilim adamlarımız ve iktisatçılarımız var. Bunlar nerede, ne zaman sesleri çıkacak? Uluslararası kuruluşların taleplerini yerine getiren ve taahhütlerde bulunan Hükümetleri kim uyacak?

Ülkemiz böyle yönetiliyor. Çalışanlar, işsiz kalma korkusuyla yaşıyor. Çalışanların gelecek güvenceleri yok ediliyor. İşsizlerin iş bulma şansları azalıyor. Eğitimli işsizlerin sayısı hızla artıyor:

Ülkemizde kurulu bulunan bazı dev tesisler, bir bir kapanmakta veya üretimi yurtdışına kaydırmaktadır.

Bu duruma son örnek, Paşabahçe Şişecam Fabrikası'nın kapatılma kararı gösterilebilir. İşçiler fabrika önünde, bundan sonraki haksız ve tek taraflı işveren kararlarının önlenmesi bakımından, onurlu bir mücadele örneği sergilemiştir.

Paşabahçe Fabrikası'nın kapatılma kararı, "Yasadışı lokavt" olarak değerlendirilmiştir.

Bugün ödenen vergiler bile, faiz ödemelerine yetmemiştir. Bu kaymağı yiyenler, ülkede tek söz sahibi durumuna getirilmiştir. Endüstri ilişkilerinin temeli ni oluşturan sosyal tarafların dengeleri işveren lehine bozulmuş, çalışma koşulları işverenlerin keyfilğine terk edilmiştir.

İş Güvencesi Kanunu'nun çıkmaması için her türlü baskıya başvuran işveren kesimi, işten çıkarmayı kendisi için hak görebilmektedir. İşyerlerinin kapatılmasını, işçilerin işten atılmasını ve üretimi dilediği yere sevk etmesini kendisi için vazgeçilmez sayan bir anlayış ile ülkemizde ne sosyal barış sağlanabilir, nede AB standartlarına ulaşılabilir.

Kayıtdışı çalıştırma yaygınlaşıyor.

Sendikaya üye olma, işten çıkarılma ile cezalandırılıyor.

Emekli olma koşulları yaşa, sigortalılık süresine ve prim gün sayısına endekslenerek, emekli olmanın önü kesiliyor.

İşçi emeklilerine ortalama 250 milyon lira aylık ödenmektedir. Emeklilere ödenen aylıklar, sadece 10 günlük temel ihtiyaçları karşılayacak düzeydedir. Emekli aylıklarının, aylık tüketici fiyat artışlarına endekslenmesi, bu kesimi yoksullaştıran uygulama olmuştur. Prim artışlarıyla, aylık artışları arasında büyük bir fark oluşmuştur. İşçi emekli aylıklarında genel bir iyileştirme yapılmalı, ay-

lık TÜFE artışı yerine, altı aylık TÜFE artışı uygulanmalıdır.

Hastanelerdeki sağlık hizmetlerinden şikayetlerin arttığı bir dönemde, bu Kurumların ISO kalite Belgesi ile ödüllendirilmesi bir anlam taşımıyor. Sağlık hizmetleri, randevu sistemi ile tıkanmış ve bu uygulamaya yönelik tepkiler artmıştır..

En büyük haksızlığa uğrayan kesimlerin başında, asgari ücretle geçimini sağlamaya çalışanlar olmuştur.

IMF, son yıllarda asgari ücretin tespitinde belirleyici bir konuma gelmiştir.

Asgari Ücret Tespit Komisyonu, kendi çalışmalarına ve Devlet İstatistik Enstitüsü'nün yapmış olduğu hesaplamalara sahip çıkacak cesareti gösterememiştir.

Gelir Dağılımındaki Eşitsizlikler Büyüdü

2002 yılının ilk 3 ayında gayri safi milli hasılası (GSMH) 50 katrilyon 454.2 trilyon lira olmuştur. Bu milli gelirle, 4 kişilik aile bazında aylık ortalama gelir 970 milyon 508 bin lira olmasına karşın, nüfusun yüzde 60'ı bu gelirin altında bir gelirle geçimini sürdürmeye çalışmıştır.

En yoksul yüzde 20'lik grubun, 4 kişilik aile bazında 281 milyon 447 bin lira aylık geliri-ne karşın, en zengin yüzde 20'lik grubun 4 kişilik aile başına aylık gelir 2 milyar 314 milyon 661 bin liradır.

Bu yılın 3 ayı itibarıyla, 4 kişilik aile başına aylık gelir 1. grupta (en fakir grup) 281 milyon 447 bin lira, 2. grupta (ikinci en fakir grup) 494 milyon 959 bin lira, 3. grupta 718 milyon 176 bin lira, 4. grupta (ikinci en zengin grup) 1 milyar 48 milyon 148 bin lira, 5. grupta (en zengin grup) 2 milyar 314 milyon 661 bin lira düzeyinde bulunmaktadır. Aylık gelir açısından en fakir yüzde 20 ile en zengin yüzde 20 arasındaki fark ise 8.2 kata kadar çıkmaktadır.

Buna göre, nüfusları 13 milyon 863.3 biner olan yüzde

20'lik gruplar içinde, 4 kişilik aile başına 970 milyon 508 bin lira olan ortalama aylık gelir düzeyini geçen sadece 2 grup var. Bir diğer ifadeyle ilk üç grup, ortalama gelirin altında bir gelirle geçinmenin yollarını aramaktadır.

Bu tablodan, herkesin ders alması gerekir.

Yoksulluğu önleyen, gelir dağılımını adil bir yapıya getiren, işyerlerini ve çalışanı birlikte koruyan bir anlayış iktidar olmadığı sürece, haksızlıkların ve eşitsizliklerin önlenmesi kolay olmayacaktır.

Ülkemiz böyle yönetiliyor. Çalışanlar, işsiz kalma korkusuyla yaşıyor. Çalışanların gelecek güvenceleri yok ediliyor. İşsizlerin iş bulma şansları azalıyor. Eğitimli işsizlerin sayısı hızla artıyor:

Ülkemizde kurulu bulunan bazı dev tesisler, bir bir kapanmakta veya üretimi yurtdışına kaydırmaktadır.

Bu duruma son örnek, Paşabahçe Şişecam Fabrikası'nın kapatılma kararı gösterilebilir. İşçiler fabrika önünde, bundan sonraki haksız ve tek taraflı işveren kararlarının önlenmesi bakımından, onurlu bir mücadele örneği sergilemiştir.

Paşabahçe Fabrikası'nın kapatılma kararı, "Yasadışı lokavt" olarak değerlendirilmiştir.

Bugün ödenen vergiler bile, faiz ödemelerine yetmemiştir. Bu kaymağı yiyenler, ülkede tek söz sahibi durumuna getirilmiştir. Endüstri ilişkilerinin temelini oluşturan sosyal tarafların dengeleri işveren lehine bozulmuş, çalışma koşulları işverenlerin keyfiliğine terk edilmiştir.

İş Güvencesi Kanunu'nun çıkmaması için her türlü baskıya başvuran işveren kesimi, işten çıkarmayı kendisi için hak görebilmektedir. İşyerlerinin kapatılmasını, işçilerin işten atılmasını ve üretimi dilediği yere sevk etmesini kendisi için vazgeçilmez sayan bir anlayış ile ülkemizde ne sosyal barış sağlanabilir, nede AB standartlarına ulaşılabilir.

Kayıtdışı çalıştırma yaygınlaşıyor.

Sendikaya üye olma, işten çıkarılma ile cezalandırılıyor.

Emekli olma koşulları yaşa, sigortalılık süresine ve prim gün sayısına endekslenerek, emekli olmanın önü kesiliyor.

İşçi emeklilerine ortalama 250 milyon lira aylık ödenmektedir. Emeklilere ödenen aylıklar, sadece 10 günlük temel ihtiyaçları karşılayacak düzeydedir. Emekli aylıklarının, aylık tüketici fiyat artışlarına endekslenmesi, bu kesimi yoksullaştıran uygulama olmuştur. Prim artışlarıyla, aylık artışları arasında büyük bir fark oluşmuştur. İşçi emekli aylıklarında genel bir iyileştirme yapılmalı, ay-

lık TÜFE artışı yerine, altı aylık TÜFE artışı uygulanmalıdır.

Hastanelerdeki sağlık hizmetlerinden şikayetlerin arttığı bir dönemde, bu Kurumların ISO kalite Belgesi ile ödüllendirilmesi bir anlam taşımıyor. Sağlık hizmetleri, randevu sistemi ile tıkanmış ve bu uygulamaya yönelik tepkiler artmıştır..

En büyük haksızlığa uğrayan kesimlerin başında, asgari ücretle geçimini sağlamaya çalışanlar olmuştur.

IMF, son yıllarda asgari ücretin tespitinde belirleyici bir konuma gelmiştir.

Asgari Ücret Tespit Komisyonu, kendi çalışmalarına ve Devlet İstatistik Enstitüsü'nün yapmış olduğu hesaplamalara sahip çıkacak cesareti gösterememiştir.

Gelir Dağılımındaki Eşitsizlikler Büyüdü

2002 yılının ilk 3 ayında gayri safi milli hasılası (GSMH) 50 katrilyon 454.2 trilyon lira olmuştur. Bu milli gelirle, 4 kişilik aile bazında aylık ortalama gelir 970 milyon 508 bin lira olmasına karşın, nüfusun yüzde 60'ı bu gelirin altında bir gelirle geçimini sürdürmeye çalışmıştır.

En yoksul yüzde 20'lik grubun, 4 kişilik aile bazında 281 milyon 447 bin lira aylık gelirine karşın, en zengin yüzde 20'lik grubun 4 kişilik aile başına aylık gelir 2 milyar 314 milyon 661 bin liradır.

Bu yılın 3 ayı itibarıyla, 4 kişilik aile başına aylık gelir 1. grupta (en fakir grup) 281 milyon 447 bin lira, 2. grupta (ikinci en fakir grup) 494 milyon 959 bin lira, 3. grupta 718 milyon 176 bin lira, 4. grupta (ikinci en zengin grup) 1 milyar 48 milyon 148 bin lira, 5. grupta (en zengin grup) 2 milyar 314 milyon 661 bin lira düzeyinde bulunmaktadır. Aylık gelir açısından en fakir yüzde 20 ile en zengin yüzde 20 arasındaki fark ise 8.2 kata kadar çıkmaktadır.

Buna göre, nüfusları 13 milyon 863.3 biner olan yüzde

20'lik gruplar içinde, 4 kişilik aile başına 970 milyon 508 bin lira olan ortalama aylık gelir düzeyini geçen sadece 2 grup var. Bir diğer ifadeyle ilk üç grup, ortalama gelirin altında bir gelirle geçinmenin yollarını aramaktadır.

Bu tablodan, herkesin ders alması gerekir.

Yoksulluğu önleyen, gelir dağılımını adil bir yapıya getiren, işyerlerini ve çalışanı birlikte koruyan bir anlayış iktidar olmadığı sürece, haksızlıkların ve eşitsizliklerin önlenmesi kolay olmayacaktır.

16'ncı yılına girerken "TÜRK-İŞ Gıda Harcaması"

TÜRK-İŞ Araştırma Merkezi tarafından Aralık 1987'den bu yana her ay düzenli olarak yapılan "gıda harcaması" çalışması Haziran 2002 ayıyla birlikte 175'inci bültenini tamamladı.

Türkiye'de yoksulluk sınırı ve yoksulluğun boyutları ile ilgili resmi bir çalışma yapılmamaktadır. TÜRK-İŞ, Araştırma Merkezi, onbeş yıldan bu yana bu alandaki boşluğu doldurmaya çalışmaktadır. Düzenli olarak her ay gıda harcaması tutarını ve buradan hareketle yoksulluk sınırını açıklamaktadır.

Yoksulluk, insanların temel ihtiyaçlarını karşılayamama durumu olarak tanımlanmaktadır. Toplumun genel düzeyine göre belirli bir sınırın altında gelir ve harcamaya sahip olan insanlar bu kapsama girmektedir. Yoksulluk sınırı bir anlamda asgari geçinme düzeyinin maliyetidir. Çağdaş bir toplum içinde yaşayan çalışanların, kendilerine ve ailelerine saygın bir yaşam düzeyi sağlayacak bir gelir elde etmeleri esastır. Yapılan bu çalışmayla, bir bakıma, dört kişilik bir ailenin asgari ihtiyaçları dikate alınarak bunu karşılamasının maliyeti hesaplanmaya çalışılmaktadır.

Bu tutar ile elde edilen gelir arasındaki fark, çalışanların

içinde bulunduğu geçim sıkıntısının boyutlarını ortaya koyan en önemli gösterge olmaktadır.

Çalışanların, kendilerine ve ailelerine yetecek bir ücret almaları gereği, geçmişten bu yana sürekli tartışma konusu olan bir konudur. İşçilerin ailesi ile birlikte, temel ihtiyaçlarını karşılayabilmesini sağlayacak ve refahtan pay almasını mümkün kılacak ücretin hesabı nasıl yapılacaktır? İşçinin yaşam standardını sürdürmesi ya da iyileştirmesi için gerekli olan tutar ne kadar olmalıdır? Kuşkusuz bu ve benzeri soruların cevabını

vermek kolay değildir. Gerekli olacak tutarın hesabı, yaşam standardı ve tüketim alışkanlıklarına da bağlı olarak kişiden kişiye, hatta ülkeden ülkeye farklılıklar göstermektedir. Ancak yapılabilecek herhangi bir hesaplama, en azından, ortalama bir işçi ailesinin minimum ihtiyaçlarını ve bunu karşılamasının maliyetini ortaya çıkartabilecek, bu konuda bir yaklaşımda bulunabilme imkanı sağlayacaktır.

Bu alanda yapılabilecek hesaplamalardan biri, beslenmeye ilişkin ihtiyaçların belirlenmesidir. Dengeli beslenebilmek için,

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ

Sağlık Teknolojisi Yüksekokulu
 ANKARA

Müdürlük

Sayı: B.30.2.HAC.0.86.00.00- 92

Konu: Aylık Gıda Harcaması hk.

5.2.1996

Türk-İş Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu
 Genel Başkanlığı'na

İlgi: 16 Ocak 1996 tarih, 96.40.2/32 sayılı yazınız.

İlgi'de kayıtlı yazınızla dört kişilik ailenin harcamasına esas olarak "Aylık Gıda Harcaması" konulu çalışma okulumuz öğretim üyelerinden

yetişkinlerin ihtiyaç duyacağı kalori sayısı ile çocukların yaşlarına göre gerekli olan kalori miktarının ne olması gerektiği hakkında bilimsel araştırmalar yapılmıştır. Sağlığın korunabilmesi için bu kalorileri sağlayacak besin miktarları yanı sıra, gerekli protein ve karbonhidrat miktarları konusunda da araştırmalar yapılmıştır. Bu çerçevede içinde, farklı büyüklükteki aileler için toplam besin ihtiyacı hesaplanabilmektedir. Bu miktarların dükkan, market ve semt pazarlarındaki toplam maliyeti, işçi ve ailesinin gıda maddeleri için harcamaları gereken miktarı verecektir.

Nitekim TÜRK-İŞ Araştırma Merkezi, bu düşünceden hareketle, çalışanların yaşam düzeylerini belirleyen önemli unsurlardan olan gıda harcaması tutarını her ay düzenli olarak hesaplamakta ve kamuoyuna açıklamaktadır.

Çalışma, Ankara'da yaşayan bir ailenin sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenebilmesi için yapması gereken asgari gıda tutarını kapsamaktadır.

TÜRK-İŞ Araştırma Merkezi'nin yaptığı "Gıda Harcaması" ile ilgili hesaplamada, farklı yaş gruplarına göre bilimsel veriler çerçevesinde oluşturulan beslenme kalıbı esas alınmaktadır. Bir işçinin ailesi ile birlikte, fizyolojik ihtiyaçları ile tutarlı, yeterli ve dengeli beslenmesini sağlamak için gerekli olan kalori sayısı ve bunu karşılayacak

besinlerin cins ve miktarı esas alınarak, çalışanların yoğun olarak alışveriş yaptıkları yerlerden fiyatlar derlenmekte ve yapılması gereken asgari düzeydeki gıda harcamasına ulaşılmaktadır.

Aralık 1987'dan bu yana her ay düzenli olarak yapılan gıda harcaması hesaplaması, anılan yıldan önceki dönemlerde toplu sözleşme müzakereleri veya asgari ücretin belirlenme çalışmaları sırasında yapılmış ve fakat 1987 yılı öncesinde sürekliliği söz konusu olmamıştır.

Ekonomik ve sosyal alanda yaşanan gelişmelerin, hanelerin gelir düzeyi ile tüketim harcamalarını büyük ölçüde etkilemesi ve değiştirmesi kaçınılmazdır. Buradan hareketle, araştırmaya temel oluşturan gıda harcaması kalıbı, bilimsel gelişmeler doğrultusunda 1996 yılında değiştirilmiş, bu değişiklik bir yıl süreyle izlenmiştir. Diğer bir ifadeyle, eski ve yeni kalıp temel alınarak çalışma bir yıl süresince yapılmış ve iki kalıp arasındaki değişim ve gelişim izlenmiştir. Daha sonra de-

gişikliğinin içeriği ve kapsamı konusunda kamuoyuna açıklama yapılmıştır. 1997 yılından itibaren yeni harcama kalıbı temel alınmaktadır.

Gıda harcaması; dört kişilik bir ailenin, sağlıklı ve dengeli beslenebilmesi için bir ayda yapması gereken asgari harcama tutarını tanımlamaktadır.

Kuşkusuz, gıda için yapılması gereken harcama tutarı yanı sıra, giyim, konut, ulaşım ve diğer ihtiyaçlar için gerekli tutarın da ayrıca hesaplanması gerekmektedir. Yeterli ücret, ancak söz konusu bu temel ihtiyaçları karşılayacak düzeyde olmalıdır. Ancak ne yazık ki, gıda dışındaki konut, ulaşım, giyim ve benzeri diğer maddelerin maliyetlerini ayrıntılı olarak ve tek tek hesaplamak için kullanılacak benzer bir bilimsel yöntem mevcut değildir.

İşçinin, ailesi ile birlikte günün koşullarına göre ve insan onuruna yaraşır düzeyde yaşantısını sürdürebilmesi için gerekli tutarın hesaplanmasında neyin dikkate alınması gerektiği, diğer bir ifadeyle, yeterli ücreti neyin oluşturduğu önem taşımaktadır. Bu tutarın hesaplanmasında, genellikle aile bütçesi yöntemi kullanılmaktadır. Ailelerin elde ettiği geliri ve temel ihtiyaçları için yaptıkları harcamaları gösteren çalışmalardan yararlanılarak bir hesaplama yapılabilmektedir.

Devlet İstatistik Enstitüsü (DİE) tarafından, aile bütçesine yönelik anket çalışması yapıl-

maktadır. DİE, ülke genelinde yaptığı bir anket ile ailelerin elde ettiği geliri ve tüketim harcamalarını bulmaktadır. 1994 yılında yapılan "Hanehalkı Gelir ve Tüketim Harcamaları Anketi"nin sonuçlarına göre, hanelerin toplam harcamaları içinde gıda harcamalarının payı yüzde 32,9 oranı ile ilk sırayı almaktadır (gıda, içki, tütün harcamalarının payı yüzde 35,6).

Harcama grupları içinde besin dışı olarak kabul edilen tüketim harcamalarının alt dağılımı ise şu şekildedir: Giyim, ayakkabı yüzde 9,0; konut ve kira yüzde 22,8; ev eşyası yüzde 9,0; sağlık yüzde 2,6, ulaştırma yüzde 8,8; eğlence ve kültür yüzde 2,3; eğitim yüzde 1,4; otel, lokanta ve pastahane yüzde 2,9 ve çeşitli mal ve hizmetler yüzde 5,6'dır.

Yapılan bu çalışmanın varolan gerçek durumu tam olarak yansıttığını varsaymak müm-

kün değildir. Anketin uygulandığı yıl, fiyat artışlarının Cumhuriyet döneminin rekorunu kırdığı, işten çıkarmaların yaygınlaştığı, ücretlerin satın alma gücünün düşürüldüğü, istikrarsız bir dönemi kapsamaktadır. Ekonomik ve sosyal alanda yaşanan bu olumsuz gelişmelerin, hanelerin gelir düzeyi ile tüketim harcamalarını büyük ölçüde etkilemesi ve değiştirmesi kaçınılmazdır. Böylesi bir dönemde yapılan harcama, çağdaş ve uygar yaşamın gerektirdiği, insanlık onuruyla bağdaşan bir yaşamı sürdürecektir düzeyde değildir. Sadece, elde edilen gelirin elverdiği ölçüde günlük yaşantıyı sürdürmeye yöneliktir. Varolan bu olumsuzluğu çıkış yapan bir harcama kalıbını kabul etmek ve savunabilmek mümkün değildir. Ancak bütün bu yetersizliklere ve eksikliklere rağmen, ülke genelindeki yaşam koşulları konusunda bir ölçü ortaya koyabilmek bakımından anket sonuçları yararlı olmaktadır.

TÜRK-İŞ Araştırma Merkezi'nin yaptığı hesaplamalar sonucu, gıda harcaması için yapılması gerekli aylık tutarı Temmuz 2002 ayı itibarıyla 334 milyon 158 bin liraya ulaşmıştır. Gıda yanı sıra yapılmak gereken kira, ulaşım, yakacak, giyim, eğitim, kültür gibi temel gereksinimler de dikkate alındığında, dört kişilik ailenin zorunlu giderler için yapması gereken aylık harcama tutarı ortaya çıkmaktadır. Temmuz 2002 itibarıyla bu tutar 1 milyar 16 milyon lira olarak hesaplanmıştır.

Yapılması gereken bu toplam harcama tutarı, bir anlamda yoksulluk sınırı olarak da nitelendirilmektedir. Yoksulluk, insanların temel ihtiyaçlarını karşılayamama durumu olarak tanımlanmaktadır. Toplumun genel düzeyine göre belirli bir sınırın altında gelir ve harcamaya sahip olan insanlar bu kapsama girmektedir. Yoksulluk sınırı ise, asgari geçinme düzeyinin maliyetidir. Bu maliyetin belirlenmesinde, öncelikle kişinin yaşamını sürdürebilmesi için yapması gereken gıda harcaması dikkate alınır. Daha sonra diğer temel ihtiyaçlarda barınma, ulaşım, giyim, sağlık, eğitim, vb. maliyetler ile yoksulluk sınırına ulaşılmaktadır.

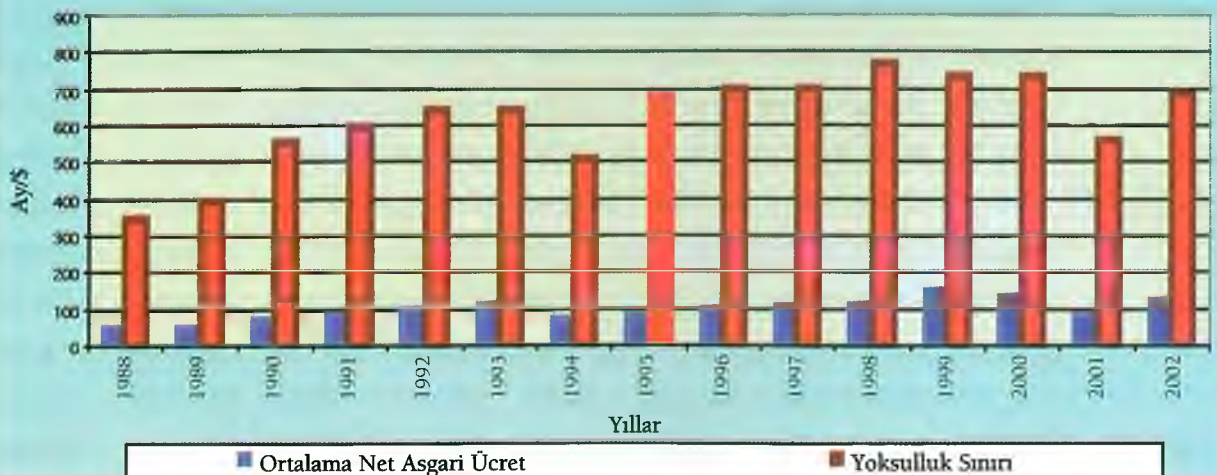
Yoksulluk sınırı olarak tanımlanan bu tutar ile ülkede geçerli olan net asgari ücretin yıllar itibariyle gösterdiği gelişimin yer aldığı yukarıdaki tablo, bir bakıma çalışanların yıllardır içinde bulundukları geçim koşullarını ortaya koymaktadır.

TABLO : YOKSULLUK SINIRI ve ASGARİ ÜCRET

yıllar	ortalama net asgari ücret		ortalama yoksulluk sınırı	
	(TL/ay)	(\$/Ay)	(TL/ay)	(\$/Ay)
1988	66.235.-	44.-	530.000.-	348.-
1989	107.245.-	48.-	868.000.-	391.-
1990	194.591.-	72.-	1.494.000.-	551.-
1991	364.978.-	87.-	2.487.000.-	593.-
1992	676.881.-	98.-	4.338.000.-	642.-
1993	1.189.769.-	107.-	7.127.000.-	643.-
1994	2.062.100.-	69.-	15.177.000.-	507.-
1995	3.738.664.-	81.-	31.004.000.-	673.-
1996	7.966.467.-	97.-	57.433.000.-	700.-
1997	16.222.516.-	106.-	106.996.000.-	699.-
1998	28.473.718.-	108.-	202.467.000.-	770.-
1999	63.125.955.-	149.-	310.065.000.-	733.-
2000	83.736.900.-	133.-	459.326.000.-	732.-
2001	102.508.703.-	83.-	691.105.000.-	560.-
2002	173.907.737.-	122.-	977.662.000.-	685.-

- (1) Yoksulluk sınırı, TÜRK-İŞ Gıda Harcaması esas alınarak hesaplanmıştır. 1996 yılından sonra yeni gıda harcaması serisi kullanılmıştır. 2002 yılı Temmuz itibariyle yıllık ortalamadır.
- (2) ABD Dolarına çevirirken, Merkez Bankası yıl ortalaması efektif satış kuruna göre hesaplanmıştır. 2002 yılı Temmuz ayı itibariyledir.
- (3) Ortalama net asgari ücret, yürürlük tarihi esas alınarak ağırlıklı olarak hesaplanmıştır.

Yoksulluk Sınırı ve Net Asgari Ücret

Aile bütçesi araştırmaları, geçinme (tüketici) endekslerini düzenlemede de bir temel olarak kullanılabilmektedir. Bu endeks, paranın satın alma gücündeki değişimleri, yani enflasyonu veya diğer bir ifadeyle fiyat artışlarını ölçmektedir. Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından her ay yayımlanan ve çoğu zaman toplu iş sözleşmeleri ile belirlenen ücret zamlarının hesaplanmasında da belirleyici olan tüketici fiyatları endeksi bu uygulamanın örneğini oluşturmaktadır. Tüketici fiyatları endeksindeki önemli bir yükselme, geçinebilmek için gereken tutarın yükseldiği anlamına gelmektedir. Bu durum, ücretlerin

benzeri oranda artmasının da gerekçesi olmaktadır.

Konfederasyonumuz Araştırma Merkezi'nin her ay düzenli olarak yaptığı gıda harcaması tutarındaki değişim, bir bakıma DİE'nin açıkladığı tüketici fiyatlarındaki değişimin yönünü ortaya koyan öncü gösterge niteliğindedir. Ancak bu çalışma, hiç kuşku yok ki, tüketici fiyatları endeksi olarak da değerlendirilmemelidir.

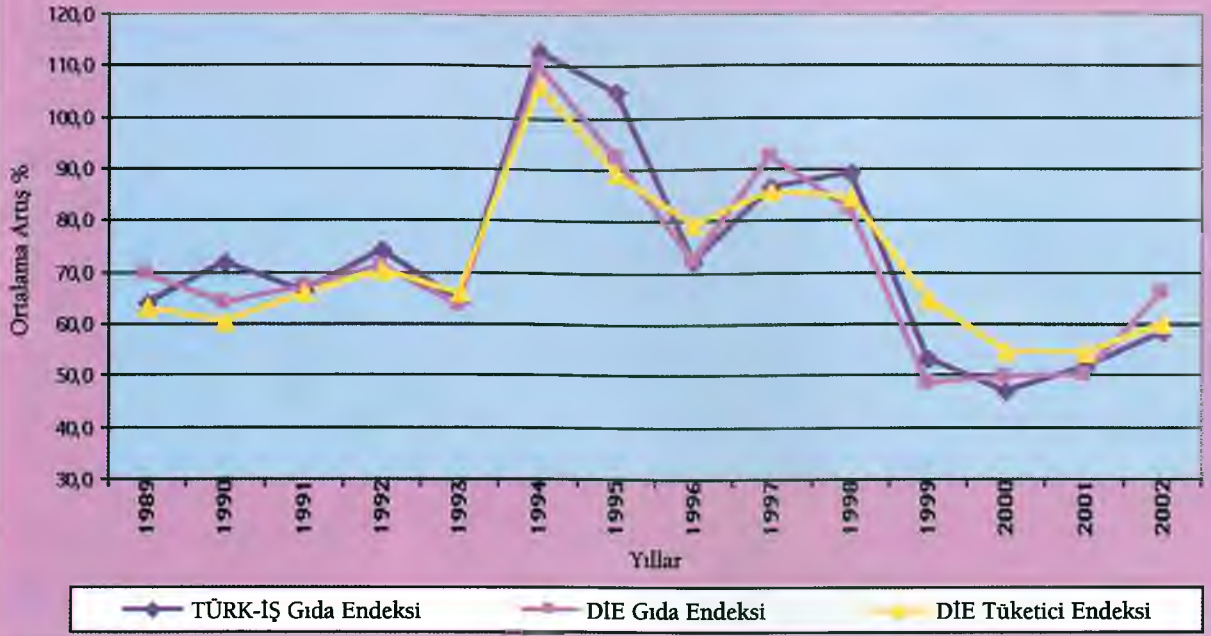
Aşağıdaki grafikte, DİE "tüketici fiyatları"ndaki artış ile birlikte tüketici fiyatları içinde önemli alt harcama grubu olan "gıda harcamaları"ndaki değişim, TÜRK-İŞ ile DİE'nin verileri esas alınarak verilmektedir.

TABLO : DÖRT KİŞİLİK AİLE

A- Eski Kalıba Göre

	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996
Ocak		137.202	228.855	382.639	632.664	1.174.300	1.863.000	3.097.000	7.682.000	13.898.000
Şubat		141.003	238.164	394.637	680.907	1.238.000	1.934.000	3.339.000	8.125.000	14.575.000
Mart		152.274	240.399	406.508	702.471	1.280.000	1.939.000	3.491.000	8.839.000	15.280.000
Nisan		165.218	246.057	425.624	720.126	1.286.500	2.048.500	4.343.000	8.941.000	16.041.000
Mayıs		169.101	271.167	442.715	746.064	1.324.500	2.182.000	4.866.000	9.672.000	16.711.000
Haziran		170.025	273.636	482.008	789.129	1.334.500	2.257.000	4.950.000	9.680.000	17.098.000
Temmuz		176.455	286.615	493.000	809.424	1.370.500	2.384.000	4.703.000	10.140.000	17.291.000
Ağustos		178.930	297.426	506.035	828.762	1.428.500	2.396.000	4.903.000	10.740.000	17.887.000
Eylül		188.038	319.276	567.261	878.790	1.548.500	2.525.000	5.747.500	11.407.000	19.033.000
Ekim		196.469	325.761	582.045	957.132	1.642.000	2.638.000	6.382.000	11.984.000	20.070.000
Kasım		204.508	341.536	594.078	1.001.517	1.701.000	2.905.000	6.816.000	12.417.000	20.948.000
Aralık	128.182	211.266	358.586	620.070	1.073.030	1.798.000	3.066.000	7.281.000	12.778.000	21.792.000
Ortalama		174.207	285.623	491.385	818.335	1.427.192	2.344.792	4.993.208	10.200.417	17.552.000

Gıda ve Tüketici Endeksi

İN GIDA HARCAMASI (TL/AY)

B- Yeni Kalıba Göre

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Ocak	14.672.000	24.226.000	52.898.000	85.900.000	126.353.000	177.358.000	307.641.000
Şubat	15.311.000	25.054.000	55.420.000	88.667.000	130.790.000	180.703.000	308.700.000
Mart	16.046.000	26.703.000	56.125.000	90.986.000	135.742.000	190.343.000	318.269.000
Nisan	17.222.000	28.523.000	58.656.000	93.323.000	141.767.000	206.497.000	324.683.000
Mayıs	18.135.000	30.552.000	61.058.000	95.838.000	144.745.000	219.860.000	324.063.000
Haziran	18.363.000	32.037.000	62.550.000	97.266.000	151.245.000	225.000.000	334.041.000
Temmuz	18.671.000	35.470.000	66.180.000	101.342.000	152.498.000	222.356.000	334.158.000
Ağustos	19.238.000	37.617.000	68.576.000	105.037.000	158.668.000	226.667.000	
Eylül	20.602.000	39.778.000	73.713.000	108.393.000	158.668.000	240.388.000	
Ekim	21.867.000	43.911.000	77.275.000	115.979.000	166.742.000	265.174.000	
Kasım	22.977.000	47.925.000	82.375.000	118.455.000	170.856.000	280.536.000	
Aralık	23.641.000	50.623.000	84.515.000	122.952.000	175.345.000	293.602.000	
Ortalama	18.895.417	35.201.583	66.611.750	102.011.500	151.118.250	227.373.667	321.650.714

**Yoksulluk
sınırı
4 milyarı
aştı...**

Hayat artık daha zor

ANKARA- Türk-İş'in araştırmasına göre, 'yoksulluk sınırı' 1 milyar liranın üzerine çıktı. Türk-İş'ten yapılan yazılı açıklamada, giderek ağırlaşan yaşam koşullarının başta çalışanlar olmak üzere 'sabit gelirli geniş kesimlerinin' yaşamaya devam etmeye de kaydedildi.

ay
ek
poli
dar ve
geçim ş
Jaha ağı
vaygınlaş

Açıklama
Araştırma Mu
Temmuz ayı gı
harcamalarına ih
sonuçlarına da ye
ayda yumurta fiyatı
yüzde 20'ye, peynir
fiyatlarında yüzde 10
fiyatında yüzde 4.7'y
artışlar olurken, sebze
ve fiyatları mevs
etkiliye ucuzlayarak a
ötesine yaklaşık 5
liralık bir katkı sağla
Araştırmaya göre, 1
2002 itibariyle 4 kişi

Mufak Mas'ail 304 July 04

Türk-İş, 4 kişilik bir ailenin aylık zorunlu gıda harcamalarının 334 milyon 41 bin 700 liralığa yükseldiğini bildirdi.

Türk-İş tarafından yapılan araştırmaya göre, Haziran 2002'de $\frac{1}{3}$ yeterli, dengeli ve sağlıklı olarak beslenebilmesi için yapılan harcaması tutarı, bir önceki aya göre yüzde 3.1 oranında arttı. Türk-İş'e göre, aylık zorunlu gıda t

225 milyon, geçen ay ise 324 milyon

Bu yılın ilk yarısında gıda har-
cayışının aynı döneminde ise

itibariyle yüzde 48

Araştırmaya;

ulaşım, V

**Yoksulluk sınırı
1 milyar 15 mi**

Türk-İş, yoksulluk sınırının 1 milyar 700 milyon 700 bin 700 TL çıktığını açıkladı. Türk-İş'in yaptığı araştırmaya göre 4 kişilik bir ailenin aylık gıda, giyim, kira, ulaşım, yakacak, diğer ihtiyaçları gibi giderlerinden oluşan ve "yoksulluk sınırı" olarak da adlandırılan tutar Haziran 2002'de 1 milyar 150 milyon lira olarak hesaplandı. Bu tutar, geçen yıl Haziran ayında 683 milyon 891 bin 700 liraydı. Türk-İş, 4 kişilik bir

Sadece mutfak 334 mily.

4 kişilik bir ailenin aylık zaruri gıda harcamalarının 334 milyon liraya yükseldiği tespit edildi.

ANKARA

Türk-İş, 4 kişilik bir ailenin aylık zorunlu gıda harcamalarının 334 milyon 41 bin liraya yükseldiğini bildirdi.

1 milyarı olan da yoksa

Tarımda da varlık içinde yoksulluğa adım adım

IMF, Türkiye’de tarımdan devlet desteğinin kaldırılmasını isterken, ABD ve Avrupa Birliği tarıma olan desteklerini artırıyor

IMF talimatları ile Türk tarımı çok uluslu şirketlere teslim ediliyor

Çok değil bundan on yıl kadar önce, Türkiye’de tarım konusunda yapılan konferans ve panellerde, bütün konuşmacılar, Türkiye’nin kendi kendini besleyebilen ve üretimi ile kendine yeten dünyadaki altı ülkeden biri olduğunu övünçle söylerlerdi.

Oysa 2000’li yıllara gelindiğinde Türkiye, kendisinin de ürettiği fındık, elma, incir, kayısı, pirinç, nohut, et, peynir gibi bir çok tarımsal ürünü de ithal etmek zorunda bırakıldı. IMF ve Dünya Bankası’nın Türkiye’nin tarım sektörü üzerindeki yönlendirme ve denetimleri aslında yeni bir olgu değil. Türkiye’nin o dönemde ki mevcut tarım potansiyelinin azaltılması için öne sürülen gerekçeler bugünde aynen geçerliliğini koruyor. 1945’te verilen talimatlar ile 2002-2003 istikrar programlarındaki temel gerekçe, **"tarımın devlet üzerindeki yükünün azaltılması"** olarak açıklanıyor. Tarım kesiminin açık ve net bir şekilde istikrar paketlerinde yer alması 24 Ocak ve 12 Eylül 1980 süreçleriyle başladı. 24 Ocak istikrar tedbirleri denilen olay bir bakıma yapısal dönüşümün küreselleşmenin daha doğ-

ru bir deyimle, tarımda devlet desteğinin azaltılarak çok uluslu şirketlere daha fazla pay ayrılmasının zeminini hazırlamıştı.

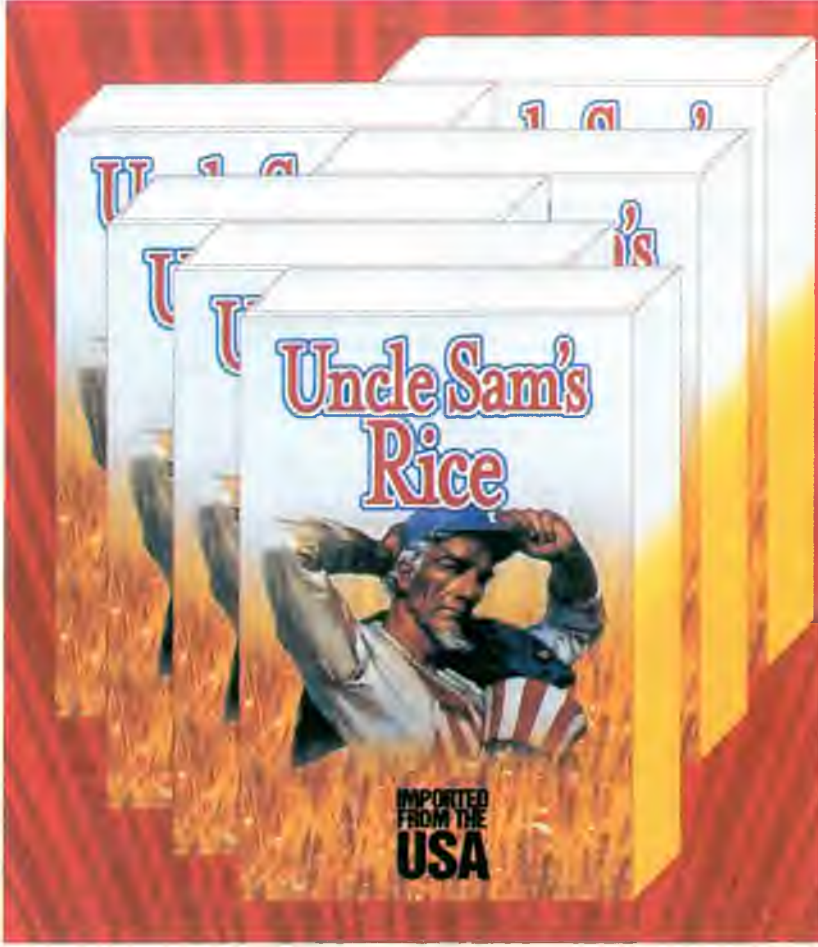
2000-2003 yıllarını kapsayan istikrar programının içeriğini belirleyen 9 Aralık 1999 tarihli Niyet Mektubunda **"Yapısal Reform"** başlığı altında 57. Hükümet şu kararları almıştı.

"Kamu sektörüne ilişkin faiz ödemelerinin yükünü düşürmeyi, şeffaflığı ve ekonomik etkinliği arttırmayı ve kamu sektörünün vukuu muhtemel yükümlülüklerini azaltmak... Bu hedeflere ulaşmak amacıyla da öncelikle tarım reformu, sosyal gü-

venlik reformu, kamu mali yönetimi şeffaflık ve vergi politikası ve idaresi olmak üzere dört alanda yoğunlaşmak"

Dikkat edildiği takdirde öncelikli bu dört alan içinde reel üretimle ilgili olan tek alan Tarım sektörüdür. Tarım sektörü, gerek insan gerek hayvanlar için zorunlu ihtiyaç malı üreten bir sektör olmasının yanı sıra, sürekli olarak talebinin bulunması, sanayiye oranla ağırlıklı bir işgücü gerektirmemesi, emek maliyetlerinin düşüklüğü ve gizli işsizliği de eritmesi nedeniyle gelişmişlik düzeyi ne olursa olsun hiçbir ülkenin vaz-

Yerli pirinçlerin yetersiz olduğu gerekçesiyle, büyük marketlerde yabancı pirinçler satılıyor. Yerli pirinçlerin neden yetersiz olduğunu ise kimse sorgulamıyor.

geçemeyeceği bir sektördür. Buna karşın ülke insanının kendi ürünü ile beslenmesini sağlamanın da ötesinde uluslararası piyasada iyi fiyat bulduğunda ihraç imkanları ile de ülkeye döviz kazandıran ana sektörlerden de birisidir. Gelişmiş ülkeler özellikle küresel ekonomik kriz dönemlerinde tarıma dayalı ithalatı kısmakta ve ülke içi üretimi mali desteklerle arttırma yoluna gitmektedirler. Ancak gelişmekte olan ülkelere yapılan tavsiyelerde tarımı desteklemekten vazgeçmeleri ve piyasanın rekabet koşullarına bırakmaları dayatılmaktadır.

Bize tarımı desteklemeyin diyenler, kendi ülkelerinde tarıma yüzde 70 oranında desteği arttırdılar

Son ekonomik kriz sürecinde yani geride bıraktığımız dört beş yılda, IMF ve Dünya Bankasının ev sahibi ülkesi Amerika Birleşik Devletlerinde tarım ürünlerine yapılan devlet desteği yüzde 22 oranında arttırıldı. Avrupa Birliği'nde ise tarıma verilen destekler yüzde 38, Japonya'da yüzde 64 iken, aynı süreçte Türkiye'de tarıma verilen devlet desteği IMF talimatları ile yüzde 13'te bırakıldı.

1994 yılında yapılan Uluslararası ekonomik kararların alındığı Uruguay Görüşmelerinde ülkelerin tarım desteklerinin gelişmiş ülkelerde altı yıl sonunda yüzde 20, az gelişmiş ülkelerde ise on yıl sonunda yüzde 13,3 olacak şekilde bir üst destekleme sınırı getirilmişti. Aradan geçen sekiz yıl sonunda ABD'nin ve veya Avrupa Birliği ülkelerinin bu kararlara uyması beklenirken tam tersi oldu. Bu kararlarda verilen üst sınırları kendileri tanımazlarken, bir tarım ülkesi de olan Türkiye'nin devlet desteği yüzde 13'te tutturuldu. Aslında Uruguay görüşmelerinin tarımla olan bölümüne bir tek Türkiye'nin uyduğu bile söylenebilir.

Geçtiğimiz ay içinde Amerika Birleşik Devletlerinin tarım sübvansiyonlarını yüzde 70 oranında arttırma kararı bazı küreselleşme savunucuları tarafından bir seçim yatırımı olarak savunulmasına rağmen, Uruguay görüşmeleri gibi bir takım siyasi ve ekonomik anlaşmaların da aslında bittğini göstermektedir. 2000 yılı itibarıyla, kişi başına tarıma verilen destek ABD'de 338 dolar, Avrupa Birliğinde 276 dolar, Türkiye'de ise 109 dolardır. Yani Türk çiftçisi ABD çiftçisinin aldığı miktarın yarısından az bir kısmı ile idare etmek zorunda bırakılmıştır. Gelişmiş ülkelerin tarıma destekleri giderek artış gösterirken, kendi ülkelerinde biriken stokları eritmek için az gelişmiş ülkelerin tarımına müdahaleler ile onları yabancı tarımsal ürünler ithal etmek zorunda bırakıyorlar.

Peki tüm bu olaylar Türk tarımını nasıl etkiliyor. Türkiye'nin en büyük tarım bölgesi olan Çukurova'da tarım nasıl etkileniyor. Ziraat Mühendisleri Adana Şube Başkanı Ayhan Barut "Bugün Çukurova'daki üreticiler bu durumda ise, diğer bölgelerdeki üreticilerin durumu daha fena demektir" diyerek, tarımdaki uygulamaları eleştiriyor. Barut kendisi ile yapılan bir görüşmede şunları dile getiriyor;

"Türkiye tarımı, özellikle 1980 sonrası uygulanan tarım politikaları ve bununla paralel olarak son üç yıldır IMF, Dünya

Bankası ve Avrupa Birliği'nin dayatmacı politikaları ile adeta bitme noktasına geldi. Bugünkü siyasi iktidar ülkemizde son üç yıldır IMF'nin dayattığı politikalarda ısrar ediyor ve tarımdan destekleri çekiyor. Bunun amacı Türkiye tarım sektörünü yok edip üretim yapmaz hale getirmek ve de, AB ülkelerindeki birikmiş stok dağlarını ülkemizde eritmektir. Yabancı tarım tekellerinin önündeki engelleri kaldırmaktır. Çukurova, Türkiye tarımının kalbi gibidir. Çukurova tarımının durumu ülke tarımından çok farklı değildir. Çukurova bölgesi tarımsal alan yönünden çok bereketli toprakla-

ra sahiptir. Ancak, bugün Çukurova'daki üreticiler her türlü destekten yoksun ve kader anlayışına terk edilmiştir. Çukurova üreticisi bu durumda ise diğer bölgelerin durumu daha fena demektir. Çukurova üreticisinin durumunu ülkenin aynası gibi düşünebiliriz."

Çukurova'nın pamukla özdeş bir ürün iken üretiminin niçin azaldığı konusunda Barut şu bilgileri veriyor.

"Son yıllardaki politikalar ve üretimdeki aşırı girdi artışları nedeniyle pamuk üretimi yerini hızla başka ürünlere bırakmıştır. Çukurova gibi büyük bir

bölgenin esas ürünü pamuktur. Tekstil ve konfeksiyon sanayisindeki ihracatın yüzde 40'ını pamuk oluşturuyor. Hal böyleyken son yıllarda pamuk üretiminde çok büyük sıkıntılar yaşanıyor. Artık bölgemiz altın diyarı olmaktan çıkmaktadır. Bunun en önemli sebeplerinden birisi de üretimdeki girdilerin çok aşırı artmasıdır. Bunun yanı sıra bitmeye yüz tutmuş pamuk üretimi binlerce tarım işçisinin de ekmek kapısı durundan çıkacak, mevsimlik olarak çalışan binlerce tarım işçisi tamamen işsiz kalacak."

Desteklerin kaldırılarak yerine getirilen geçici Doğrudan Gelir Desteği uygulamalarının sonuçları hakkında ise Barut, şu bilgileri veriyor.

"Daha önceden yapılan destekleri hatırlayacak olursak; gübre desteklemesi, zirai ilaç desteklemesi, Ziraat Bankası'ndan yapılan tarımsal kredi, yağlı tohumlardan (pamuk, ayçiçeği, soya, zeytin, kanola) gibi ürünlere teşvik primi verilirdi. Ancak IMF'nin isteği sonucu gübre desteği kaldırıldı, zirai ilaç desteği kaldırıldı, Ziraat Bankası artık özelleşiyor. 2002 yılında da yağlık tohumlara verilen teşvik primleri kalkacak. Tarımsal üretim ve üretici kendi kaderine terk ediliyor. Bundan sonraki yıllarda tarımsal faaliyetin sürdürülebilirliği çok büyük tehlikeye girdi. Bütün bunların yerine bu desteklerin çok altında Doğrudan Gelir Desteği (DGD) uygulamaya konuldu. Bu sistemin ise ülkemizde kar-

gaşası sürüyor ve yanlış uygulanıyor. DGD ürün ekiminde regülatör olarak kullanılmalıdır. Çok ekilen ve ürün fazlası olan ürünü ektirmekte kullanılacağı gibi az ekilen bir üründen ihtiyacımıza göre artırmak şeklinde kullanılmalıdır. Bu yolla bir tür üretim planlaması yapılabilir. Destekler kaldırıldıktan sonra onun yerine alternatif ürün ekilmesi öneriliyor. Ama örneğin tütün yerine alternatif bir ürünü kolay yetiştiremezsiniz. Çünkü, tütün en verimsiz arazilerde dahi üretilebilir, ama buralarda çokça başka ürün yetiştirilemez."

Endüstri Bölgeleri Yasası, Şeker Yasası, Tütün Yasası'nın tarıma olan etkileri konusunda ise Ziraat Mühendisleri Adana Şube Başkanı Barut şu bilgileri veriyor.

"Tarımın planlı bir şekilde yok edildiği bir gerçek. Endüstri Bölgeleri Yasası, IMF'nin bir dayatmasıdır. IMF tam bir hazineci mantığıyla para satıyor. IMF diyor ki, "Benden para istiyorsan, bu, bu, bu şartlarımı yerine getirirsen, sana para veri-

rim" diyor. Bugün devlet yetkilileri, bizi IMF'ye teslim etmişler. Birçok tarım ürünü üreticinin elinden gasp ediliyor. Bu gasp edilmeye gerekçe olarak da, "Aksi halde hükümet yıkılır" dayatması öne sürülüyor. Bu dayatmalar sonucunda bir yasanın Meclis'ten jet hızıyla geçtiğini, tütün yasası, şeker yasası bu uyum yasalarından, 15 yasadan ikisidir. Bunlarla amaçlanan Türkiye'nin her açıdan pazar haline getirilmek istenmesidir. Gelişmiş ülkeler kendi ülkelerindeki üreticilerin desteklenmesini ürün üzerindedir, bunun dışında ayrıca tarım ürünlerinin ithalatına gümrük vergileri koyarak kendi üreticilerinin seslerinin yükselmesini önüne geçmek istiyorlar. Türkiye'de ise, uluslararası tarım tekellerinin çıkarları uğruna üreticiler düşman olarak gösteriliyor. Bu anlamda sermayenin kalemlerinin tarım kesimine yönelik saldırıları dur durak bilmiyor, ülke tarımı uluslararası sermayeye peşkeş çekiliyor."

Tarım'da yabancı sermaye girişini arttırmak

Son veriler dikkate alındığında, yabancı sermayenin ortalama yüzde 38'inin imalat, yüzde 1.9'unun tarım, yüzde 0.5'inin maden ve geri kalan yüzde 59.6'sının hizmet sektöründe yer aldığını ortaya koyuyor. 1980-2000 yılları arasında izin verilen toplam yabancı sermaye yatırımlarının sektörel dağılımı dikkate alındığında ise tablo kısmen farklılaşıyor. Bu

dönem içinde imalat sanayi yüzde 55.24 ile birinci, hizmetler yüzde 42.26 ile ikinci, tarım yüzde 1.55 ile üçüncü ve madencilik ise yüzde 0.95 ile sonuncu durumda. IMF ve Dünya Bankası politikaları Türkiye’de tarımın potansiyelini göz önünde bulundurarak, Türkiye’ye daha fazla yabancı yatırım adı altında çok uluslu şirketlerin gelmesini arzu ediyorlar.

Toprak ağalarının yerine çok uluslu şirketleri koymak

Türkiye’de tarımın çökertilmesi sonuça, çok uluslu şirketlerin önünü açacak. Çok uluslu şirketler, küreselleşme adı altında bizim ülkemizde de üretilen tarımsal ürünlerin yine Türkiye’ye satılması için çaba harcayacaklar. Başta bakliyat grubu olmak üzere, tahıl, sebze ve meyve gibi bir çok ürüne Türkiye halen döviz ödemektedir. Türk tarımının çökertilme planları sonucunda mevcut senaryonun şu şekilde hayata geçirileceği tahmin edilebilir.

- a) *Küçük ve orta ölçekli çiftçiler, bugüne kadar devlet desteği altında çalıştıkları için piyasa ekonomisine uyum göstermekte yeterli bilgi birikimine sahip olmadıkları için zorlanacaklar. Devletin tohum üretim ve satış alanlarından çekilmesi ile bu işi genetik yapısı ile oynanmış tohum satan çok uluslu şirketler dolduracak. Tarım ilaçları konusunda olduğu gibi*

Türk Tarımı her yıl satın alınması gereken tohumlar nedeniyle de çok uluslu şirketlere bağımlı hale gelecek.

- b) *Doğrudan Gelir Ödemeleri sistemi ile çiftçi bilmediği bir ürünü ekmeye zorlanacak. Bu ürünün piyasa koşullarını bilmediği için üretimden caya bilecek. Büyük ölçekli üretici ve toprak ağaları lehine işleyen gelir dağılımı bu kez de yerli ve çoğunlukla da yabancı tarım işletmeleri lehine çalıştırılacak.*

- c) *Üretici örgütsüz olduğu için ürününü maliyetinin çok altında satmaya mecbur bırakılacak. Tarım Satış Kooperatiflerinin sanayi tesislerinin şirketleşmesi ile çiftçi ürününü satacak yer bulamayınca bir daha ki yıl içinde ekimden vazgeçebilecek.*

- d) *Temel tarım ürünlerinin üretiminden vazgeçilmesi yeni sanayi ürünlerine Pazar açacak. Yerli üreticinin bu ürünleri tanıması ve rekabet koşullarını oluşturması için gerekli zaman ithalatçı firmalar lehine işleyecek.*

- e) *Çiftçi doğal koşullar malzeme ve tarımsal girdi alımı nedeniyle düşük faizli krediyi artık Ziraat Bankasından alamayacak ve piyasa koşulları ile borçlanacak. Ve yeniden üretimden vazgeçme kararını düşünmeye başlayacak..Senaryonun bu şekilde bitmesi, bir tarım ülkesi olan Türkiye’yi sonuça kendini beslemekten bile aciz yoksul bir ülke haline getirecek.*

Yararlanılan Kaynak:

Minibaş T. Yoksulluğa Beş Kala, Sea Life, Haziran 2002.

Temmuz'2002 Gıda Harcaması

Ülke gündeminde "seçim" tartışmalarının yoğunlaştığı, yeni arayış ve oluşumların yerleşik yapıda kendine yer aradığı bir ortamda, giderek ağırlaşan geçim koşulları başta çalışanlar olmak üzere dar ve sabit gelirli geniş halk kesimlerinin temel sorunu olmaya devam ediyor.

Toplumun alt gelir grubunda yer alanların gelirleri, diğer bir ifadeyle, en düşük işçi ve memur aylığı ile çeşitli sosyal güvenlik kuruluşları tarafından ödenen en az emekli maaşı tutarları, günümüz koşullarında insan onurunun gerektirdiği yaşama düzeyini sağlamaktan giderek uzaklaşmaktadır.

TÜRK-İŞ Araştırma Merkezi'nin yaptığı hesaplama göre,

Halkın derdi ağırlaşan geçim şartları.

Temmuz 2002'de açlık sınırı 334 milyon lira, yoksulluk sınırı 1 milyar 16 milyon lira, yeni asgari ücret ise 184 milyon lira.

Yoksullaşmanın boyutu her geçen gün artıyor.

Meyve ve sebze fiyatlarındaki mevsimsel ucuzluk, bazı temel gıda maddelerindeki fiyat artışını gölgeledi.

Mutfak enflasyonu yıllık yüzde 50,3.

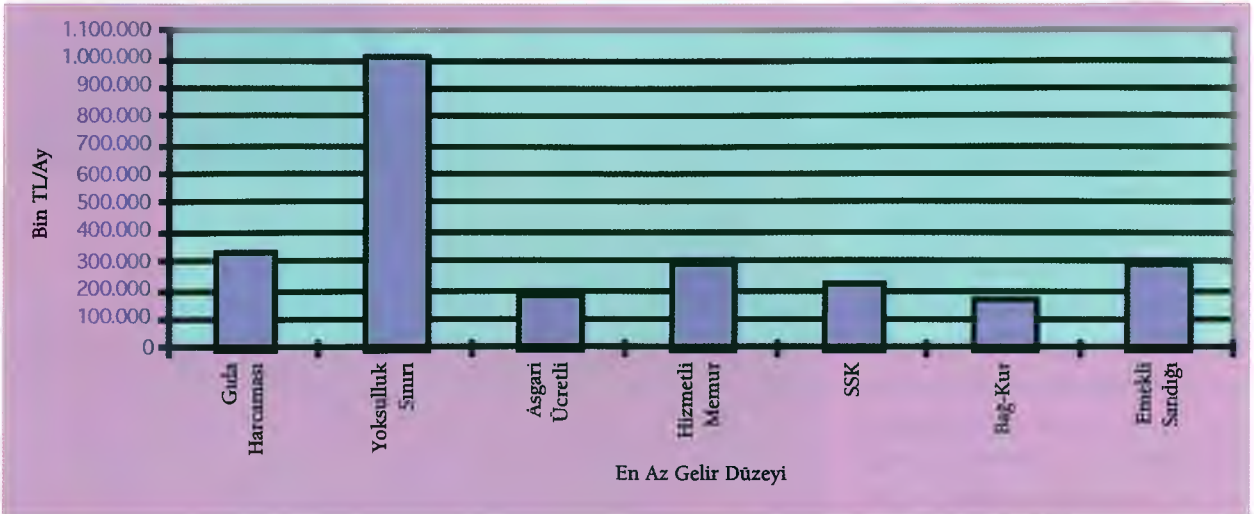
Temmuz 2002'de dört kişilik bir ailenin yeterli, dengeli ve sağlıklı olarak beslenebilmesi için yapması gereken asgari gıda harcaması tutarı 334 milyon 158 bin liradır. Buradan hareketle hesaplanan yoksulluk sınırı ise 1 milyar 16 milyon liraya ulaşmıştır.

Açlık ve yoksulluk sınırı tu-

tarı ile elde edilen gelir arasındaki fark, çalışanların içinde bulunduğu geçim sıkıntısının boyutlarını ortaya koyan en önemli gösterge olmaktadır.

Yoksulluk sınırında son altı ayda meydana gelen ek harcama gereği yaklaşık 81 milyon liradır. Oysa aynı dönem itibariyle net asgari ücrette sağlanan artış

Temmuz 2002'de Gıda Harcaması, Yoksulluk Sınırı ve En Az Gelir Düzeyi

Tablo 1: Gıda Harcaması, Yoksulluk Sınırı ve En Az Gelir Düzeyi

	Temmuz 2001	Ocak 2002	Temmuz 2002
Gıda Harcaması (TL/Ay)	222.356.000.-	307.641.000.-	334.158.000.-
Yoksulluk Sınırı (TL/Ay)	675.850.000.-	935.079.000.-	1.015.678.000.-
Net Asgari Ücret (TL/Ay)	107.328.830.-	163.563.537.-	184.252.937.-
15/1 Hizmetli Maaşı (TL/Ay)	203.574.000.-	271.480.000.-	293.230.000.-
SSK En Az Emekli Aylığı (TL/Ay)	159.795.000.-	202.159.000.-	226.040.000.-
BAĞ-KUR En Az Emekli Aylığı (TL/Ay)	120.496.000.-	151.810.000.-	169.161.000.-
EMEKLİ SANDIĞI En Az Emekli Aylığı (TL/Ay)	205.000.000.-	275.000.000.-	296.540.000.-

20 milyon lira ile sınırlı kalmıştır. Yılın ilk ayında asgari ücretten ele geçen tutar 163,6 milyon lira iken bu aydan geçerli olmak üzere 184,3 milyon liraya yükseltilmiştir. Devlet memuru olarak görev yapan hizmetlinin geçen yılın Temmuz ayında 203,6 milyon lira olan aylık maaşı 296,5 milyon liraya yükselmesine karşılık "açlık sınırı"nı yakalamaktan uzaktır. Emeklinin geçim koşulları ise ayrı bir toplumsal yaradır. En düşük emekli aylıkları olarak Temmuz 2002'de SSK emeklisi 226 milyon lira, Bağ-Kur emeklisi 169 milyon bin lira, Emekli Sandığı emeklisi ise 297 milyon lira emekli maaşı geliriyle karşı karşıyadır.

Ülkede yaşanan ekonomik kriz ve uygulanan politikalar sonucu, iktisaden dar ve sabit gelirli kesimlerin geçim koşulları, her geçen gün daha da ağırlaşmış ve yoksullaşma yaygınlaşmıştır.

TÜRK-İŞ Araştırma Merkezi'nin, dört kişilik bir ailenin

"aylık gıda harcaması" tutarını belirlemeye yönelik çalışmasının Temmuz ayı sonuçları, mevsim koşullarına bağlı olarak meyve ve sebze fiyatlarında görülen ucuzluğun, hesaplamada temel alınan bazı temel gıda maddeleri fiyatlarındaki artışı gölgelediğini ortaya koymuştur. Dönemsel olan bu durumun önümüzdeki aylarda ortadan kalkmasıyla gıda maddeleri fiyatlarındaki artış daha belirgin olarak aile bütçesine yansıyacaktır.

"Gıda Harcaması" ile ilgili hesaplamada, farklı yaş ve cinsiyet gruplarına göre bilimsel ve riler çerçevesinde oluşturulan

beslenme kalıbı esas alınmaktadır. Bir işçinin ailesi ile birlikte, fizyolojik ihtiyaçları ile tutarlı, yeterli ve dengeli beslenmesini sağlamak için gerekli olan kalori sayısı ve bunu karşılayacak besinlerin cins ve miktarı bilimsel olarak Hacettepe Üniversitesi tarafından belirlenmiştir. Bu beslenme kalıbından hareketle gıda miktarları, çalışanların yoğun olarak alışveriş yaptıkları yerlerden derlenen fiyatlarla çarpılmakta ve yapılması gereken asgari düzeydeki gıda harcamasına ulaşılmaktadır.

Temmuz 2002 ayı itibarıyla dört kişilik bir ailenin sağlıklı ve dengeli beslenebilmesi için

Tablo 2: Dört Kişilik Ailenin Gıda Harcaması (TL/Ay)

	Temmuz'2001	Aralık'2001	Haziran'2002	Temmuz'2002
Yetişkin İşçi	62.355.000.-	82.363.000.-	92.796.000.-	92.829.000.-
Yetişkin Kadın	50.588.000.-	66.416.000.-	76.134.000.-	75.985.000.-
15-19 Yaş Grubu Çocuk	65.326.000.-	85.921.000.-	98.137.000.-	98.383.000.-
4-6 Yaş Grubu Çocuk	44.087.000.-	58.901.000.-	66.975.000.-	66.960.000.-
TOPLAM	222.356.000.-	293.602.000.-	334.041.000.-	334.158.000.-

* Gıda harcaması tutarı bin liraya tamamlandığından toplamda farklılık söz konusu olabilmektedir.

yapması gereken harcama tutarı 334 milyon 158 bin lira olarak hesaplanmaktadır. Bu tutar, önceki yılın aynı ayında 222 milyon 356 bin lira olarak hesaplanmıştı. Hesaplanan bu tutar bir anlamda "açlık sınırı" olarak da tanımlanmaktadır.

Gıda harcamasının aile bütçesi içinde önemli bir payı bulunmaktadır. Ancak gıda yanı sıra kira, ulaşım, yakacak, giyim, eğitim, kültür gibi temel gereksinimler için de harcama yapılması gerekmektedir. Ailenin zorunlu gereksinimleri için yapılması gereken toplam harcama tutarına ulaşmak için DIE'nin verileri esas alınmaktadır. Bilindiği üzere, Devlet İstatistik Enstitüsü'nün yaptığı hanehalkı tüketim harcamaları anketinin sonuçlarına göre, hanelerin toplam harcamaları içinde gıda harcamalarının payı yüzde 32,9 oranı ile ilk sırayı almaktadır (gıda,içki, tütün harcamalarının payı yüzde 35,6). Böylece, dört kişilik bir ailenin sağlıklı ve dengeli beslenebilmesi için yapması gereken asgari gıda harcaması tutarından hareketle, dört kişilik ailenin zorunlu giderler için yapması gereken aylık harcama tutarına ulaşmak mümkün olmaktadır. Bu tutar, haneye girmesi gereken toplam gelirin alt sınırını ortaya koymaktadır.

Ailenin zorunlu gereksinimleri için yapılması gereken bu toplam harcama tutarı "yoksulluk sınırı" olarak tanımlanmaktadır. Temmuz 2002 itibariyle yoksulluk sınırı 1 milyar 16 milyon liradır.

Bu arada, Asgari Ücret Tespit Komisyonu'nun geçtiğimiz ay sonuçlanan çalışmaları sırasında Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından sunulan ve fakat komisyonun işveren-hükümet kesimi temsilcileri tarafından dikate alınmayan hesaplama sonucuna göre, tek bir işçinin geçimi için gerekli tutar 274,7 milyon lira olarak belirlenmiştir. TÜRK-İŞ'in verilerinden hareketle tek bir işçi için yapılan hesaplamada bu tutar aynı dönem için 282,0 milyon liradır.

TÜRK-İŞ Araştırma Merkezi'nin gıda harcamasına ilişkin Temmuz'2002 verileri temel alınarak kıyaslama yapıldığında;

- Ankara'da yaşayan dört kişilik bir ailenin "gıda için" yapması gereken asgari harcama tutarı **bir önceki aya göre** sadece 117 bin lira artış gösterdiği,
- 2002 yılının ilk yedi ayı itibariyle gıda harcaması tutarındaki artış oranı yüzde 13,8 olduğu, geçtiğimiz yılın aynı döneminde bu oranın yüzde 26,8 olarak hesaplandığı,
- Gıda harcaması tutarı **son oniki ay itibariyle** yüzde 50,3 oranında arttığı.
- **Oniki aylık ortalamalara göre** değişim oranı ise yüzde 58,4 olduğu,

görülmektedir.

Gıda harcaması çalışmasına temel alınan beslenme kalıbı içindeki maddelerin fiyatlarında Temmuz 2002 itibariyle gözlenen değişim şu şekilde gerçekleşmiştir:

- Süt, yoğurt, peynir gibi temel gıda maddelerinin bulunduğu grupta; sütün fiyatı aynı kalırken peynir ve yoğurt fiyatı geçtiğimiz aya göre yüzde 10 oranında arttı. Bu grupta yer alan

Tablo 3: Gıda Harcamasındaki Değişim

	Temmuz 1999	Temmuz 2000	Temmuz 2001	Temmuz 2002
Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	4,2	6,1	-1,2	0,0
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı (%)	19,9	23,0	26,8	13,8
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (%)	53,1	49,2	47,0	50,3
12 aylık ortalamalara göre değişim oranı (%)	64,3	48,5	45,5	58,4

gıda maddelerinde görülen fiyat artışının aile bütçesine getirdiği aylık ek yük 1 milyon 708 bin lira olarak hesaplandı.

- Et, tavuk, balık, bakliyat gibi ürünlerin bulunduğu grupta; kıyma ve kuşbaşı etin fiyatı ile tavuğun fiyatı aynı kalmışken, bir önceki ay ucuzlayan yumurta bu ay yüzde 20 artışla doksan bin lira oldu. Hesaplamalarda esas alınan balık, mevsim gereği alabalık, somon, uskumru vb olmuş ve fakat toplam harcama üzerindeki yansıması fazla olmamıştır. Sakatat fiyatları aynı kalmışken, bazı bakliyat (nohut, yeşil mercimek) ürünlerinde -

yaz mevsimine rağmen görülen fiyat artışı dikkati çekmiştir. Bazı bakliyat ürünlerinde yer yer indirim uygulandığı bu arada belirtilmelidir. Bu grupta yer alan gıda maddelerinde görülen fiyat artışının aile bütçesine getirdiği aylık ek yük 1 milyon 096 bin lira olarak hesaplandı.

- Meyve-sebze fiyatları bu ay mutfağı gerçek anlamda rahatlatan bir ucuzluk içinde olmuştur. Ortalama sebze fiyatının 583 bin lira, meyve fiyatının 870 bin lira olduğu bu grupta, her zaman olduğu gibi, hesaplama pazarda yaygın olarak satılan mevsim sebze-meyve türleri temel

oluşturmuş, bakla, taze barbunya, muz, dut gibi ürünler hesaplamada dikkate alınmamıştır.. Bunun da etkisiyle, bu grupta yer alan gıda maddelerindeki ucuzluk aile bütçesine 5 milyon 098 bin lira tutarında görece bir ferahlık sağlamıştır.

- Ekmek, makarna, pirinç, un gibi ürünlerin bulunduğu grupta; bu ay pirinç fiyatı artarken makarnada düşük de olsa fiyat gerilemesi gözlemlenmiştir. Bu grupta yer alan gıda maddelerinde görülen fiyat artışının aile bütçesine getirdiği aylık ek yük 200 bin liradır.
- Son grup içinde yer alan gıda maddelerinden; tereyağı ve ayçiçek yağı fiyatı artarken zeytinyağı ve margarin fiyatı bu ay aynı kaldı. Zeytinde bir fiyat değişikliği söz konusu olmazken, temel tüketim maddelerinden olan şekerdeki fiyat artışı yüzde 4,7 olarak belirlenmiştir. Reçel, bal, pekmez, baharat ürünleri (karabiber, nane, kimyon vb), yağlı tohumlar (ceviz, fındık, fıstık vb), ıhlamur, çay, salça fiyatın da bu ay fiyat değişikliği tespit edilmemiştir. Bu grupta yer alan gıda maddelerinde görülen fiyat artışının aile bütçesine getirdiği aylık ek yük 2 milyon 184 bin lira olarak hesaplanmıştır.

İnsanın ihtiyaçları, çalışanların hakları

İnsan istekleri olan, istekleriyle yaşayan kutsal bir varlıktır. En geniş çerçevede, insanın istekleri hayatın devamı, hayatın sürekli kendini üretmesi için olmazsa olmaz bir şarttır.

Bugün varolan ekonomik düzen, toplumun ihtiyaçları için refahı körüklerken, yaratılan değerleri dar ve sabit gelirli kesimden esirgemekte, bu kesimin medeni ihtiyaçlarını bile karşılamamakta, dolayısıyla halkını üzen, çalışanı, emekliyi, çiftçiyi, küçük esnafı ezen bir ekonomik düzen özelliği taşımaktadır.

İnsanların amaçları ve yaşam biçimleri ihtiyaçlarını belirler. Bu ihtiyaçlar güçlüden daha zayıfa doğru şu şekilde sıralanabilir: Fizyolojik ihtiyaçlar, güvenlik ihtiyaçları, sevgi ihtiyaçları, saygınlık ihtiyaçları, kendini tanımlama ihtiyaçları ve manevi ihtiyaçlar.

Bu ihtiyaçlar içinde, insanın fizyolojik taleplerinin başında, yeme, içme, barınma, dinlenme, uyuma gibi ihtiyaçlarını sağlamak için güven ortamında çalışacağı bir işe, insanca yaşayabileceği bir ücrete, barınabileceği bir meskene gereksinimi vardır. Bu gereksinim karşılandığında, sırada güvenlik ihtiyacı vardır: Bu ihtiyaç, insan yaşamının devamının sağlanmasını, her türlü tehlikeye karşı tedbirli olunmasını gerektirir.

Fizyolojik ihtiyaçlarını düzenli olarak elde eden insan, güvenlik ortamını da sağlamışsa, artık başka insanların da içinde bulunduğu ortamlarda bir sosyal gruba dahil olmak ister. Girdiği bu ortamda insan sosyalleşerek, sevgi, saygı ve manevi ihtiyaçlarını giderirken, aynı zamanda kendini de kanıtlar. Kendini kanıtlama ihtiyacını gidererek kişi, davranışlarında özgür olur, çevresinde bağımsız, demokrat kişiliğiyle tanınır.

Ancak, toplumların değişimi için belli merkezlerde geliştirilen politikalar, insanların değer yargılarını değiştirmektedir. Kuşkusuz bu değişim insanın doğasına ve insanın ihtiyaçlarına uygun bir gelişim değildir.

Uygulanan ekonomik ve sosyal politikalarda benzeri bir durum söz konusudur; bu politikalar toplumun ve insanın ihtiyaçlarına, değer yargılarına göre uygulanmamaktadır. Başka bir ifadeyle, çalışanların, emeklilerin, çiftçilerin, küçük esnafın aleyhine uygulanan sosyo-ekonomik politikalar, bu kesimlerde derin bir umutsuzluk, güvensizlik ve gelecek endişesi yaratmaktadır.

Çalışma hayatında yer alan insan, ister işe yeni girmiş olsun, ister örgütlü olsun, isterse örgütsüz olsun, ister işçi olsun, isterse memur olsun, yaşamını sürdürebilmesi için, insanca yaşayabilmesi için aldığı ücretin hayati bir önemi bulunmakta-

dır. Ücretle birlikte, güvenli, sosyal ve sağlık güvencesinin sağlanması, güvenli çalışmanın ve yaşama koşullarının bir gereğidir.

Bugün ülkemizde, emekli aldığı aylıkla, çiftçi ürettiğinin karşılığını alamadığı için, küçük esnaf sattığı malın ve hizmetin karşılığını alamadığı için, işsiz iş bulamadığı için, işsiz kalan işçi verilen işsizlik sigortası ücreti ile geçinemiyorsa; yirmi yıldan bu yana uygulanmakta olan ekonomik politikalarla geldiğimiz bu noktada toplum dibe vurmuş demektir.

Ülkemizdeki olumsuz tabloyu şöyle tamamlayalım: 65 milyon nüfusumuzun yaklaşık yüzde 61'i, yani 40 milyonu yoksulluk sınırının altında yaşamak zorundadır. 12 milyon insanımız, yani nüfusumuzun yaklaşık yüzde 18'i açlık sınırının altında yaşamaktadır. 13 milyon insanımız, yani nüfusumuzun yaklaşık yüzde 20'si refah seviyesinin üstünde yaşamaktadır.

Bir milletin refahı, işgücünün ürettiği veya satın aldığı mallarla ölçülüyorsa, yukarıda ürkütücü oranları verilen milyonlarca yoksulluk sınırındaki ve açlık sınırındaki insanlarla toplumun dengesi bozulmuştur ve toplumun sigortalı atmak üzeredir.

Toplumların ve bireylerin çıkarlarının çatışmaması için, karar verme mekanizmalarında olan insanların harekete geçme-

si, bunun önlemini alması gerekir.

İhtiyaçlar, talepler, toplumların ve bireylerin çatışmaları içinde bulunulan ortamlara bağlıdır. Bugün içinde bulunduğumuz ortam, çalışan kesimlerin içinde bulundukları ortam, güçlünün zayıfı ezerek varlığını sürdürme anlayışının hızla geliştiği, güçlünün çıkarını toplumun çıkarlarının üstünde gördüğü bir ortamdır. Öyle ki, kaynağını tabiatından ve yaşamından alan insanın kendi akıl ve vicdanına göre serbest hareket ettiği, acımasız bir şekilde "güçlü olan haklıdır" mantığının hüküm sürdüğü bu süreçte, örgütlü ve örgütsüz çalışanlar, örgütlenme arzusunda olanlar her türlü kuralı uygulamamanın mağdurları durumuna düşürülmektedirler.

Ülkemizin ve temsil ettiği milletimizin içinde bulunduğu olumsuz tablonun değiştirilmesi için, iktisadi hayatın canlılığının sağlanması, verimli üretim seferberliğinin artırılması, kalitenin yakalanması, ihracata dayalı büyüme hedeflerinin geliştirilmesi ve bütün bunların da samimi ve gerçekçi politikalarla uygulanması gerekmektedir.

"Bırakınız yapsınlar! Bırakınız geçsinler!" anlayışını değiştiremezsek, gücün merkezileştiği, güçlerin birleştiği etkin uluslararası platformların yörüngesinden çıkarak, bağımsızlığımızdan, özgürlüklerimizden, ekonomik çıkarlarımızdan taviz verme tehlikesini yaşamak durumunda kalabiliriz.

Çalışma yaşamında da, kuralsızlıkların başını alıp gittiği, kazanılmış hakların geriye götürüldüğü, hukuk tanımaz, kural tanımaz anlayışın egemen olduğu bir ortamda, toplumun önünü açan değişimleri gerçekleştiren işçi hareketinin yeniden varolması, geleceğe ilişkin umut yaratması için, bağımsız ve özgür karar verme hakkının kullanılması, işçi hareketinin kurtuluşunu sağlamak için samimi olunması gerekmektedir.

Bunu da sağlamak, İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 32. maddesinin, Anayasanın 51. maddesinin, 2821 sayılı Sendikalar Kanunu'nun 31. maddesinin, ILO'nun 87 ve 98 no'lu Sözleşmelerinin, işçilere ve sendikalara vermiş olduğu hakların, örgütlenmede, yasal, anayasal ve uluslararası sözleşmelerin gereğini hayata geçirmekle mümkün olacaktır.

Bu haklar en doğal haklarımızdır ve hükümetleri bu alanda harekete geçirmeli, işverenlerin de bu hakları içine sindirmelerini sağlamalıyız.

Pozitif hukuk kavramında yerini alan, örgütlenme hakkına riayet edilmesi, işçinin özgür iradesine saygı gösterilmesi gibi hususlara dikkat çekmek, bunu talep etmek sendikal görevimiz olduğu kadar, işçilerimizin de doğal, demokratik haklarıdır ki, bu haklar aynı zamanda işçilerimizin insani ve hukuki ihtiyaçlarından kaynaklanmaktadır.

TÜRK-İŞ'in 50. Yılında Sosyal Sigortalar Kurumu'nun çıkmazı

Emeğin, sosyal güvenliğin korunması, geliştirilmesi konusundaki mücadelesini 50 yıldır sürdüren TÜRK-İŞ Çalışma Hayatı ve Sosyal Güvenlikle ilgili siyasilerin oluşturduğu sorunları da aşmakta kararlıdır.

İşçilerin yarınların güvencesi olarak kurulan Sosyal Sigortalar Kurumu'nun Türk -İş'in 50.yılı kutlanırken Teşkilat yasasından yoksun oluşu, siyasilerin kurumu hangi hale getirdiklerinin somut kanıtı olması bakımından önemlidir.

Kurumun bugün işlevini yerine getiremeyecek ölçüde dar boğaza düşmesinin nedenleri gerek ILO ve Dünya Bankası uzmanları, gerekse kendi uzmanlarımız tarafından düzenlenen raporlarla ortaya konmuştur. Raporlarda kurumu darboğaza düşüren nedenlerden önde gelenlerinin özerk yapıya sahip olmadığı, iyi yönetilemediği, siyasilerin çıkarıcı politikalarına bağlı karar ve uygulamalarının olduğu belirtilmiştir.

Biriktirip dağıtım esasına dayalı olarak kurulan kurumun, 1971 yıllarına kadar ki birikimlerinin iyi değerlendirilemediği, siyasilerin yanlış politika ve uygulamalarının etkisi ile iyi yönetilemediği, giderek iflasın eşğine geleceği Zelenka tarafın-

dan düzenlenen raporla ortaya konulmasına karşın, 1991 yılına kadar ne siyasiler nede yöneticiler rapordan haberdar olmuşlardır. Çıkarıcı politikalarını izlemeye devam etmişlerdir.

1991 yılından itibaren uzun vadeli sigorta kollarındaki finansman açığının giderek büyümesi, 1994 yılından itibaren de açıkların genel bütçeden karşılanmaya başlaması ve bütçeye olan yükünün giderek ağırlaşması siyasileri panik çözümlere itmiştir.

Nitekim 1994 yılında genel bütçeden kuruma aktarılan ödenek 14.480 milyar TL. iken, 1998 yılında 447.000 milyar TL'ye, 1999 yılında ise

1.111.000 milyar TL'ye yükselmiştir. (tablo 1)

İzlenen çıkarıcı politikalarla iflasın eşğine getirilen ülkemiz sosyal güvenlik kuruluşlarının bu durumdan kurtarılması için dünya Bankası tarafından yaptırılan araştırma sonuçlarına göre önerilen önlemlere uygun düzenlemelerin ülkenin çalışma koşulları ve sosyal tarafların görüşü alınmadan yapılması ise sorunların daha da ağırlaşmasına neden olmuştur.

Sosyal taraflarla görüşülüp uzlaşma sağlanmadan, ülke çalışma hayatının koşullar göz ardı edilerek yapılan düzenlemeler çözüm yerine sorun oluşturmuştur.

Nitekim Sosyal Sigortalar Kurumunun giderlerin azaltıp, gelirlerini artırmak, kaçak sigortalı çalıştırılmasını önleyerek aktif-pasif dengesini asgari düzeyde sağlamak için adına Sosyal Güvenlik Reform kanunu denen 4447 sayılı kanunla yapılan düzenlemelere rağmen 1998 yılında bir önceki yıla oranla aktif sigortalı sayısı % 13,6 artışla 6.181.000'e yükselirken , kanunun yürürlük tarihinden sonra 2000 yılında artış yerine sigortalı sayısı düşerek 5.805.000, 2001 yılında ise 5.254.000 olarak gerçekleşmiştir. (tablo 4) böylece aktif – pasif dengesi daha da bozulmuş, ikinin altında prim ödeyen sigortalı bir emekliyi karşılamak durumunda kalmıştır.

TÜRK-İŞ'in, 4447 sayılı Kanunun 2000 yılı uygulama sonuçlarını araştıran raporda da bu sonuçlar ortaya konmuştur. (TÜRK-İŞ Dergisi 2001-Ağustos-Eylül sayısı)

Öte yandan izlenen bütçe programlarında hedeflenen enflasyon esas alınır iken prim sı-

nırlarının artışında gerçekleşen enflasyonun esasa alınması sigortalı ve işverenin prim yükünü ağırlaştırmış, işverenleri kaçak sigortalı çalıştırmaya zorlamıştır. Kurum prim gelirlerinin artması beklenirken azalması sonucunu doğurmuştur. Ekonomik krizin etkisi ile de prim gelirleri iyice düşmüş kurumun genel bütçeye yükü tehlikeli boyutlara ulaşmıştır.

1998 yılında genel bütçeden kuruma aktarılan ödenek 447.000 milyar Lira iken 1999 yılında 1.111.000 milyar Lira, 2000'de 400.00 milyar Lira, 2001 yılında 1.108.000 milyar Liraya 2002 yılının ilk 6 ayında ise 1.354.000 milyar Lira olarak gerçekleşmiştir. Görülüyor ki 4447 sayılı kanunu kurumu içinde bulunduğu darboğazdan kurtarmamış aksine genel bütçeye olan yükünü giderek artırmıştır. Kurumun iyi yönetilememesiyle de prim tahsilat oranı % 50'nin altına düşmüş (tablo 2) ilaç giderlerini ödeyemez duruma gelmiştir. Hazine yardımı olmadan emekli aylıklarının ödemesi ise olanaksızdır.

Öte yandan Sosyal Sigortalar Kurumunun darboğazdan kurtarılması için ILO ve Dünya Bankası Uzmanlarının ısrarlı önerilerinin ikinci ayağını kurumun etkin, verimli yönetimine olanak sağlayacak özerk yapıya kavuşturulmasının olması na karşın, yapılan düzenlemeler tam tersidir.

Kurumu Başkanlığa döndüren 616 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin hazırlanmasında da sosyal tarafların görüşleri alınmamış, kurumun değişen koşullara uyum sağlama esnekliği göz ardı edilmiştir. Düzenlemeler ile uzmanların önerisinin aksine, kurum önceki durumundan daha çok Bakanlığa bağımlı hale getirilmiştir. Kendi içinde çelişkiler dolu düzenlemelere yer verilmiştir.

Sağlık tesislerinin verimli çalışıp kaliteli hizmet üretmesi için özerk yönetime sahip olması gerektiği kabul edilerek, sağlık işletmelerine dönüştürülmesi düzenlemelerine yer verilirken, kurumun varolan özerkliğinin dahi ortadan kaldırılıp neredeyse Bakanlığa bağlı kuruluş haline dönüştürülmesi bu çelişik düzenlemelerin tipik örneğidir.

616 sayılı K.H.K.'de yönetim kurulunun hemen hemen her kararının Bakanın onayına sunulması öngörülmüş, teknik düzeyde işlev gören Daire başkanlarının atanması da yönetim kurulundan alınıp bakanın inisiyatifine verilerek hem yönetim kurulunun idare üstündeki etkisi azaltılmış hem de teknik

kadrolara siyasi tercihlerle atama yapılmasına olanak sağlanmış ve yeterli bilgi ve beceri sahibi olmayanların bu kadrolara siyasi tercihlere göre atanmasına zemin hazırlanmıştır.

Son 3 yıl içinde 6 Kurum Genel Müdürünün (Başkan) değişmesi siyasi müdahalenin Kurum üstündeki olumsuz etkinliğinin somut kanıtıdır. Böylesine siyasi baskı altında olan kurumun özerk yönetimden, verimli yönetimden bahsedilmesi olanaksızdır.

Nitekim TÜRK-İŞ tarafından ülke genelinde örnekleme yöntemi ile seçilen sigortalılar üzerinde yapılan anket sonuçları kurumun verimli yönetilip, memnun edici hizmet sunmadığını ortaya koymuştur.

Ankete katılanlara sorulan Sigorta Müdürlüklerinden memnun musunuz? Sorusuna % 46,9 memnun olmadığını, % 43,1 kısmen memnun olduğunu belirtirken, sadece % 10'u memnun olduğunu belirtmiştir. Aynı soruya Sigorta Hastaneleri için alınan yanıtta ise % 50,8 memnun olmadığını, % 44,3 kısmen memnun olduğunu ifade etmiştir. Hastanelerden memnun olanların oranı % 4,9 kalmıştır. Çok sayıda ISO kalite belgesi almış Sigorta hastanelerinin de bulunduğu göz önüne alındığında memnun olmayanların oranının % 50,8 oluşu oldukça düşündürücüdür.

Tüm bunlardan daha önemlisi Kurumun 10 Ay'dan bu yana Teşkilat Yasasının olmayışıdır. Ülke nüfusunun % 30'una

hizmet sunan, Devletten sonra en büyük bütçeye sahip olan Kurumun Teşkilat Yasası bulunmamaktadır. 616 sayılı K.H.K 'nin iptali için Anayasa Mahkemesi tarafından öngörülen süre içinde Kurumun Teşkilat Yasası çıkartılmamış Kurum kaderi ile baş başa bırakılmıştır. Teşkilat yasası olmadan çoğu işlevini yapamaz duruma gelen kurum hizmet üretmekte önemli sıkıntılar yaşarken, siyasinin duyarsızlığı üzüntü verici olmuştur.

Ancak çok iyi bilinmelidir ki! 50 yılda çok sorunu aşan TÜRK-İŞ vermekte olduğu mücadeleye ile bu sorunu da aşarak Kurumun sahipleri olan sigortalılarına lafta değil gerçek anlamda kaliteli hizmet sunan verimli yönetime kavuşturacaktır.

TABLO 1 : HAZİNE YARDIMI

	<u>Milyar TL.</u>
1991	*
1992	*
1993	*
1994	14.480
1995	59.200
1996	69.739
1997	336.000
1998	447.000
1999	1.111.000
2000	400.000
2001	1.108.000
2002	
(Altı aylık)	1.354.000
TOPLAM	4.899.419

TABLO 2 : 2002 YILI PRİM GELİRLERİ

	<u>Milyar TL</u>
OCAK	640.150
ŞUBAT	609.265
MART	646.086
NİSAN	633.000
MAYIS	680.500
HAZİRAN	789.500
TOPLAM	3.998.501

TABLO 3 : AYLIK ÖDEMELER (2002)

<u>Ay</u>	<u>Aylık Alanlar</u>	<u>Aylık Ödeme Tutarı</u> <u>(Milyar TL.)</u>
OCAK	3.560.638	683.323
ŞUBAT	3.578.897	722.313
MART	3.594.222	740.927
NİSAN	3.612.776	754.424
MAYIS	3.682.686	773.603
HAZİRAN	3.645.806	781.050
TEMMUZ	3.666.726	786.870

TABLO 4 : SİGORTALI SAYISI

<u>Yılı</u>	<u>Zorunlu Sigortalı</u> <u>(Bin kişi)</u>
1998	6.181
1999	5.871
2000	5.805
2001	5.259

Özel güvenlik görevlilerinin sendikal özgürlükleri (2)

II- "ÖGG, TİS'DEN YARARLANAMAZ"

Yargıtay 9. Hukuk Dairesi'nin ÖGG- işçilerin TİS'den hiç bir suretle yararlanamayacakları kararı istikrar bulmuştur. Yargıtay'ın bu konuda yayınlanmış beş kararını tesbit edebildik.

A- YARGITAY KARARLARI

1. KARAR

İş kazası sonucu ölen ÖGG'nin eşi tarafından açılan dava üzerine temyiz safhasında verdiği kararda Yargıtay: " Muris, davalıya ait işyerinde 2495 sayılı kanun uyarınca güvenlik görevlisi olarak çalışmakta olup, sözü edilen kanunun 21. maddesine göre sendikaya üye olamaz. Bunun sonucu olarak TİS'nden yararlanamaz. Bu itibarla maddi tazminat hesabında TİS ile getirilen hakların dikkate alınmaması gerekir." sonucuna ulaşmıştır.¹⁷

2. KARAR

"2495 sayılı kanunun 21. maddesi hükmüne göre özel güvenlik teşkilatı görevlileri sendikaya üye olamazlar. Dayanışma aidatı ödemek suretiyle TİS' den yararlanmaları da söz konusu değildir. Zira adı geçen Kanunun 21 ve 27. maddeleri bu tür yararlanmaya da engeldir."¹⁸

3. KARAR

İki ayrı sendikaya üye işçiler 2495 sayılı yasaya tabi ÖGG olarak görevlendirilmişlerdir. İşveren, ÖGG arasında, daha önceki işçilikleri döneminde, değişik sendika üyeliği ve değişik TİS' ne tabi olmaktan kaynaklanan ücret farklılığını giderme kararı almıştır. Bu kararın uygulanmasına ilişkin davada Yargıtay: "Güvenlik görevlisi sendikaya üye olamaz ve TİS'den yararlandırılması için işverenden istekte bulunamaz. (ÖGG arasındaki ücret farklılığını giderme yöntemini) takdir işverene ait olduğuna göre işçi (diğerlerine yapılanın kendisine de) uygulanmasını isteyemez." demiştir.¹⁹

4. KARAR

"2495 sayılı Kanun'a göre istihdam edilip çalıştırılan güvenlik görevlileri anılan kanun hükümleri gereğince sendikaya üye olamazlar ve TİS' den yararlanamazlar. Bu bakımdan davacı doğrudan doğruya kendisine TİS hükümlerinin uygulanmasını isteyemez. Ancak işverenle aralarında kıyasen kendisine aynı oranda haklar tanınması yönünde bir anlaşma olmuşsa, ferdi iş sözleşmesine bu yönde hükümler getiril-

mişse bunun uygulanmasını isteyebilir.

Davada, davacıya uygulanan sözleşmenin ferdi iş sözleşmesi mi, yoksa TİS mi olduğu anlaşılammamaktadır... Şayet davacı doğrudan doğruya TİS'e dayanmakta ise, davayı reddetmek, ferdi iş sözleşmesine dayanıyorsa o takdirde (kabul etmek) gerekir."²⁰

5. KARAR

"2822 sayılı yasanın 9. maddesine göre, işçinin TİS' den yararlanabilmesi için sözleşmeye taraf işçi sendikasının üyesi olması veya dayanışma aidatı ödemek suretiyle TİS' den yararlanmak için işverene başvurmak gerekir.

2495 sayılı yasa ÖGG' nin işçi sendikasına üye olmalarını yasaklamıştır. Bu nedenle TİS' den yararlanması mümkün değildir. Bu yasaya tabi güvenlik görevlisi olarak çalışanların dayanışma aidatı ödemek suretiyle de olsa TİS' den yararlanmaları söz konusu olamaz."²¹

B- ELEŞTİRİLER

1. Karar üzerine yapılan tartışmalarda kararı destekleyen Emin Şahin: Yasa koyucunun ÖGG' nin sendika ile maddi-

17 Y 9. HD, 27. 12. 1988 tarih ve E. 1988/ 12374; k. 1988/ 12582 sayılı kararı (YKD, c. 15, Temmuz 1989, s. 970- 971)

18 Y 9. HD, 04. 12. 1989 tarih ve E. 1989/ 7280; K. 1989/ 10563 sayılı kararı (ÇİD, c 4, sayı 1, Ocak 1990, s. 32)

19 Y 9. HD, 21. 06. 1990 tarih ve E. 1990/ 4407; K. 1990/ 7626 sayılı kararı (YKD, c 17, Ocak 1991, s. 54- 55) ; (Kamu- İş, Çalışma Hayatı İle İlgili Yargıtay Kararları 1990- 1995, s. 495)

20 Y 9. HD, 29. 04. 1991 tarih ve E. 1990/ 14523 ; K. 1991/ 7791 sayılı kararı (İşveren, c 30, sayı 10, Temmuz 1992, s. 166- 167)

21 Y 9. HD, 14. 07. 1994 tarih ve E. 1994/ 11308; K. 1994/ 11197 sayılı kararı (ÇİD, Eylül 1994, s. 32) ; Günay, Age, s. 302 ; Kamu- İş, Çalışma Hayatı İle İlgili Yargıtay Kararları 1990- 1995, s. 512

nevi bağ kurmasını istemediğini, statüleri bakımından tamamen farklı olan ÖGG' nin isteseler bile dayanışma aidatı ödeyemeyebileceklerini (oysa 1. Karar'da dayanışma aidatından söz edilmemiştir), işverenin ÖGG'ne re'sen TİS hükümlerin uygulamasından başka çözüm bulunmadığını söylemiştir.²²

3. Karar üzerine Y 9. HD Üyesi Ekrem Serim: "(ÖGG' nin sendikaya) üye olmaları mümkün değildir. Sendikaya üye olamayan bu personelin TİS' den yararlanmaları mümkün değildir. Söz konusu içtihadımız istikrar bulmuştur." demektedir.²³

Y 9. HD Emekli Başkanı Erdoğan Çubukçu ise sadece olumlu ve olumsuz sendika özgürlüğüne sahip işçilerin dayanışma aidatı ödeyerek TİS' den yararlanabileceklerinden hareketle, " ÖGG' nin sendikaya üye olamayacakları kanunla düzenlendiğine göre, bunlar sendikaya üye olmama özgürlüğüne de sahip değildirler. O halde, dayanışma aidatı ödemek suretiyle dahi yararlanmaları söz konusu olmaz." diye kararı savunmaktadır.²⁴

Nuri Çelik, dayanışma aidatı yoluyla TİS' den yararlanmayı

olumsuz sendika özgürlüğüne sahip olan işçilerin üyeliğe zorlanmamasına dayandırmaktadır.²⁵ Yargıtay'ın bu kararından sonra, dayanışma aidatı: "Anayasanın olumsuz sendika özgürlüğü ilkesine dayanarak sendikaya üye olmayanların, ödedikleri bir tutar karşılığında sözleşmeden yararlanması" anlamına gelmektedir.²⁶

Erdoğan Çubukçu, "ÖGG'nin görevlerinin niteliği itibariyle Sendikalar Kanunu ve TISGLK'nun uygulaması dışında tutulmuş oldukları..." görüşündedir.²⁷ Bu uç anlayışa göre ÖGG, sadece TİS' den değil hiç bir sendikal özgürlükten yararlanamayacaklardır.

Bilindiği gibi TİS' den yararlanmanın üç yolu vardır: 1) Sendika üyeliği: ÖGG için bu yol kanunen kapalıdır. 2) Dayanışma aidatı: Yargıtay kararıyla kapatılmıştır. 3) TİS'e taraf sendikanın yazılı muvafakati (2821/ m. 36). Dayanışma aidatı ödeyenlerin TİS' den yararlanmalarına pek sıcak bakmayan sendikaların, hiç bir aidat alamayacağı bir işçinin TİS' den yararlanmasına yazılı muvafakat vermesi zordur. Uygulamada pek görülmeyen bu yol henüz bir yargı kararına da konu olmamıştır. Ancak Çubukçu'nun

görüşü Y 9. HD'ne hakim anlayışı yansıtıyorsa, ki muhtemelen öyledir, bu takdirde yazılı muvafakat ile TİS' den yararlanma teşebbüsü de başarısız kalacağı benzemektedir.

Sadece bir eserde gerekçe gösterilmeksizin ÖGG- işçilerin dayanışma aidatı ödeyerek bile TİS' den yararlanamamalarına ilişkin Yargıtay kararlarının " yerinde ve istikrarlı" olduğu savunulmaktadır.²⁸

Bu noktada, bazı yazarların ÖGG- işçilerin durumunu "kapsam dışı personel" kavramı içerisinde ele aldıklarını görüyoruz. İşverenle aralarında hizmet akdi bulunduğu halde yasa gereği veya tarafların anlaşması sonucu TİS' den yararlanamayan işçiler "kapsam dışı personel" olarak adlandırılmaktadır.²⁹ Bu personelin "belirli bir nitelik veya konumda bulun" maları nedeniyle kapsam dışı kaldığı ifade edilmektedir.³⁰ Tunçomağ,, "... kapsam dışı bırakılanlar, genellikle, işyerinde önemli görevleri veya nitelikleri bulunanlar ve eğitim görmüş işçilerdir ve bunlara ödenen ücretler de çoklukla diğer işçilerin ücretlerinden yüksektir." demektedir.³¹ ÖGG- işçiler, sendika üyesi

22 Emin Şahin, Yargıtay 1988, s. 154

23 Ekrem Serim, Yargıtay 1990, s. 134

24 Erdoğan Çubukçu, Yargıtay 1991, s. 137- 138

25 Çelik, İş Hukuku Dersleri, 7. Bası, M. Ü Eğitim ve Yardımlaşma Vakfı yy., 1987, s. 407

26 Ergun İnce, Çalışma Hukuku, Artı yy., İstanbul, 1998, s. 320

27 Çubukçu, Dayanışma Aidatı Ödemek Suretiyle TİS'den Yararlanma Açısından 2495 Sayılı Kanunla ÖGT Personelinin Hukuki Durumu, İş Hukukunun Ulusal ve Uluslararası Temel ve Güncel Konuları, Kamu- İş yy., Ankara, 1993, s. 283

28 Nizamettin Aktay, TİS, TÜHİS yy., Ankara, 2000, s. 115'te bu görüşün referansı olarak Münir Ekonomi'nin Yargıtay'ın İş Hukuku Kararlarının Değerlendirilmesi 1994 (s. 97) gösterilmiştir. Ekonomi'nin bu kaynaktaki görüşü tam aksi yöndedir.: Unal Narmanlıoğlu, İş Hukuku II, Toplu İş İlişkileri, DEÜ yy., İzmir, 2001, s. 420'de " İşçi sıfatını taşıyan bir kimse için işçi sendikası üyeliğinin yasaklanmış olması onun işçi sıfatına ve dayanışma aidatı ödeyerek TİS'den yararlanmasına engel teşkil etmez." denilerek Oğuzman, İlişkiler, s. 63' teki görüş hiç bir yorum yapılmadan olduğu gibi alınmıştır. Buna karşılık aynı sayfa ve devamında: " Nihayet, TİS'den yararlanması kanunen engellenen kimseler de bu yöntemle (dayanışma aidatı) TİS'den yararlanamazlar." ifadesine yer verilmektedir.

29 Mustafa Kılıçoğlu, Sendikalar Hukuku ve Toplu İş Uyuşmazlıkları, Turhan Kitabevi, Ankara, 1999, s. 48

30 Mevlüt Can, TİS Düzeninde Kapsam Dışı Personelin Niteliği, TÜHİS, Şubat 1995, c 13, sayı 4, s. 78)

31 Kenan Tunçomağ, İş Hukukunun Esasları, Beta yy., İstanbul, 1988, s. 369; Abdulkadir Şenkal, Sendikasız Endüstri İlişkileri (Genel Olarak Dünyada ve Türkiye'de), Kamu- İş yy., Ankara, 1999, s. 278

olamayacakları gerekçe gösterilerek kapsam dışı personel arasında sayılmaktadır.³² ÖGG eğitimli, yüksek ücret alan, yönetim kademelerinde yükselme şansına sahip değildir. Bu nedenle kapsam dışı personel sayılmaları isabetli olmaz. ÖGG kategorisi, kapsam dışı personelden ayrı, fakat onunla birlikte sendikasılaştırma uygulamaları arasında yer alır.^{32-a}

Kararı hukuka uygun bulmayanların hemen tümü, benzeri bir sorunun daha önce çözülmesini hatırlatmaktadırlar. Sendika üyesi olamayan öğrenci- işçilerin dayanışma aidatı ödeyerek TIS' den yararlanmalarına ilişkin kararında YHGK: " Davacı, gece lisesinde öğrenci olması itibarıyla 2821 sayılı Sendikalar Kanunu'nun 21. maddesine göre sendika üyesi olamaz.... Ancak davacının sendikaya üye olamaması dayanışma aidatı ödemek suretiyle o sendikanın taraf olduğu TIS' den yararlanmasına da engel teşkil etmez." demiştir.³³ Yargıtay'ın, benzer bir yorumu ÖGG- işçilerden esirgemesi isabetli bulunmamaktadır.³⁴

2. Karar'ın gerekçesinde Yargıtay, 2495 sayılı yasanın 21. ve

27. maddelerinin dayanışma aidatı yoluyla TIS' den yararlanmaya engel olduğunu belirtmişti. Kanunun 21. maddesi sendikaya üye olma yasağını, 27. maddesi ise grev ve lokavt halinde ÖGG'nin genel kolluğun emrine girerek işyerinde görevlerini sürdürmelerini düzenlenmektedir. ÖGG' nin grev ve lokavt halinde zorunlu çalışmaları hükme bağlanmıştır. Her iki madde de dayanışma aidatı ödeyerek TIS' den yararlanmaya engel değildir.³⁵ Gerçekten de bu hüküm olmasaydı bile ÖGG' nin başlıca görevi can ve mal güvenliğini sağlamak olduğu için grev yasağı kapsamında olacaktı (TISGLK m. 29/ 1).

TISGLK' na göre grev sonunda yapılan TIS' den zorunlu olarak çalışanlar dışında işyerinde çalışmış olanlar , aksine bir hüküm bulunmadıkça yararlanamazlar (m. 38/ II).³⁶ ÖGG'ni grev ve lokavtta zorunlu çalışanlar grubuna dahil eden 2495/ m. 27, onların TIS' den yararlanamamalarına değil tam aksine yararlanabilmelerine yol açmalıydı.

A. Can Tuncay'ın öğrenci- işçiler için söylediklerini ÖGG- işçilere dönüştürerek söylersek:

"Anayasanın tanıdığı haklara getirilen sınırlamaların dar yorumu tabii tutulması esastır...Sendikaya üye olma hakkı yasaklanan ÖGG- işçilerin bir de TIS hakkından yoksun bırakılması her şeyden önce Anayasaya aykırılık yaratır."³⁷ ÖGG- işçilerin sendika üyesi olamayacaklarından dolayı TIS' den yararlandırılmamaları iş hukukunun temel ilkeleriyle bağdaşmaz niteliktedir.³⁸

Kanun koyucu, ÖGG' nin TIS' den yararlanmalarını önleme amacı taşımamaktadır. Tam aksine 2495/ m. 15'te görevlerinden dolayı yaralanan, sakat kalan veya ölen ÖGG' ne yapılacak ödemelerde asgari sınır Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun'dur. Şayet hizmet akdi veya TIS ile daha yüksek bir miktar söz konusu ise bunlardan yüksek olan uygulanacaktır.³⁹

1. Karar'a dönersek, ÖGG, iş kazasında ölmüştür. Karardan açıkça anlaşılacakla beraber iş kazası ÖGG' nin görevine ilişkin olmalıdır. Aksi halde işveren veya vekili için ÖGG'ni yasada belirtilenden başka bir işte çalıştırma suçu (2495/ m. 20) söz konusu olur ve müeyyidesi (m. 24 / c) uygulanırdı. Bu takdirde TIS ile

32 İbrahim Subaşı, Türk İş Hukukunda Kapsam Dışı Personel, Metin Kutal'a Armağan, TÜHİS yy., Ankara, 1988, s. 172 (Bu çalışmada 2495 sayılı yasanın ismi yanlış verilmiştir); ÖGG- işçilerin yasa ile kapsam dışı bırakıldığı belirtilmekteyse de yasa bu konuda hüküm taşımamakta, sonuç yargı kararıyla ortaya çıkmaktadır.

32-a Şenkal, Age, s. 280; Adnan Mahiroğulları, 1980 Sonrası Türk ve Fransız Sendikacılığı, Kamu- İş yy., Ankara, 2000, s. 52- 54

33 YHGK, 28. 03. 1986 tarih ve E. 1985/ 9- 357; K. 1986/ 313 sayılı kararı (A. Can Tuncay, Karar İnceleme Köşesi, ÇİD, c 1, Mart 1987, s.23) ; (YKD, c 13, Eylül 1987, s. 1291- 1292)

34 Ekonomi, Yargıtay 1988, s. 134- 135, 165

35 Fevzi Şahlanan, Yargıtay 1989, s. 151- 152; M. Polat Soyer, 2495 Sayılı Yasaya Tabi ÖGG'nin TIS'den Yararlanma Sorunu – Yargıtay'ın İki Kararı Üzerine Not-, ÇİD, Mayıs 1990, s. 15

36 Akyigit, Agm, s. 2; Adnan Tuğ, Türk Hukukunda TIS, Ankara, 1998, Çankaya Ü. yy., s. 173; Seza Reisoglu, 2822 Sayılı TISGLK Şerhi, Ayyıldız Matbaası, Ankara, 1986, s. 42

37 Tuncay, Karar İnceleme Köşesi, s. 24; Tuncay, Yargıtay 1990, s. 109- 110, 153

38 Nüvit Gerek, Yetki Tesbitinde ÖGG'nin Durumu, TÜHİS, c 16, sayı 4- 5, Kasım 2000- Şubat 2001, s. 26 " Nitekim doktrinde pek çok yazar tarafından ÖGG'nin dayanışma aidatı ödeyerek TIS'den yararlanabilecekleri görüşü savunulmuştur. Bu gün için ÖGG'nin TIS' den yararlanabilmesi konusu son derece açıktır. Uygulamalar da bu yönde gelişmiştir."

39 Soyer, Agm, s. 16; Şahlanan, s. 152; Çubukçu 2495/ m. 15'teki bu düzenlemeyi özel bir hüküm olarak nitelemektedir. „ Şayet aksi olsaydı, ÖGG zaten dayanışma aidatı ödeyerek TIS'den yararlanacağı için böyle bir hükme gerek kalmazdı." , Agm, s. 283

öngörülenden bile daha yüksek bir tazminat talep edilebilirdi. Kuvvetle muhtemeldir ki, ÖGG görevi ile ilgili bir iş kazasında ölmüştür. Bu durumda 2495/ m.15' e göre lehe hüküm taşıyan TİS uygulanmalıydı. Yargıtay, 2495/ m. 21'in sendikaya üye olma yasağı getiren hükmünden yola çıkarak 2495/ m. 15'i uygulanamaz kılan bir sonuca ulaşmıştır.

Halbuki m.15'in gerekçesinde: " Öte yandan söz konusu teşkilat personelinin tabi olduğu mevzuat, TİS veya hizmet akitlerinde de yaralanma, sakatlanma ve ölüm tazminatları verilmesine ilişkin hükümler bulunabileceği göz önünde tutularak, mükerrer ödeme yapılmaması, ancak miktarda yüksek olanın ödenmesi..." denilmektedir. Görüşmeler de bu yöndedir.⁴⁰

Bu noktada karşılaşılan sorun şudur: ÖGG- işçinin yaralanması, sakatlanması veya ölümü halinde daha yüksek tazminatı öngören TİS nasıl uygulanabilecektir?

Erdogan Çubukçu, bunun yasa gereği kendiliğinden olacağını, dayanışma aidatı yoluyla TİS' den yararlanma imkanı açık olsaydı yasanın böyle bir hüküm getirmeyeceğini ileri sürmektedir.⁴¹ Ancak 1. Karar bize ÖGG- işçinin ölümü halinde daha yüksek tazminat öngören TİS'in kendiliğinden uygulanmadığını, Yargıtay'ın da müstakar içtihadıyla bu yolu tamamen imkansız hale getirdiğini göstermektedir.

1. Karar ile Yargıtay, 2495/ m. 21'deki sendika üyesi olma yasağını üst bir hukuk kuralı imiş gibi, öyle bir yoruma tabi tutmuştur ki aynı yasanın 15. maddesi adeta yürürlükten kaldırılmıştır. nitekim ÖGG- işçilerin dayanışma aidatı yoluyla TİS' den yararlanmaları gerektiğini düşünen Y 9. HD üyesi S. Çetinelli, kendisinin de imzaladığı 1. Karar için: " O kararda dayanışma aidatı ödese idi yararlanırmıydı, yahut ödüyor muydu? Bu konu o kararda tartışılmamış." diyerek itirazını dile getirmektedir.⁴²

2495 sayılı yasa ÖGG' nin sendika üyeliğini yasaklamıştır. Bundan çıkacak sonuç sendika üyeliği yoluyla TİS' den yararlanamayacağıdır. TİS' den yararlanabilmenin diğer yolları ÖGG için açık olmalıdır. Yargıtay'ın yukarıda incelenen kararlarıyla TİS' den yararlanmaları önlenen ÖGG, ikinci sınıf işçi durumuna düşürülmüşlerdir.

NE YAPILABİLİR?

Kısa dönemde Yargıtay 9. Hukuk Dairesi'nin bir içtihat değişikliğine gitmesi ihtimali düşüktür. Sorunun HGK önüne gitmesi halinde, HGK' nun öğrenci- işçilerle ilgili kararına paralel bir kararla ÖGG-işçilere dayanışma aidatı yoluyla TİS' den yararlanma yolunu açması beklenebilir.

Halen TBMM Genel Kurulunda bulunan 2495 sayılı yasanın değişiklik tasarısında ise ele aldığımız konular yer almamak-

tadır.⁴³ Tasarının TBMM İçişleri Komisyonu'ndaki görüşmelerine ÖG şirketi temsilcilerinin de katıldığı anlaşılmaktadır. ÖG şirketlerinin bir örgütü bulunmadığından dolayı katılanların temsil kabiliyetleri tartışılabilir. Ancak asıl büyük eksiklik İçişleri Komisyonu'nda ÖGG- işçilerin katılımına ihtiyaç duyulmamış olmasıdır.⁴⁴ Bazı ÖGG- işçiler çağrılıydı, şirket temsilcileri gibi bunların da temsil kabiliyetleri tartışma götürecekti. ÖGG' ne ihtiyaç duyulmadan yapılan benzeri bir çalışma da TSE Meslek Standartları Hazırlık Grubunca yürütülen meslek standartlarıdır. Standart çalışmalarına devlet ve işveren temsilcileriyle birlikte işçi temsilcilerinin de katıldığı söylenmekteyse de yaptığımız incelemede hiçbir ÖGG'nin çalışmaların hiç bir aşamasında rol almadığını belirledim. Hiç değilse standart kesinleşmeden önce muhtelif ÖGG gruplarını temsil edici nitelikte çalışanların görüşlerinin alınmasını önerdim.^{44-a}

Kanaatimce etkili bir çıkış yolu, pozitif hukukun yorum kanallarını zorlamak yerine, yasal düzenlemenin Anayasa ve hukuka uygunluğunu tartışmaya açmaktır. Konuya değinen kaynakların hiç birisinde rastlamadığım bu yolu denemek istiyorum:

Anayasada bireysel sendika özgürlüğü (m. 51/ 3) diğer bir çok temel hak ve özgürlükten farklı olarak özel sınırlamalara ta-

40 Milli Güvenlik Konseyi Tutanak Dergisi, c 4, 64. Bileşim, 16. 07. 1981, s. 90

41 Çubukçu, Agm, s. 282- 283

42 Selahattin Çetinelli, Yargıtay 1989, s. 177

43 Çağlar Ünal, Özel Güvenlik, Mönch Türkiye yy., Ankara, 2000, s. 65- 93

44 ÖGG meslek standartlarının tesbiti için devlet, işçi ve işveren temsilcilerinden oluşan bir Meslek Standartları Komisyonu'ndan bahsedilmektedir. Çağlar Ünal, Türkiye'de Özel Güvenlik Sektörü Risk Yönetimi ve VIP Koruma, Türkiye'de Güvenlik ve Bilgi- İletişim Teknolojilerinin Sektördeki Yansımaları, Mönch Türkiye yy., Ankara, 2001, s. 33

44-a TSE Meslek Standartları Grubu'na verdiğim 18. 03. 2002 tarih ve 19795 sayılı görüş.

bi tutulmamıştır.⁴⁵ Anayasanın bu yaklaşımında 87 sayılı ILO sözleşmesinin etkili olduğu söylenebilir. Sendika özgürlüğü konusunda genel sınırlama (m.13) geçerlidir. Genel sınırlama nedenlerinden hiç birisi ÖGG- işçilerin sendika üyesi olma hakkını tümüyle ortadan kaldırma gerekçesi olarak yorumlanmaya elverişli değildir. 2495 sayılı yasanın ÖGG- işçilere sendika üyeliğini yasaklayan hükmü Anayasaya aykırıdır. ÖG alanında işverenlerin örgütlenmesine herhangi bir kısıtlama getirilmez, hatta örgütlenme zorunluluğu düşünülürken işçilere dernek ve sendika üyeliğinin yasaklanması üstün hukuk ilkesi olarak eşitliğe de aykırıdır.⁴⁶

Anayasa Mahkemesi, 2495 sayılı kanunun bir başka maddesinin Anayasaya aykırılığı iddiası üzerine, Anayasa'nın Geçici 15. maddesini gerekçe göstererek itirazı reddetmiştir. Geçici 15. maddeye göre 12 Eylül 1980 tarihinden, ilk genel seçimler sonucu toplanacak TBMM Başkanlık Divanı oluşuncaya kadar (6.12.1983) geçecek süre içerisinde çıkarılan kanunların Anayasaya aykırılığı iddia edile-

mez.⁴⁷ 2495 sayılı yasa da bu dönemde çıkartılmıştır.

3 Ekim 2001 tarihinde yapılan Anayasa değişikliği ile Anayasa'nın Geçici 15. maddesinin belirtilen dönemde çıkartılan kanunların Anayasaya aykırılıklarının iddia edilemeyeceğine dair son fıkrası madde metninden çıkartılmıştır.⁴⁸ Anayasa değişikliğiyle Geçici 15. madde engeli ortadan kalktığına göre artık 2495 sayılı kanunun kimi maddeleri için hukuka ve Anayasaya aykırılık iddiası Anayasa Mahkemesi'nce incelenebilecektir.

ÖGG'ne sendika üyeliğinin yasaklanması ILO'nun 87 sayılı Sendika Üyeliği ve Sendika Hakkının Korunması Sözleşmesine de aykırıdır.⁴⁹ 87 sayılı sözleşme, silahlı kuvvetler ve polis görevlileri için bazı kısıtlamalara gidilebileceğini ifade etmektedir (m.9). 98 sayılı Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkı Sözleşmesi (m. 5)⁵⁰ ve Avrupa Sosyal Şartı da (1. Bölüm m.5) benzeri bir düzenleme içermektedir.⁵¹ ÖGG-işçiler ne silahlı kuvvetler mensubu, ne de polis görevlisidirler. Dolayısıyla uluslararası hukuk bakımından da ÖGG' nin sendika özgür-

lüğü kısıtlanmamalıdır. 4688 sayılı kanunda bazı memur gruplarına sendika üyeliği yasaklanırken (m. 15), ÖGG- memurların emniyet hizmetleri sınıfı memurlarla aynı fıkra da sayılması ILO sözleşmelerinin isabetli anlaşılmadığını göstermektedir.

ILO Sendika Özgürlüğü Komitesi'nin Türk işçi üyesi bireysel sendika özgürlüğünden yoksun bırakılan ÖGG'nin durumunu dile getirmiştir.

Sonuç olarak, ÖGG- işçilerin başta sendika özgürlükleri olmak üzere tüm sendikal hakları için şunları önermek mümkündür: 1) ÖGG' nin dayanışma aidatı yoluyla TİS' den yararlanabilmesi konusunda açılacak bir davanın Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'na intikalini sağlamak. 2) Böyle bir davada hem ilk derece mahkemesinde hem de Yargıtay'da hukuka ve Anayasaya aykırılık iddiasını dile getirmek. 3) ILO denetim organlarında sorunun takipçisi olmak. 4) 2495 sayılı kanunun değişiklik tasarısının yasalaşma sürecine sendikaların müdahalesi ile, yasada çalışanlar lehine değişiklik yapmak.

45 "Devlet sendika özgürlüğünün özünü yasama yolu ile sınırlamak isteyebilir. Fakat bu amaçla çıkaracağı bir „alelade yasa" AY 11' e aykırı olur. Böyle bir yasanın AY 148, 150 gereğince Anayasa Mahkemesi'nce iptali istenebilir. O halde, sendika özgürlüğü ancak „Anayasayı değiştiren bir yasa" ile sınırlandırılabilir." (Kenan Tunçomağ, İş Hukuku, c II, İstanbul, 1985, Fakülteleer Matbaası, s. 33); Mustafa Gülcü, Anayasa Değişikliği Bakımından Anayasal Yargı, TODAİE- KYUP Yayınlanmamış Mezuniyet Tezi, Ankara, 1988, s.150 vd.

46 "Devlet, kamu hukuku önlemleriyle bu özgürlüğü (Olumlu sendika özgürlüğünü) ne ortadan kaldırabilir ve ne de özünü sınırlandırabilir." Kenan Tunçomağ, İş Hukukunun Esasları, Beta yy., İstanbul, 1988, s. 259

47 AYM'nin 15. 06. 2000 tarih ve E. 2000/ 37; K. 2000/ 14 sayılı kararı (AYMKD, sayı 36, c 2, Ankara, 2001, s. 710- 714)

48 03. 10. 2001 tarihinde kabul edilen 4709 sayılı T.C Anayasasının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun (17. 10.2001 tarih ve 24556 mükerrer sayılı RG)'ün 34. maddesi: " T. C Anayasasının geçici 15. maddesinin son fıkrası madde metninden çıkarılmıştır." demektedir.

49 Yıldırım Koç, Türkiye'de Sendikalaşma Hakkı ve ILO İlkeleri, Türk- İş Eğitim yy., Ankara, 1999, s. 21

50 "Güvenlik görevlileriyle ilgili düzenlemenin 98'in onaylanmasına ilişkin yasa tasarısının hükümet gerekçesinde öne sürüldüğünün tersine, sözleşme güvencelerden yararlanma ölçüsünü sıfıra indirmeye olanağı vermemektedir." Mesut Gülmez, Memurlar ve Sendikal Haklar, 1. Baskı, İmge yy., Ankara, 1990, s. 216

51 "Avrupa Sosyal Şartı'nın 5. maddesi çerçevesinde, polisle ilgili sendika hakkının toptan ortadan kaldırılması mümkün değildir. Buna karşılık silahlı kuvvetlerin sendika hakkının toptan kaldırılması mümkün olabilir." Alpaslan Işıklı, Sendika Hakkı ve Türkiye, (Yay. Haz.) Mesut Gülmez, Avrupa Sosyal Şartı ve Türkiye Kollokuyumu Bildiriler ve Tartışmalar, TODAİE yy., Ankara, 1993, s. 109

KAYNAKÇA

- Aktay Nizamettin, TIS, TÜHIS yy., Ankara, 2000
- Akyigit Ercan, ÖGG'nin Hukuki Konumu (İş Hukuku Açısından Bir İnceleme), TÜHIS, c. 16, sayı 2, Mayıs 2000
- Arda Taner, 21. Yüzyılda Türkiye'de Özel Güvenlik, PD, 1999, sayı 19
- Can Mevlüt, TIS Düzeninde Kapsam Dışı Personelin Niteliği, TÜHIS, Şubat 12995, c. 13, s. 4
- Çelik Nuri, Yargıtay'ın İş Hukuku Kararlarının Değerlendirilmesi 1992, Mess yy., İstanbul 1994, s. 107- 108
- " " , İş Hukuku Dersleri, 7. Bası, İstanbul, 1987
- Çetinelli S., Yargıtay 1989, s. 177
- Çubukçu Erdoğan, Yargıtay'ın İş Hukuku Kararlarının Değerlendirilmesi 1991, Mess yy., İstanbul, 1993, s. 137- 138
- " " , Dayanışma Aidatı Ödemek Suretiyle TIS'den Yararlanma Açısından 2495 Sayılı Kanunla ÖGT Personelinin Hukuki Durumu, İş Hukukunun Ulusal ve Uluslararası Temel ve Güncel Konuları, Kamu- İş yy., Ankara, 1993
- DAK Güvenlik, 2495 Sayılı Yasa Karşısında Güvenlik Problemine Özel Güvenlik Şirketleri İle Yeni Çözümler, Ankara, 2002
- Demir Fevzi, Yargıtay 1988, s. 157
- DİE, Türkiye İstatistik Yılığ 1999, Ankara, 2000
- Ekonomi Münir, Yargıtay 1992, s. 139
- " " , Yargıtay 1988, s. 134- 135, 165
- Gerek Nüvit, Yetki Tesbitinde ÖGG'nin Durumu, TÜHIS, c. 16, sayı 4- 5, Kasım 2000- Şubat 2001
- Gülcü Mustafa, ÖGG'nin Yakalama Yetkisi, Polis Dergisi, Ekim- Kasım- Aralık 2001, sayı 29, s. 107
- " " , Anayasa Değişiklikleri Bakımından Anayasal Yargı, TODAİE- KYUP, Ankara, 1985
- Gülmez Mesut, 98 Sayılı Sözleşme Uygulaması ve Türkiye (2): 1980- 1990, AİD, c. 23, sayı 4, Aralık 1990
- " " , Memurlar ve Sendikal Haklar, 1. Baskı, İmge yy., Ankara, 1990
- Işık Alpaslan, Avrupa Sosyal Şartı ve Türkiye Kollokyumu Bildiriler ve Tartışmalar, (Yay. Haz.) Mesut Gülmez, TODAİE yy., Ankara, 1993
- İnce Ergun, Çalışma Hukuku, Artı yy., İstanbul, 1998
- Kılıçoğlu Mustafa, Sendikalar Hukuku ve Toplu İş Uyuşmazlıkları, Turhan Kitabevi, Ankara, 1999
- Koç Yıldırım, Türkiye'de Sendikalaşma Hakkı ve İLO İlkeleri, Türk-İş Eğitim yy., Ankara, 1999
- Kutsal Metin, Yargıtay 1992, s. 45
- Mahiroğulları Adnan, 1980 Sonrası Türk ve Fransız Sendikacılığı, Kamu- İş yy., Ankara, 2000
- Milli Güvenlik Konseyi Tutanak Dergisi, c.4, 64. Birleşim, 16. 07.1981
- Narmanhoğlu Ünal, İş Hukuku II, Toplu İş İlişkileri, DEÜ yy., İzmir, 2001
- Önal Osman, Yargıtay 1992, s. 128- 129
- Petrol- İş, 1985
- " " , 1990
- " " , 1991
- " " , 1992
- " " , 1993-94
- " " , 1995-96
- " " , 1997-99
- Poyraz Mükremin, Bazı Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanun İle İlgili Açıklamalar, ÇİD, Eylül 1988, c. 2, sayı 5
- Reisoglu Seza, 2822 Sayılı TISGLK Şerhi, Ayyıldız Matbaası, Ankara, 1986
- Serim Ekrem, Yargıtay 1990, s. 134
- Soyer M. Polat, 2495 Sayılı Yasaya Tabi ÖGG'nin TIS'den Yararlanma Sorunu -Yargıtay'ın İki Kararı Üzerine Not-, ÇİD, Mayıs 1990, s. 15- 17
- Subaşı İbrahim, Türk İş Hukukunda Kapsam Dışı Personel, Metin Kutsal'a Armağan, TÜHIS yy., Ankara, 1998
- Şahin Emin, Yargıtay 1988, s. 154
- Şahlanan Fevzi, Yargıtay 1989, s. 177
- Tiyek Musa, Özel ve Gönüllü Güvenliğin Türk Güvenlik Sistemine Katkısı, TODAİE-KYUP, Ankara, 2001
- TSE Meslek Standartları Hazırlama Grubu, Özel Güvenlik Görevlisi Meslek Standardı (Taslak)
- " " " " " " , Güvenlik Görevlisi Meslek Standardı (Taslak)
- Tuğ Adnan, Türk Hukukunda TIS, Çankaya Ü. yy., Ankara, 1998
- Tuncay A. Can, Karar İnceleme Köşesi, ÇİD, c. 1, Mart 1987, s. 23- 25
- Tunçomağ Kenan, İş Hukukunun Esasları, Beta yy., İstanbul, 1988
- " " , İş Hukuku c. II, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1985
- Ünal Çağlar, Özel Güvenlik, Mönch Türkiye yy., Ankara, 2000
- " " , Türkiye'de ÖG Sektörü Risk Yönetimi ve VIP Koruma, Türkiye'de Güvenlik ve Bilgi-İletişim Teknolojilerinin Sektördeki Yansımaları, Mönch Türkiye yy., Ankara, 2001
- Yılmaz Ali, Güvenlik Hizmetlerinin Etkinliği Açısından ÖG Sistemi, Okyanus Dağıtım yy., Malatya, 1996
- Y 9. HD, 01.02.1992 tarih ve E. 92/ 9958; K. 92/ 1331 (İşveren, c. 31, sayı 9, Haziran 1993, s. 15); (İş ve Hukuk, Yıl 28, sayı 234, Nisan- Mayıs 1993, s. 28)
- Y 9. HD, 27. 12. 1988 tarih ve E. 88/ 12374; K. 88/ 12582 (YKD, c. 15, Temmuz 1989, s. 970- 971)
- Y 9. HD, 04. 12. 1989 tarih ve E. 89/ 7280; K. 89/ 10563 (ÇİD, c. 4, Ocak 1990, s.32); (Egemen Erdal- Temiz Semih, İş Hukuku İle İlgili Örnek Kararlar 1967- 1991, Ufuk Matbaası, İstanbul 1991, s. 455- 456, 697)
- Y 9. HD, 21. 06. 1990 tarih ve E. 90/ 4407; K. 90/ 7626 (YKD, c. 17, Ocak 1991, s. 54- 55; Kamu- İş, Çalışma Hayatı İle İlgili Yargıtay kararları 1990- 1995, s. 499)
- Y 9. HD, 29. 04. 1991 tarih ve E. 90/ 14523; K. 91/ 7791 (İşveren, c. 30, sayı 10, Temmuz 1992, s. 166- 167)
- Y 9. HD, 14. 07. 1994 tarih ve E. 94/ 11308; K. 94/ 11197 (ÇİD, Eylül 1994, s. 32); (Günay Cevdet İlhan, TISGL Hukuku Açıklamalar Kararlar İlgili Mevzuat, Turhan Kitabevi, Ankara, 1999, s. 302; Kamu- İş, Çalışma Hayatı İle İlgili Yargıtay kararları 1990- 1995, s. 512)
- YHGK, 28. 03. 1986 tarih ve E. 1985/ 9- 357; K. 1986/ 313 (YKD, c. 13, Eylül 1987, s. 1291- 1292)
- AYM, 15. 06. 2000 tarih ve E. 2000/ 37; K. 2000/ 14 (AYMKD, sayı 36, c. 2, Ankara 2001, s. 710- 714)

TÜRK-İŞ'te Genel Kurullar

TÜRK-İŞ'e bağlı sendikalardan Türkiye Çimse-İş, Şeker-İş, Ağaç-İş'in, Genel Merkez Genel Kurulları yapıldı.

Türkiye Çimse-İş Genel Başkanlığı'na yeniden Tamer Eralan, Şeker-İş Genel Başkanlığı'na yeniden Ömer Çelik, Ağaç-İş Genel Başkanlığına yeniden Mürsel Taşçı getirildi.

Sendikaların yeni yönetim kurulları şu isimlerden oluştu:

TÜRKİYE ÇİMSE-İŞ

Genel Başkan	: Tamer Eralan
Genel Sekreter	: Hasan Akmeahmet
Genel Mali Sekreter	: Haluk Alanbay
Genel Eğitim Sekreteri	: Ramazan Şafak
Genel Teşkilatlanma Skr.	: Erdem Talu

ŞEKER-İŞ

Genel Başkan	: Ömer Çelik
Genel Başkan Vekili	: Vahap Polat
Genel Sekreter	: Fethi Tekin
Genel Mali Sekreter	: İsa Gök
Genel Eğt. ve Teşk. Skr.	: Erdoğan Pehlivanoğlu

AĞAÇ-İŞ

Genel Başkan	: Mürsel Taşçı
Genel Sekreter	: Kemal Esin
Genel Mali Sekreter	: Ahmet Bulut

Çalışma Yaşamında Haziran - Temmuz 2002

1 Haziran 2002, Cumartesi

- ✓ Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer tarafından onaylanan ve 1 Haziran 2002 tarihli ve 24772 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Emeklilik Yasası yürürlüğe girdi.
- ✓ İşçi Emeklileri Derneği'nin, 100 bin emeklinin ek-sik ödeme nedeniyle alacakları enflasyon farkının ödenmesi isteğiyle imzaladığı mektubu, Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'e göndereceği ve buradan da sonuç alamazsa toplu olarak dava açacağı açıklandı.

2 Haziran 2002, Pazar

- ✓ SSK Ankara Kavaklıdere Tesisleri'nde üç yıllık icra-atlarını değerlendirdiği bir basın toplantısı düzenleyen Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan, 2821 sayılı Sendikalar Yasası ile 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Yasası'nda değişiklik yapılacağını söyledi. Bakan Okuyan toplantıda, SSK'nın çökmek üzere olduğunu, Bağ-Kur'un ise tamamen çöktüğünü belirtti. 400 bin kişinin sosyal güvenlik kurumlarından hak etmediği halde maaş aldığını söyleyen Okuyan, sosyal güvenlik kuruluşlarının tek çatı altında toplanması çalışmalarının ise sürdüğünü bildirdi.
- ✓ 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendika Yasası uyarınca, kamuda örgütlü bulunan sendikaların Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na teslim ettikleri belgelere göre, Kamu-Sen'in 430 bin, KESK'in 350 bin ve Memur-Sen'in ise 90 üyesi bulunuyor.
- ✓ İşsizlik Sigortası Fonu'ndan bugüne kadar 20 bin 432 işçiye toplam 3 trilyon 210 milyar lira ödendiği açıklandı.
- ✓ Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan Ankara'da yaptığı açıklamada, yolsuzluklarla mücadelelerinin sürdürüldüğünü belirterek, şu ana kadar yolsuzluk yapan 249 kişiyi tutuklattığını söyledi.

3 Haziran 2002, Pazartesi

- ✓ Devlet İstatistik Enstitüsü (DİE) bu yılın Mayıs ayında, bir önceki aya göre Toptan Eşya Fiyatları (TEFE)'nin yüzde 0.4, Tüketici Fiyatları (TÜFE)'nin ise yüzde 0.6 oranında arttığını açıkladı.

- ✓ Çalışanların Tasarrufa Teşvik Edilmesi ve Bu Tasarrufların Değerlendirilmesine Dair Kanun ile kurulan hesapta, 30 Nisan 2002 tarihi itibarıyla, anapara ve nema geliri olmak üzere toplam 11 katrilyon 988.7 trilyon lira biriktiği bildirildi.

4 Haziran 2002, Salı

- ✓ İşçi emeklilerinin Haziran ayı aylıkları belirlendi. Buna göre, en düşük emekli aylığı 224.7 milyon, en yüksek emekli aylığı ise 432.5 milyon liraya yükseldi.

5 Haziran 2002, Çarşamba

- ✓ TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral yaptığı açıklamada, "Biz AB'ye hayır demiyoruz. AB'nin bize hayır demesinde ciddi kuşklarımız var" dedi.
- ✓ İzmir Tekel Sigara Fabrikası'nın 30 Haziran tarihinde kapatılmasını protesto eden işçiler eylem yaptı.

7 Haziran 2002, Cuma

- ✓ Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer, Meclis'te grubu bulunan siyasi parti liderleriyle Cumhurbaşkanı Köşkü'nde "AB Zirvesi" düzenledi.

9 Haziran 2002, Pazar

- ✓ Başbakan Bülent Ecevit düzenlediği basın toplantısında Başbakanlık'tan çekilmeye niyeti ve hakkı olmadığını söyledi.
- ✓ Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan düzenlediği toplantıda, yasal boşluklar ve denetim eksikliği nedeniyle hak etmeden emekli maaşı alan 75 bin kişinin maaşını kestiklerini, üç yıl içinde ayrıca 3 bin 510 inceleme ve soruşturma yapıldığını belirterek, "Bin 347 kamu görevlisi ceza aldı. 80 kamu çalışanın görevine son verildi" diye konuştu.

10 Haziran 2002, Pazartesi

- ✓ TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, bir kısım basında yer alan "Bayram Meral'in AB konusundaki çelişkisi" konulu haberler nedeniyle yaptığı yazılı açıklamada, "TÜRK-İŞ, ne AB karşıtı cephededir, ne de AB'ye koşulsuz teslim olunmasını savunanların yanındadır" dedi.

12 Haziran 2002, Çarşamba

- ✓ Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı verilerine göre, Türkiye'de kriz döneminde 1.5 milyon kişi işini kaybetti.

13 Haziran 2002, Perşembe

- ✓ TÜRK-İŞ'e bağlı Sağlık-İş Sendikası Genel Başkanı Mustafa Başoğlu, Devlet Bakanı Şükrü Sina Gürel'i makamında ziyaret ederek, AB ve Kıbrıs konularında gösterdiği duyarlılıktan dolayı teşekkür etti ve Bor madenleri için kurulacak olan şirkete işçi sendikalarının da ortak olması konusundaki teklifini sundu.
- ✓ TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, ILO'nun Cenevre'de devam eden konferansında yaptığı konuşmada, Türkiye'nin AB'ye girmesini istediklerini, ancak Türkiye'den, kısa sürede kabulü mümkün olmayan isteklerde bulunularak, katılım süresinin uzatılacağı endişesini taşıdıklarını söyledi.

15 Haziran 2002, Cumartesi

- ✓ Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan, 1475 sayılı İş Yasası'nda değişiklik öngören yasa taslağı üzerinde bilim kurulu ile konfederasyon uzmanlarının taslaktaki teknik ayrıntıları görüşmek üzere biraraya geleceklerini bildirdi.

16 Haziran 2002, Pazar

- ✓ TÜRK-İŞ Teşkilatlandırma Sekreteri ve Genel Maden-İş Sendikası Genel Başkanı Çetin Altun yaptığı açıklamada, Türkiye'nin kömür rezervi açısından zengin olmasına karşın, enerjide dışa bağımlı hale getirilmesine tepki göstererek, "Sadece birileri para kazansın diye Türkiye, tüketemeyeceği kadar doğalgaz bağlantısı yapmıştır" dedi.
- ✓ Mecidiyeköy Kültür Merkezi'nde gerçekleştirilen Tes-İş İstanbul 1 No.lu Şube 4. Olağan Genel Kurulu'nda, Tes-İş Sendikası 1 No.lu Şube Başkanlığı'na Tahsin Zengin yeniden seçildi.
- ✓ Türkiye İşçi Emeklileri Derneği tarafından yapılan araştırmada, son üç yılda emekli maaşlarının, altın fiyatları karşısında reel olarak yüzde 26.6 kayba uğradığı tespit edildi.

17 Haziran 2002, Pazartesi

- ✓ Hükümetin, memurlarla 15 Ağustos 2002 tarihinde toplu görüşmeler için masaya oturacağı açıklandı. Memurları temsil edecek sendikanın ise Çalış-

ma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın üye yeterliliğine bakarak karar vereceği veriler bilgileri arasında yer aldı.

18 Haziran 2002, Salı

- ✓ TÜRK-İŞ'e bağlı Belediye-İş Sendikası Genel Başkanı Nihat Yurdakul yaptığı açıklamada, TBMM'de bekletilen İş Güvencesi Yasa Tasarısı'nın İş Kanunu Ön Tasarısı ile bir kez daha engellenmek istendiğini söyledi.
- ✓ 1 Temmuz 2002 tarihinden geçerli olacak Asgari Ücreti belirlemek üzere ikinci kez toplanan Asgari Ücret Tespit Komisyonu, çalışmalarını sürdürdü. Komisyonun ücret konusunda, hazırlanan raporları inceledikten sonra kararını vereceği açıklandı.
- ✓ Belediye-İş Sendikası Genel Başkanı Nihat Yurdakul, İstanbul Büyükşehir ve ilçe belediyelerinde çalışan yaklaşık 10 bin işçi adına yürütülen toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde, arabulucu safhasında da olumlu bir sonuç alınmadığını ve bu nedenle grev kararı alacaklarını söyledi.

19 Haziran 2002, Çarşamba

- ✓ Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan Ankara'da yaptığı açıklamada, bakanlık ve bağlı kuruluşlarında 55 kuruluşun toplam kalite belgesi aldığına işaret ederek, hedeflerinin yıl sonuna kadar bakanlık ve bağlı kuruluşların tümünde kalite belgesi almak olduğunu söyledi.
- ✓ TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral yaptığı yazılı açıklamada, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO)'da çalışanların Batman'da başlattıkları eylemi desteklediklerini açıkladı.

20 Haziran 2002, Perşembe

- ✓ TÜRK-İŞ'e bağlı Basın-İş Sendikası Merkez Yönetim Kurulu tarafından yapılan yazılı açıklamada, "İş Kanunu Ön Tasarısı yırtılır ve kölelik düzenini geri getirmeye çalışan zihniyetlere yol verilmez" dendi.
- ✓ Harb-İş Sendikası İstanbul Şube yöneticileri tarafından düzenlenen ve TÜRK-İŞ 1. Bölge Temsilcisi Faruk Büyükkucak ile diğer sendika yöneticilerinin de katıldığı basın toplantısında, Deniz Kuvvetleri Komutanlığı'na bağlı İstanbul Tersane Komutanlığı'ndan tayin adı altında yapılan sürgünlere tepki dile getirildi.

22 Haziran 2002, Cumartesi

- ✓ Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU) tarafından açıklanan 2001 yılı Sendikal Hak İhlalleri Raporu'nda Avrupa ülkelerinde de işçi haklarının tehdit altında olduğu bildirildi.

24 Haziran 2002, Pazartesi

- ✓ TÜRK-İŞ'e bağlı Banka ve Sigorta İşçileri Sendikası (Basisen) tarafından yapılan açıklamada, uluslararası sermayenin, IMF aracılığıyla Türk bankalarını ve reel sektörü ele geçirmek için son derece planlı hareket ettiği bildirildi.

26 Haziran 2002, Çarşamba

- ✓ 1 Temmuz 2002 tarihinden itibaren 16 yaşından büyükler için uygulanacak asgari ücret yüzde 13 oranında artırılarak brüt 250 milyon 875 bin liraya, net 184 milyon 251 bin liraya yükseltildi.
- ✓ TÜRK-İŞ Araştırma Merkezi tarafından her ay düzenli olarak yapılan "Gıda Harcaması" araştırmasının Haziran 2002 ayı sonuçları açıklandı. Buna göre, dört kişilik bir ailenin zorunlu gıda harcaması, bir önceki aya göre yüzde 3,1 artarak 334 milyon 41 bin lira olarak gerçekleşti. Araştırmaya göre yoksulluk sınırı ise 1 milyar 15 milyon lira olarak hesaplandı.
- ✓ TÜRK-İŞ'e bağlı Petrol-İş Sendikası Başkanlar Kurulu'nca yapılan yazılı açıklamada, İş Güvencesi Yasası ile getirilmek istenen "İş Kanunu Ön Tasarısı"nın, tamamen işverenin çıkarına olduğu savunuldu.

28 Haziran 2002, Cuma

- ✓ TİSK Genel Sekreteri Bülent Pirler yaptığı yazılı açıklamada, asgari ücret primlerinin net ücret düzeyine yaklaştığını belirterek, "İşsizliğin had safhaya vardığı bir ortamda bu durum Türkiye açısından son derece vahimdir" dedi.

30 Haziran 2002, Pazar

- ✓ İşadamı Sakıp Sabancı İstanbul'da yaptığı açıklamada, Başbakan Ecevit'in çekilme vaktinin geldiğini belirterek, "Acaba bu gidişatta en çok kötülük Ecevit'e mi oluyor, yoksa 65 milyona mı?" diye sordu.

1 Temmuz 2002, Pazartesi

- ✓ 16 yaşından büyükler için brüt 250 milyon 875 bin, net 184 milyon 251 bin 937 lira olarak belirlenen

asgari ücret bugün yürürlüğe girdi. SSK primine esas kazancın alt ve üst sınırları için daha önce belirlenen ücretler de bugünden itibaren artacak.

- ✓ TÜRK-İŞ'e bağlı Selüloz-İş Sendikası Genel Başkanı Ergin Alşan, SEKA'nın özerk bir yapıya kavuşturulmasını istedi.

2 Temmuz 2002, Salı

- ✓ Devlet Bakanı Kemal Derviş; TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, HAK-İŞ Genel Başkanı Salim Uslu ve DİSK Genel Başkanı Süleyman Çelebi ile yemekli toplantıda buluştu. HAK-İŞ Genel Başkanı Salim Uslu toplantıdan sonra yaptığı açıklamada, Bakan Derviş'in "Hükümetin misyonunun bittiği" yolundaki tespitlere katıldığını söyledi.

3 Temmuz 2002, Çarşamba

- ✓ Devlet İstatistik Enstitüsü (DİE) 2002 Haziran ayı enflasyon rakamlarını açıkladı. Buna göre, Tüketici Fiyatları Endeksi (TÜFE) bir önceki aya göre yüzde 0,6, Toptan Eşya Fiyatları Endeksi (TEFE) ise yüzde 1,2 oranında artış gösterdi. Yıllık enflasyon ise TÜFE'de yüzde 42,6, TEFE'de yüzde 46,8 olarak gerçekleşti.
- ✓ Emek Platformu Başkanlar Kurulu tarafından yayınlanan bildiride, Seçim ve Siyasi Partiler yasalarında mümkün olduğunca çabuk değişiklik yapılarak erken seçime gidilmesi gerektiği belirtildi.

6 Temmuz 2002, Cumartesi

- ✓ Düzenlenen törenle 10 yeni SSK hastanesi, uydu aracılığıyla aynı anda hizmete açıldı. Törende konuşan Başbakan Yardımcısı Mesut Yılmaz, sosyal güvenlik kurumlarının batma noktasına getirildiğini söyledi. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan da yaptığı konuşmada, açılan hastaneler hakkında bilgi verdi. Hastanelere işçi ve işveren konfederasyonlarında 3 yıldan fazla görev yapanların isimleri verildi.

7 Temmuz 2002, Pazar

- ✓ TÜRK-İŞ'e bağlı Sağlık-İş Sendikası Genel Başkanı Mustafa Başoğlu, ekonominin içinden çıkılmaz hale gelmesinde Bakan Kemal Derviş'in büyük payı olduğunu söyledi.
- ✓ Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın memur sendikalarına ilişkin tebliği 7 Temmuz 2002 tarihli ve 24808 sayılı Resmi Gazete'de yayımlandı. Tebliğe göre Kamu-Sen 329 bin 65 üyeyle birinci, KESK

262 bin 348 üyeyle ikinci ve Memur-Sen 41 bin 871 üyeyle üçüncü sırayı aldı.

8 Temmuz 2002, Pazartesi

- ✓ Karabük Demir Çelik Fabrikası (KARDEMİR) Yönetim Kurulu'nun toplu olarak istifa ettiği bildirildi.
- ✓ Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığı arasında imzalanan protokole göre, SSK'lıların istedikleri hastanelere değil Bakanlığın belirlediği hastanelere gidebilecekleri bildirildi.
- ✓ Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanan ve Resmi Gazete'de yayınlanan memur sendikaları tebliğine tepki gösteren memur sendikaları, açıklanan rakamların bakanlığa bildirilen rakamlardan yaklaşık 232 bin civarında eksik olduğu bildirildi.

9 Temmuz 2002, Salı

- ✓ TISK, TÜRK-İŞ, HAK-İŞ ve DISK Genel Başkanları'nın yaptığı toplantıdan sonra yayınlanan ortak açıklamada, böylesi bir ortamda TBMM'nin tatilde olmasının "lüks" olduğu belirtilerek, TBMM'nin derhal toplanması, siyasi partiler ve seçim kanunlarında gerekli değişikliklerin yapılarak seçime gidilmesi istenildi.
- ✓ Devlet İstatistik Enstitüsü (DİE) tarafından Haziran ayına ilişkin açıklanan yüzde 0,6 oranındaki TÜFE'nin aylıklara yansıtılması sonucunda Temmuz ayında en düşük emekli aylığı 226 milyon 39 bin liraya, en yüksek emekli aylığı ise 435 milyon 165 bin liraya yükseldi.

10 Temmuz 2002, Çarşamba

- ✓ Başbakan Bülent Ecevit Başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu, yılın ikinci yarısı için memur maaşlarına yüzde 5 artı yüzde 2 refah payı zam yapmayı kararlaştırdı.
- ✓ 10 Temmuz 2002 tarih ve 24811 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Bakanlar Kurulu kararı ile, Kamu İktisadi Teşebbüsleri ve bağlı ortaklıklarda geçici kadro uygulamasına son verildi.

11 Temmuz 2002, Perşembe

- ✓ Ekonomiden Sorumlu Devlet Bakanı Kemal Derviş'in istifası Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer tarafından kabul edilmedi. Bakan Derviş de yaptığı açıklamada, istifa kararının işleme konulmamasını kabul ettiğini ve göreve devam edeceğini bildirdi. Dışişleri Bakanı İsmail Cem görevinden istifa etti.

13 Temmuz 2002, Cumartesi

- ✓ İşsizlik Sigortası Fonu'nun, primlerin toplanmaya başlandığı Temmuz 2000'den bu yana geçen 24 aylık sürede toplam yüzde 235 düzeyinde getirisi olduğu belirlendi.

15 Temmuz 2002, Pazartesi

- ✓ TBMM Başkanı Ömer İzgi, Meclis'i 1 Eylül 2002 tarihinde toplantıya çağırdı. Uzmanlar, 3 Kasım'da erken seçime start verildiği değerlendirmesini yaptı.

16 Temmuz 2002, Salı

- ✓ TÜRK-İŞ'e bağlı Sağlık-İş Sendikası Genel Başkanı Mustafa Başoğlu, ABD'nin Irak'a yapacağı bir savaşta Türkiye'nin büyük zarara uğrayacağını söyledi.
- ✓ Hükümeti oluşturan partilerin liderleri yaptıkları toplantıda, 3 Kasım 2002 tarihinde seçim yapılmasına karar verdiklerini açıkladılar.
- ✓ Emek Platformu (EP) Başkanlar Kurulu Yalova'da, sendikasıylaştırılan Ak-Al Fabrikası'nın önünde basın açıklaması yaptı. Platform adına konuşan DISK Genel Başkanı Süleyman Çelebi, erken seçimin gerekli olduğunu belirterek, seçimlerden önce İş Güvencesi Yasası'nın çıkarılmasını istedi.

17 Temmuz 2002, Çarşamba

- ✓ Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, işkolları istatistiklerini yayınladı. Buna göre, toplam kayıtlı 4 milyon 572 bin 841 işçiden, 2 milyon 680 bin 966'sı sendikaya üye. İstatistik bilgilerinde, TÜRK-İŞ'e bağlı 33, HAK-İŞ'e bağlı 6 ve DISK'e bağlı 11 sendika ile bağımsız 3 sendikanın yüzde 10 barajını aştığı yer aldı.
- ✓ Emek Platformu'nun Yalova'daki toplantısını, BASK katıldı gerekçesiyle terkeden Kamu-Sen Genel Teşkilatlanma Sekreteri Yücel Coşkun, Emek Platformu (EP)'den çekilmeyeceklerini açıkladı.

18 Temmuz 2002, Perşembe

- ✓ Meclis Başkanlığı, DYP ve AKP'nin başvurusu üzerine, TBMM'yi 22 Temmuz'da olağanüstü toplantıya çağırdı.
- ✓ Maliye Bakanlığı, bu yılın ilk altı ayında bütçe açığını 17.8 katrilyon lira olarak açıkladı.
- ✓ TÜRK-İŞ'e bağlı Teksif Sendikası Genel Başkanı Zeki Polat, Nevşehir'de toplanan Başkanlar Kurulu'nda yaptığı açıklamada, bazı işverenlerin ülkede-

ki işsizliği silah gibi kullanarak işçileri istifaya sürüklediklerini söyledi.

19 Temmuz 2002, Cuma

- ✓ DSP'den istifa eden ve Yeni Oluşum adı altında bir araya gelen grubun, önümüzdeki hafta içerisinde işçi ve işveren sendika konfederasyonları ile görüşecekleri bildirildi. Konuya ilişkin görüşlerini açıklayan TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, "Yeni Oluşum'u izleyip bakacağız" derken, DISK Genel Başkanı Süleyman Çelebi de görünüşün henüz netleşmediğini açıkladı. HAK-İŞ Genel Başkanı Salim Uslu ise, "AKP daha heyecan verici" dedi.

21 Temmuz 2002, Pazar

- ✓ Devlet İstatistik Enstitüsü verilerine göre, Mart ayında bir önceki aya göre imalat sanayiinde istihdam yüzde 1.8 oranında artış kaydetti. Şubat ayında 574 bin kişi olan istihdam, 584 bin kişiye yükseldi. Ortalama ücretler ise yüzde 0.8 oranında düştü.

22 Temmuz 2002, Pazartesi

- ✓ DISK'in kurucularından ve ilk Genel Başkanı olan Kemal Türkler, katledilişinin 22. yılında anıldı. Anma törenine, DISK Genel Başkanı Süleyman Çelebi ve Yönetim Kurulu Üyeleri, DISK üyesi sendikaların yönetici ve üyeleri, KETEV (Kemal Türkler Eğitim Vakfı) yöneticileri katıldı.
- ✓ Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş.'nin Paşabahçe Beykoz Fabrikası'nda, 71 milyon dolar sermaye kaybına yol açtığı gerekçesiyle üretimi durdurma kararı alındı. Atatürk'ün imzasıyla kurulan Beykoz Fabrikası'ndaki işçiler, işyerini terk etmeme eylemi başlattı.
- ✓ TÜRK-İŞ'e bağlı Kristal-İş Sendikası'ndan basına yapılan yazılı açıklamada, Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş.'nin, Paşabahçe Beykoz Cam Fabrikası'nda üretimi durdurma ve 870 üyesinin 15 gün süreyle toplu izne çıkarma kararı aldığı bildirildi.

23 Temmuz 2002, Salı

- ✓ TÜRK-İŞ, HAK-İŞ ve DISK yöneticilerinden oluşan heyet, İş Güvencesi ve Siyasi Partiler Yasası'nın bir an önce çıkarılması için SP lideri Recai Kutan ile görüştüktan sonra Başbakan Ecevit'le bir araya geldi.
- ✓ İş Güvenliği Yasası'nın Ulusal Program'da kısa vadeli hedefler arasında olduğunu söyleyen Çalışma

ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan, TÜRK-İŞ, HAK-İŞ ve DISK Genel Başkanları'nın liderlere yaptığı ziyaretleri "doğru bir yaklaşım" olarak değerlendirdi.

24 Temmuz 2002, Çarşamba

- ✓ Paşabahçe Beykoz Fabrikası'nın yasadışı işgal altında olduğunu belirten firma yetkililerine karşılık TÜRK-İŞ'e bağlı Kristal-İş Sendikası Genel Başkanı Mustafa Bağçeci, "fabrikada işgal değil, kanunsuz lokavt" olduğunu savundu.
- ✓ TÜRK-İŞ'e bağlı Türkiye Sağlık İşçileri Sendikası Genel Başkanı Mustafa Başoğlu, Paşabahçe Beykoz Cam Fabrikası'nda eylem yapan işçileri ziyaret etti.
- ✓ DISK'e bağlı Genel-İş Sendikası Genel Başkanı, DISK Başkanlar Kurulu Üyesi ve DISK eski Genel Başkan Vekili İsmail Hakkı Önal vefat etti.

25 Temmuz 2002, Perşembe

- ✓ DISK üyesi İlerici Deri-İş Sendikası Genel Başkanı Kenan Budak, öldürülüşünün 21. yılında mezarı başında yapılan bir törenle anıldı.
- ✓ Kristal-İş Sendikası Genel Başkanı Mustafa Bağçeci tarafından yapılan yazılı açıklamada, Paşabahçe Cam Fabrikası'nda, fabrikanın geleceği ile ilgili gelişmeleri barışçı bir biçimde bekleyen üyelere ve ailelerine uygulandığı, Türkiye bir hukuk devleti ise bu ablukanın derhal kaldırılması gerektiği belirtildi.
- ✓ Türkiye Sağlık İşçileri Sendikası Genel Başkanı Mustafa Başoğlu, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan'ı makamında ziyaret ederek, İş Güvencesi ile ilgili olarak hazırlatılan afişi takdim etti. Başoğlu, ziyaret sırasında yaptığı konuşmada, "AB Paketi'nde İş Güvencesi'nin olmaması büyük bir eksikliktir" dedi.
- ✓ Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan, Avrupa Birliği'ne (AB) uyum yasaları çerçevesinde hazırlanan paketin içinde, İş Güvencesi Yasası'nın bulunmadığını belirterek, "Umarım ki, İş Güvencesi Yasası da bu paketin içinde yer alır ve gelecek hafta Meclis'ten çıkar" dedi.
- ✓ Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Türk Sanayici ve İşadamları Derneği, İktisadi Kalkınma Vakfı, Türkiye İhracatçılar Meclisi, Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu ve Türkiye Ziraat Odaları Birliği tarafından, İş Güvencesi Yasa Tasarısı'nın AB'ye

uyum yasaları arasına alınmaması istenilen bir bil-
diri yayınlandı.

26 Temmuz 2002, Cuma

- ✓ Emek Platformu Başkanlar Kurulu, erken seçim tartışmalarına yönelik görüşlerini açıklamak, seçim tarihini belirlemek amacıyla 29 Temmuz Pazartesi günü toplanacak olan Meclis'e taleplerini iletmek amacıyla basın toplantısı yaptı.

27 Temmuz 2002, Cumartesi

- ✓ TÜRK-İŞ'e bağlı Kristal-İş Sendikası tarafından yapılan yazılı açıklamada, İstanbul Sanayi Odası tarafından yayınlanan ve 2001 yılı verilerini içeren 500 büyük şirket araştırmasında, zarar ettiği gerekçesiyle kapatılmasına karar verilen Paşabahçe Cam Sanayi'nin, 30. sıraya yükseldiği bildirildi.
- ✓ Kristal-İş Sendikası Genel Başkanı Mustafa Bağçeci, Başbakan Bülent Ecevit'e bir mektup göndererek, Paşabahçe Cam Fabrikası'nda eylem yapan işçileri takip etmek isteyen basın mensuplarına karşı uygulanan ablukanın kaldırılmasını istedi.
- ✓ TÜRK-İŞ'e bağlı Sağlık-İş Sendikası Genel Başkanı Mustafa Başoğlu'nun, dünya liderlerine, uluslararası ekonomi kuruluşlarının başkanlarına ve AB yetkililerine mektuplar göndererek lobi çalışması yaptığı bildirildi.
- ✓ TÜRK-İŞ'e bağlı Sağlık-İş Sendikası'nın Paşabahçe Cam Fabrikası'nın kapatılmaması için eylem yapan işçilere günlük gıda yardımı yaptığı bildirildi.

28 Temmuz 2002, Pazar

- ✓ Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanan bir raporda; kişi başına gelirin 2 bin 219 dolar, kişi başına borcun ise 2 bin 918 dolara yükseldiği kaydedildi.
- ✓ İş Güvencesi Yasa Tasarısı'nın TBMM'de kabul edilmesi için siyasi parti yetkilileri ile görüşmelerini sürdüren Emek Platformu yetkililerinin DSP'li bakanlarla görüştüğü ve yasanın çıkması konusunda söz aldığı bildirildi.

29 Temmuz 2002, Pazartesi

- ✓ İşçi emekli aylıklarının aylık TÜFE oranında artırılması uygulaması nedeniyle, her bir işçi emeklisinin 2.5 yılda toplam 759 milyon 533 bin 991 lira kaybı olduğu belirtildi.
- ✓ İstanbul'da Şişe Cam Fabrikası'nın kapatılmasına tepki gösteren ve yaklaşık bir haftadır fabrika bah-

çesinde eylem yapan işçilere, çocukları düzenledikleri gösteri ile destek verdi.

- ✓ İzmit Körfez'de kurulu bulunan dolun tesislerinde geçtiğimiz günlerde meydana gelen patlamada Tüpraş'ın önemli bir zarar görmediği bildirildi.
- ✓ TBMM, erken genel seçim ve AB'ye uyum yasalarını görüşmek üzere olağanüstü toplandı. Genel Kurul'da söz konusu yasalar görüşülmek üzere komisyonlara havale edilirken, seçim tarihinin iki veya üç gün içerisinde Genel Kurul'da belirlenebileceği açıklandı.
- ✓ TBMM'nin olağanüstü toplantısını TÜRK-İŞ, HAK-İŞ ve DISK genel başkanları izledi. Başkanlar, İş Güvencesi Yasa Tasarısı için görüşmeler yaptı.

30 Temmuz 2002, Salı

- ✓ Emek Platformu tarafından yapılan yazılı açıklamada, İş Güvencesi Yasa Tasarısı'nın kabul edilmesi konusunda DYP, AKP, YTP ve SP'den sonra iktidar partileri DSP, ANAP ve MHP'den de "tam destek sözü" alındığı bildirildi.

31 Temmuz 2002, Çarşamba

- ✓ TÜRK-İŞ 50. kuruluş yıldönümünü, Ankara'da düzenlenen bir toplantı ile kutladı. Toplantıya Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer, siyasi parti genel başkanları, bakanlar, milletvekilleri, işadamları, işçi ve işveren sendikalarının genel başkanları katıldı. Toplantıda bir konuşma yapan Genel Başkan Bayram Meral, işçi ve memur çıkarma karşılığında borç alma pazarlığı yaptığı gerekçesiyle hükümeti eleştirdi.
- ✓ TOBB, TESK, TİSK ve TUSİAD'm da aralarında bulunduğu 11 reel sektör kuruluşu, İş Güvencesi Yasa Tasarısı ile ilgili olarak yayınladığı bildiride, İş Güvencesi Yasa Tasarısı'nın yasalaşmasının çok derin bir ekonomik krize davetiye çıkaracağı kaydedildi.
- ✓ DISK Genel Başkanı Süleyman Çelebi, yaptığı yazılı açıklamada, İş Güvencesi Yasası'nın geç kalmış, zorunlu ve temel bir hak olduğunu bildirdi.
- ✓ TÜRK-İŞ'e bağlı Genel Maden-İş Sendikası tarafından Zonguldak'ta yapılan Temmuz 2002 Gıda Harcaması araştırmasına göre, dört kişilik bir ailenin zorunlu mutfak harcaması 335 milyon 400 bin liraya, yoksulluk sınırı ise 921 milyon 400 bin liraya yükseldi.

TÜRK-İŞ ve BAĞLI SENDİKALAR

TÜRK-İŞ Genel Başkan: BAYRAM MERAL Bayındır Sokak No. 10 ANKARA Tel: (312) 433 31 25 (4 Hat) Fax: (312) 433 68 09 - 433 85 80 - 432 56 60		18	DOKGEMİ-İŞ Genel Başkan: NAZIM TUR Küçükpiyalı Paşa Mah. Kızılay Meydanı No. 24/26 Tel: (212) 237 25 90 (5 Hat) • Fax: 237 39 89 Kasımpaşa / İST.	14
1	TARIM-İŞ Genel Başkan: BEDRETTİN KAYKAÇ Bankacı Sokak No. 10 Kocatepe / ANKARA Tel: (312) 419 04 56 (6 Hat) • Fax: (312) 419 38 47	01	TÜRKİYE YOL-İŞ Genel Başkan: BAYRAM MERAL Sümer 1 Sok. No. 18 Kızılay / ANKARA Tel: (312) 232 46 87-95 • Fax: (312) 232 48 10	19
2	ORMAN-İŞ Genel Başkan: MEHMET KAFES Özveren Sokak No. 19 Maltepe / ANKARA Tel: (312) 229 10 56-57-58-59 • Fax: (312) 229 21 15	01	TES-İŞ Genel Başkan: MUSTAFA KUMLU Meriç Sok. No. 23 Beştepe / ANKARA Tel: (312) 212 65 10 (20 Hat) • Fax: (312) 212 65 52	20
3	TÜRKİYE MADEN-İŞ Genel Başkan: H. HÜSEYİN KAYABAŞI Strasbourg Cad. 7/4-5 Sıhhiye / ANKARA Tel: (312) 231 73 55-56-57 • Fax: (312) 229 89 31	02	TEZKOOP-İŞ Genel Başkan: SADIK ÖZBEN Üçyıldız Cad. No. 29 Subayevleri / ANKARA Tel: (312) 318 39 79-86 • Fax: (312) 318 39 88	21
4	GENEL MADEN-İŞ Genel Başkan: ÇETİN ALTUN Mithatpaşa Mah. Nizam Cad. Şemsi Denizler Sk. No. 18 Tel: (372) 251 44 77 • Fax: (372) 253 66 35 ZONGULDAK	02	TÜRK KOOP-İŞ Genel Başkan: CAN SERT İzmir Cad. Fevzi Çakmak Sokak 15/11 Yenışehir / ANKARA Tel: (312) 230 08 55 - 229 44 80 • Fax: (312) 229 58 36	22
5	PETROL-İŞ Genel Başkan: MUSTAFA ÖZTAŞKIN Altunizade Mah. Kuşbakışı Sok. No. 25 Üsküdar / İSTANBUL Tel: (216) 474 98 70 (10 Hat) • Fax: (216) 474 98 67 - 474 92 38	03	TÜMTİS Genel Başkan: SABRİ TOPÇU Valide Cami Sok. Küçük Langa Cad. 107/7 Aksaray / İSTANBUL Tel: (212) 507 43 • Fax: (212) 588 26 20	23
6	TEKGIDA-İŞ Genel Başkan: HÜSEYİN KARAKOÇ 4. Levent Konaklar Sokak Levent / İSTANBUL Tel: (212) 264 49 96-97-98 • Fax: (212) 278 95 34	04	DEMİRYOL-İŞ Genel Başkan: ERGÜN ATALAY Necatibey Cad. Sezenler Sok. 5/4 ANKARA Tel: (312) 231 80 30-31 • Fax: (312) 231 80 32	24
7	ŞEKER-İŞ Genel Başkan: ÖMER ÇELİK Karanfil Sokak No. 59 Bakanlıklar / ANKARA Tel: (312) 418 42 73-74 • Fax: (312) 425 92 58	05	TÜRKİYE DENİZCİLER Genel Başkan: TURAN UZUN Rıhtım Cad. Denizciler Sok. No. 7 Tophane / İSTANBUL Tel: (212) 292 90 81 (7 Hat) • Fax: (212) 244 52 21	25
8	TEKSİF Genel Başkan: ZEKİ POLAT Ziya Gökalp Cad. Aydoğmuş Sok. No. 1 ANKARA Tel: (312) 431 21 70-71-72-73 • Fax: (312) 435 78 26	06	HAVA-İŞ Genel Başkan: ATILAY AYÇİN İncirli Cad. Volkan Apt. 66/1 Bakırköy / İSTANBUL Tel: (212) 660 20 95 (5 Hat) • Fax: (212) 571 90 51	26
9	DERİ-İŞ Genel Başkan: YENER KAYA Ali Nihat Tarlan Cad. Ertaş Sok. No. 4 (Ardıl İş Merkezi) Kat: 3 Tel: (216) 572 90 50-51-52 • Fax: (216) 572 90 53 Bostancı/İST.	07	LİMAN-İŞ Genel Başkan: RAİF KILIÇ Necatibey Cad. Sezenler Sok. 4/5 Sıhhiye / ANKARA Tel: (312) 231 74 18 • Fax: (312) 230 24 84	27
10	AĞAÇ-İŞ Genel Başkan: MÜRSEL TAŞÇI Necatibey Cad. No. 20/22-23 Sıhhiye / ANKARA Tel: (312) 229 53 95 - 229 08 27 • Fax: (312) 231 52 19	08	TÜRKİYE HABER-İŞ Genel Başkan: CENGİZ TEKE Kültür Mah. Yüksel Cad. No. 38 Yenışehir / ANKARA Tel: (312) 431 90 44-45 • Fax: (312) 434 57 04	28
11	SELÜLOZ-İŞ Genel Başkan: ERGİN ALŞAN Ankara Cad. İpek Apt. No. 87 İZMİT Tel: (262) 321 18 99 • Fax: (262) 321 34 51	09	SAĞLIK-İŞ Genel Başkan: MUSTAFA BAŞOĞLU Hedef Sok. No. 5 Anıttepe / ANKARA Tel: (312) 231 80 45 • Fax: (312) 230 23 96	29
12	BASIN-İŞ Genel Başkan: ALİ EKBER GÜVENÇ Hanımeli Sokak No. 26/6-7 Sıhhiye / ANKARA Tel: (312) 230 29 08 - 229 85 65 • Fax: (312) 229 43 15	10	TOLEYİS Genel Başkan: CEMAİL BAKINDI İnebey Mah. Küçük Langa Cad. No. 16/18 Kat. 1 Bilir İş Merkezi Tel: (212) 530 73 82-585 52 07 • Fax: 530 72 99 Aksaray / İST.	30
13	BASİSEN Genel Başkan: METİN TIRYAKIOĞLU Dolmabahçe Caddesi, No: 29-31 Beşiktaş / İSTANBUL Tel: (212) 227 88 10 (8 hat) • Fax: (212) 227 86 44 - 227 86 52	11	TÜRK HARB-İŞ Genel Başkan: OSMAN ÇİMEN İnkılap Sokak No. 20 Kızılay / ANKARA Tel: (312) 417 50 97-98-99 • Fax: (312) 417 13 64	31
14	BASS Genel Başkan: TURGUT YILMAZ Sümer 2 Sok. No. 29 Kat. 3 Kızılay / ANKARA Tel: (312) 232 50 09-11 • Fax: (312) 231 67 30	11	TGS Genel Başkan: ŞÜKRAN SONER Basın Sarayı Kat. 2 Çağaloğlu / İSTANBUL Tel: (212) 514 06 94-96 • Fax: (212) 511 48 17	32
15	TÜRKİYE ÇİMSE-İŞ Genel Başkan: TAMER ERALAN Esat Cad. No. 43 Küçüksat / ANKARA Tel: (312) 419 58 30-34 • Fax: (312) 425 13 35	12	TÜRKİYE BELEDİYE-İŞ Genel Başkan: NIHAT YURDAKUL Korkut Reis Mah. Toros Sok. No. 9 Sıhhiye / ANKARA Tel: (312) 231 83 43-45 • Fax: (312) 232 08 74	33
16	KRİSTAL-İŞ Genel Başkan: MUSTAFA BAĞÇECİ Kazanıcı Yokuşu, Ağaçırağı Sok. No. 3 D. 10 Taksim / İSTANBUL Tel: (212) 251 95 77 (3 Hat) • Fax: (212) 251 95 79	12	TÜRK-SEN Genel Başkan: ÖNDER KONULOĞLU A. Şehit Mehmet R. Hüseyin Sok. No. 7 Lefkoşe / KKTC Tel: (0.392) 227 24 44 • Fax: (0.392) 228 78 31	34
17	TÜRK-METAL Genel Başkan: MUSTAFA ÖZBEK Kızılırmak Mah. Eskişehir Yolu 1. km. Söğütözü / ANKARA Tel: (312) 284 40 10-17 • Fax: (312) 284 40 18	13	HÜR-İŞ Genel Başkan: ÖZAY ANDIÇ Şehit Şener Enver Sok. No. 23 Yenışehir - Lefkoşe / KKTC Tel: (0.392) 228 24 56 • Fax: (0.392) 228 64 31	35

